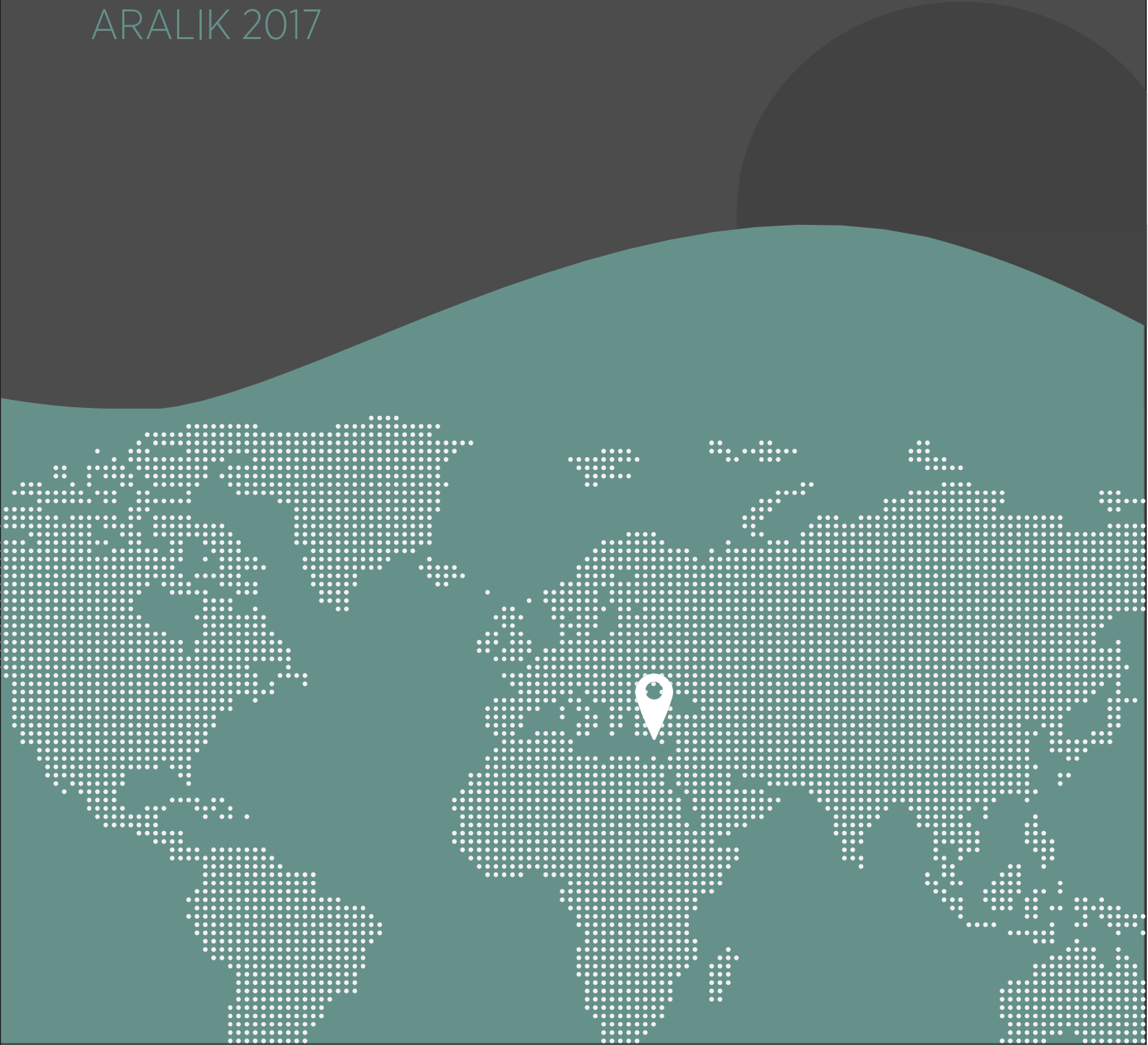

Elektronik Haberleşme Sektörü

3 Aylık Veriler Raporu (2017 –3. Çeyrek)

ARALIK 2017

Elektronik Haberleşme Sektörü 3 Aylık Veriler Raporu (2017 -3. Çeyrek)

Sektörel Rekabet Bölümü

06/2012 sayılı Elektronik Haberleşme Yasası uyarınca, Kurumumuzun görev ve yetkileri arasında 'Elektronik haberleşme sektöründeki gelişmeleri takip etmek, sektörün gelişimini teşvik etmek amacıyla gerekli araştırmaları yapmak veya yaptırmak ve bu konularda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde çalışmak' yer almaktadır.

İlgili görev ve yetkilerden yola çıkarak, Kurumumuz işbu raporu hazırlayarak kamuoyuna sunmuştur. Burada paylaşılan bilgiler genel bilgi amaçlıdır. Yayımlanan tüm raporlarda bulunabilecek farklılıklardan ötürü, Kurum, değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

Bu rapor, Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu'nun resmi yayını olup, barındırdığı bilgilerin kısmı ve/veya tümü kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

<http://www.bthk.org>

info@bthk.org

İÇİNDEKİLER

Terimler Sözlüğü	3
Giriş	4
Detaylı Veriler	13
<hr/>	
SEKTÖR BAZINDA GELİRLER	13
Mobil Haberleşme Sektörü	15
<hr/>	
ABONE SAYISI VE PENETRASYON	15
MOBİL TRAFİK HACMİ	21
MOBİL GELİRLER	23
ABONE BAŞINA VE ÇAĞRI BAŞINA AYLIK GELİR	26
AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	28
EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	31
KISA NUMARALAR	32
SMS - SHORT MESSAGING SERVICE	33
AKILLI TELEFON VE DATA KULLANIMI	34
İSTASYON DAĞILIMI	39
Sabit Haberleşme Sektörü	40
<hr/>	
SABİT PAZARDA TRAFİK HACMİ	42
SABİT PAZARDA GELİRLER	44
ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	46
AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)	47
EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER	48

Sabit İnternet ve Genişbant Sektörü	50
SABİT İNTERNET HİZMET TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM	51
SABİT İNTERNET GENİŞBANT BAĞLANTI HIZLARI	53
SABİT GENİŞBANT İNTERNET PAZARINDA GELİRLER	54
ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)	56
Çağrı Taşıma Sektörü	60
TAŞINAN DAKİKA	60
ÇAĞI TAŞIMA PAZARINDA GELİRLER	61
Detaylı Tablolar	62
Elektronik Haberleşme Sağlayıcılar	67

Terimler Sözlüğü

ARPM	Average revenue per minute - dakika başına ortalama gelir. Haberleşme sağlayıcıların veya sektörün ses görüşmelerinden elde edilen gelirin, aktif kullanıcıların görüşme süresi toplamına bölünmesi ile elde edilen rakam.
ARPU	Average revenue per user - abone başına ortalama gelir. Haberleşme sağlayıcıların veya sektörün seçilmiş gelir kalemlerinin, o gelir grubuna ait toplam aktif kullanıcı sayısına bölünmesi ile elde edilen rakam.
Genişbant	Her zaman açık ve çevrimiçi olan, aynı zamanda da hızı 128 KBit/s üzeri olan internet bağlantılarına verilen genel isim.
Cepten İnternet	Akıllı telefonlar aracılığı ile 3G teknolojisi üzerinden internete ulaşım.
Dial-Up	Özel bir telefon numarası aranarak modem aracılığı ile internete ulaşan, hızı 128 KBit/s altında olan bağlantılarına verilen isim.
xDSL	Digital subscriber line - sayısal abone hattı. Bakır telefon kabloları üzerinden evlere ve ofislere yüksek bant genişliği sağlayan bir internet teknolojisi.
Hotspot	Halka açık yerlerde kablosuz internet ya da ağ hizmetlerinin sağlandığı yerel alanlardır. Abonelik sözleşmesi gerektirmeden internete ulaşmak için kullanılmaktadır.
MBit/s	Megabits per second. Sayısal bilginin aktarım hızının ölçülmesinde kullanılan bir hız birimi.
MOU	Minutes of usage - abone başına aylık ortalama kullanım. Bir kullanıcının aylık ortalama konuşma süresini ölçen bir hesaplama yöntemidir.
Mobil İnternet	Ses kullanımına kapalı olan data GSM hatları kullanılarak 3G modem üzerinden internete ulaşım.
M2M	Cihazların kablosuz olarak birbirleri ile iletişim kurmasını sağlayan platform ve teknolojilere verilen genel tanımdır.
SMS	Short Message Service - Kısa Mesaj Hizmeti. Cep telefonu aracılığı ile yazılan azami 160 karakterlik mesajın bir cep telefonundan diğer bir cep telefonuna gönderilmesi, mesajlaşma hizmetidir.
Telemetri	Bir sistem ya da tesisin uzaktan izlenmesi veya kontrol edilmesine olanak sağlayan mobil teknolojidir.
Wireless	Radyo dalgaları ile çalışan ve kullanıcının hanesine monte edilen bir antenin, internet servis sağlayıcısının istasyonu ile bağlantı kurarak aldığı genişbant internet hizmetidir.

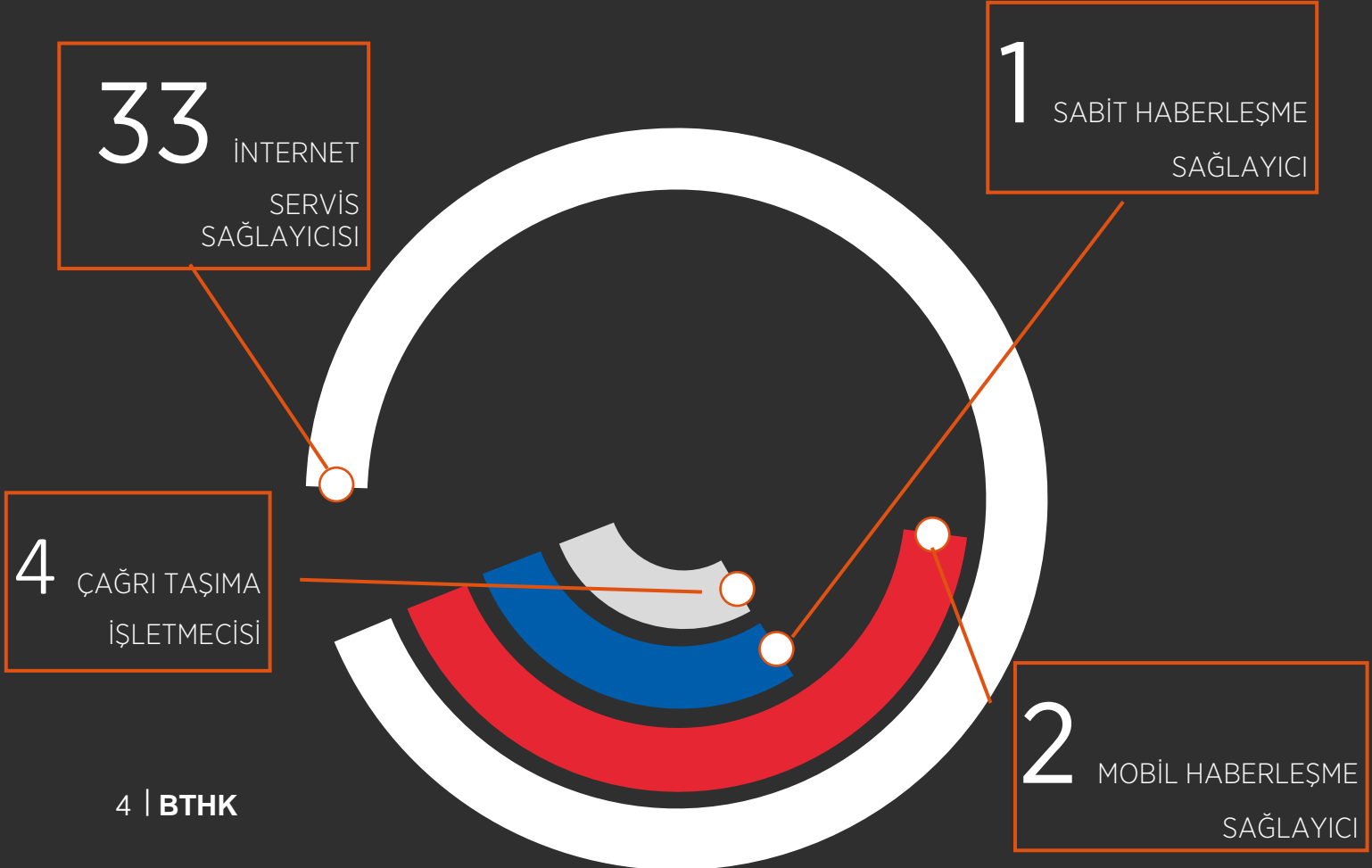
Giriş

Elektronik haberleşme sektöründeki gelişmeleri, haberleşme sağlayıcılar tarafından tarafımıza bildirilen veriler ışığında derlerken, 2011-2017 yıllarına ait veriler uygun olduğu ölçüde kullanılmıştır. Bunu takiben, ilgili veriler Kuzey Kıbrıs'taki elektronik haberleşme sektörüne ilişkin performans göstergeleri olarak kullanılmak üzere raporda işlenmektedir.

2017 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla Kuzey Kıbrıs elektronik haberleşme sektörünün durumu, yaşanan gelişmeler ve geçmiş yıllar ile yapılan kıyaslama takip eden sayfalardaki özet şekiller aracılığı ile görselleştirilmiştir. 2017 yılı üçüncü çeyreğini kapsayan döneme dair (Temmuz-Ağustos-Eylül) sektörel detaylar ve dağılımlar ise raporun ileriki bölümlerinde işlenmektedir.

Bu raporda kullanılan veriler aşağıdaki haberleşme sağlayıcıların BTHK'ya yapmış olduğu resmi bildirimlerden derlenerek hazırlanmıştır.

Çeyrek Veri Sağlayan Haberleşme Sağlayıcılar

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ

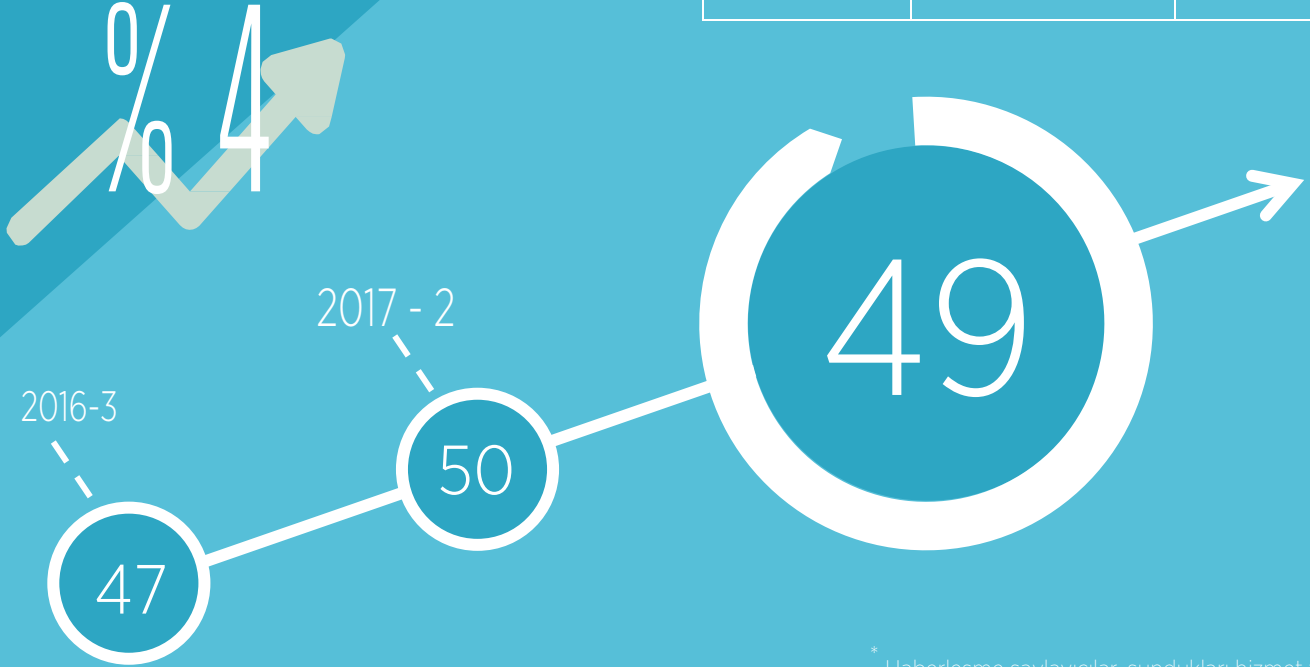
2017 2. Çeyrek Gelişmeleri

Yetkilendirme Sayıları*

2016 - Q2

2017 - Q1

2017 - Q2

Mobil Haberleşme Kullanıcı Sayıları

* Haberleşme sayılayıcılar, sundukları hizmet türüne göre birden fazla yetkilendirmeye sahip olabilmektedir.

2017-2

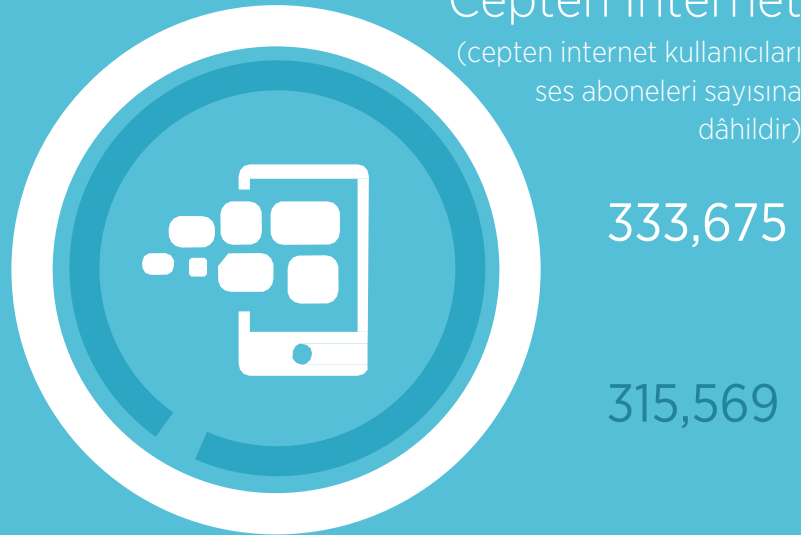
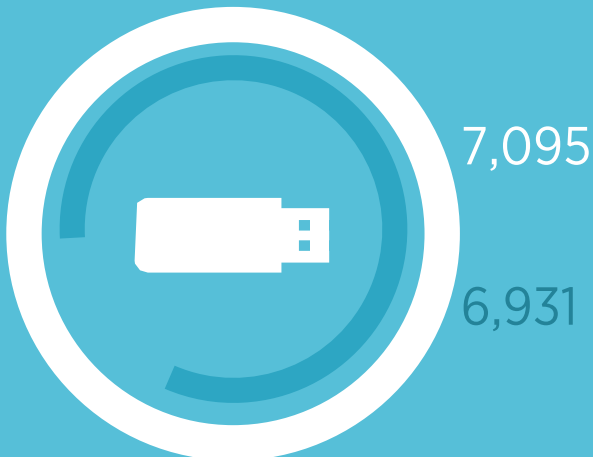
2017-3

Mobil Ses (Kayıtlı ve Aktif abone bazında)

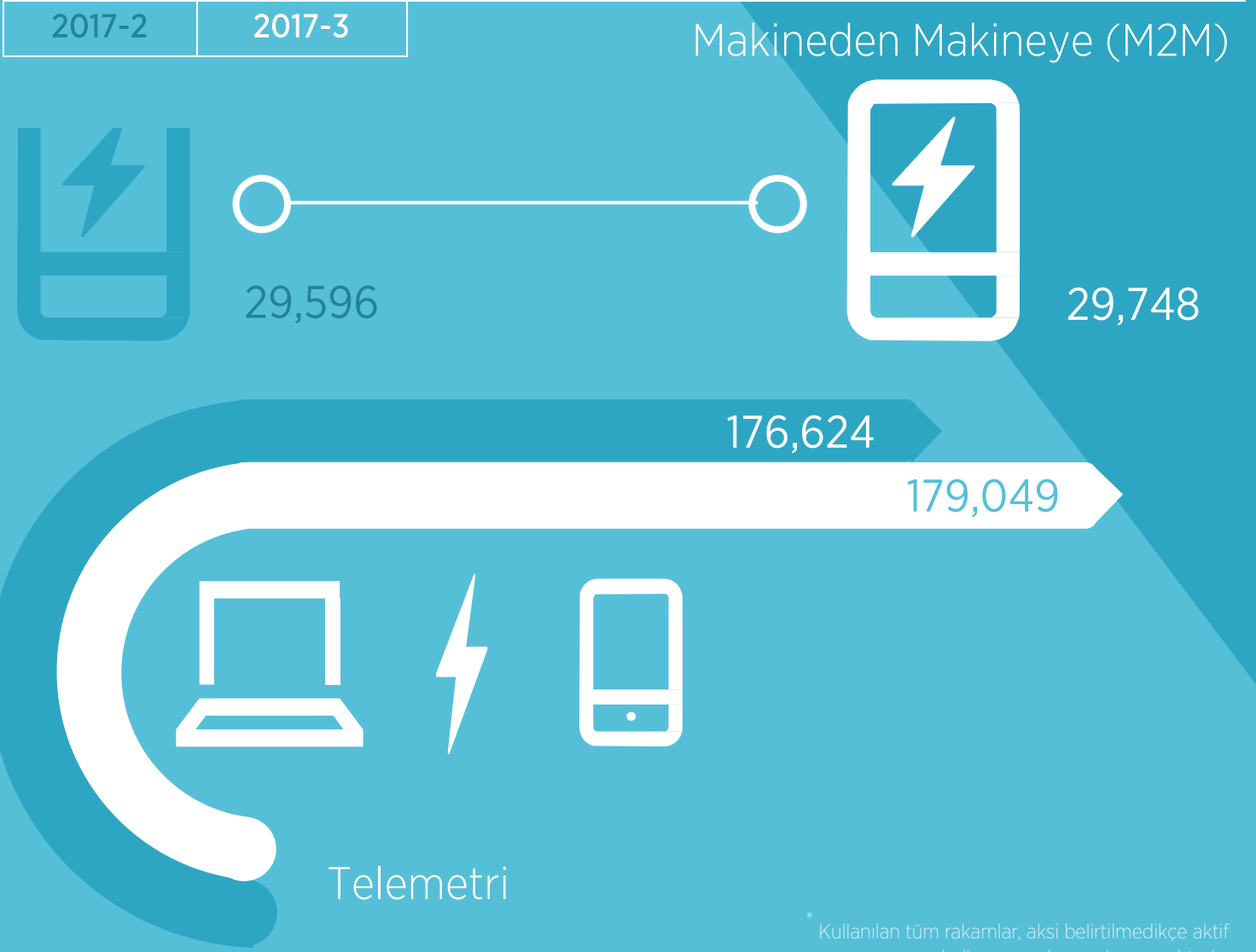

Bilgisayardan İnternet
(3N mobil)

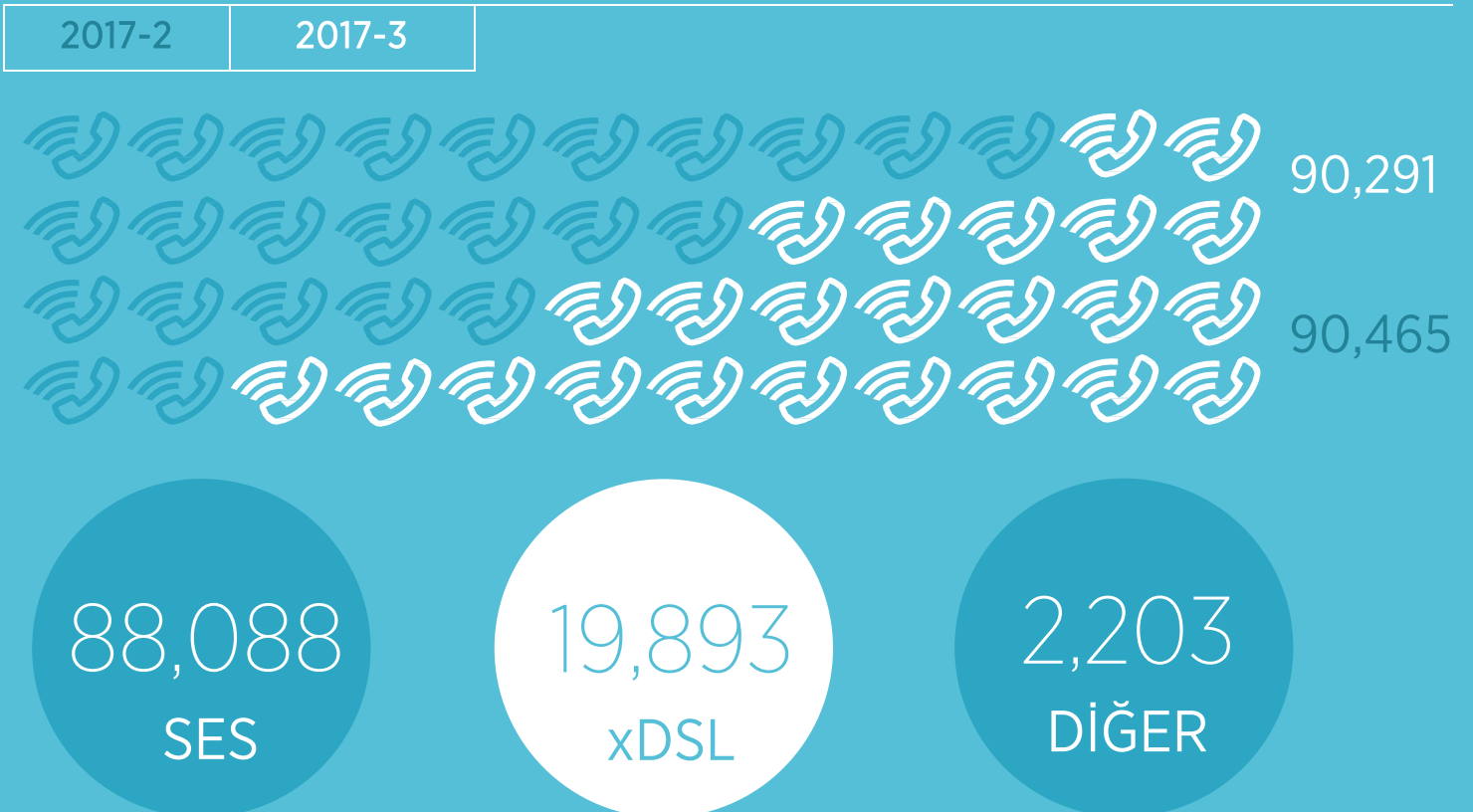
Cepten İnternet
(cepten internet kullanıcıları
ses aboneleri sayısına
dâhildir)

Mobil Haberleşme Kullanıcı Sayıları*

Sabit Haberleşme Kullanıcı Sayıları

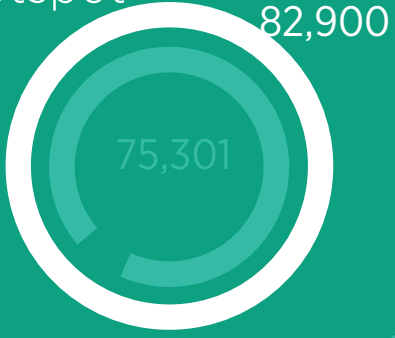

Sabit Genişbant Kullanıcı Sayıları

2017-2

2017-3

Hotspot

Wireless

xDSL

Aylık Genişbant İnternet Data Trafiği

(Terabyte)

Abone Başına Aylık Data Trafiği

(Gigabyte)

2017-2

2017-3

1114

960

6,494

5,001

14.73

YÜKLEME

İNDİRME

55.1

Elektronik Haberleşme Sektör Gelirleri

2017-2

2017-3

83.22 MİLYON

90.42 MİLYON

62.8M₂₀₁₇₋₃

Mobil Haberleşme

%1.4 artış

61.9M₂₀₁₇₋₂

Sabit Haberleşme

12.83₂₀₁₇₋₂

%0.8 artış

12.93₂₀₁₇₋₃

13.04₂₀₁₇₋₃

Sabit Genişbant İnternet

%9.6 artış

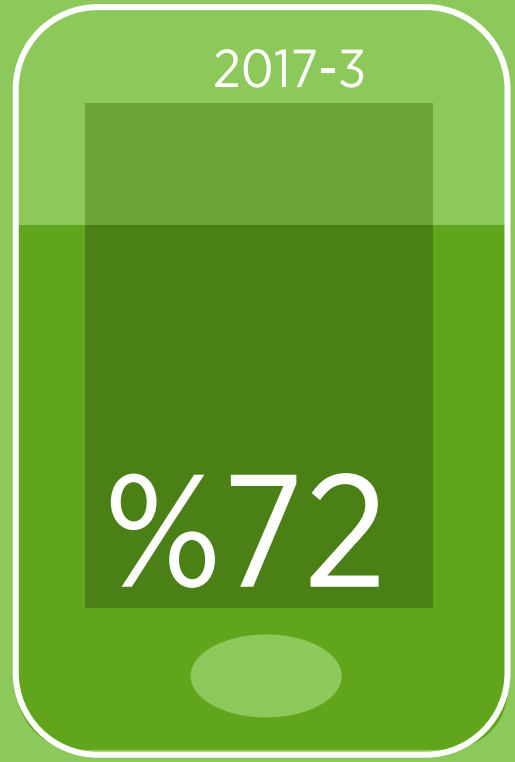
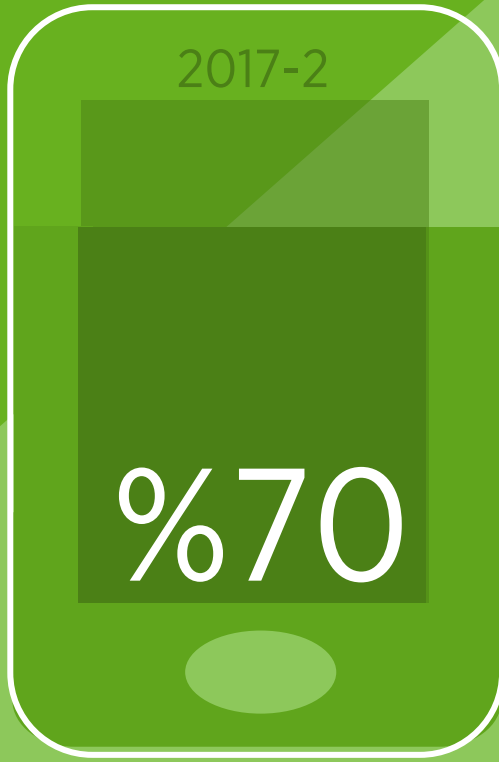

11.9M₂₀₁₇₋₂

2017-2

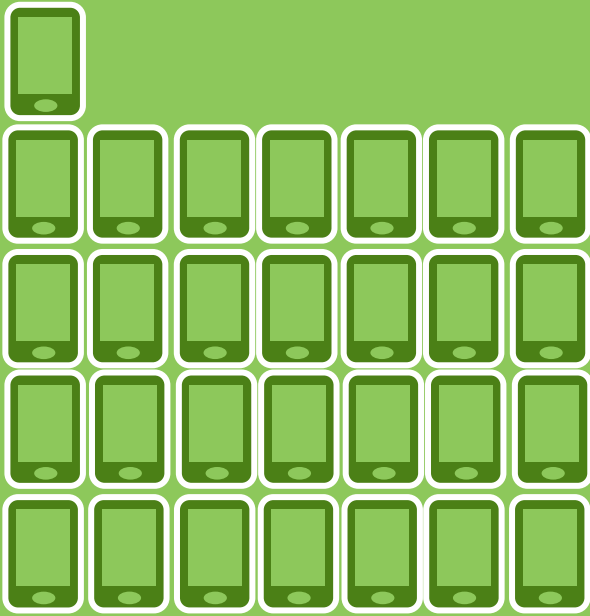
2017-3

Abonelerin
Akıllı Cihaz
Kullanım
Oranı

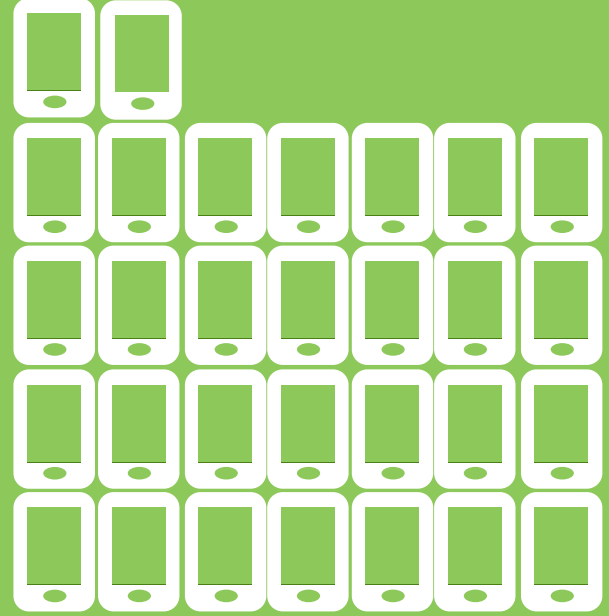

2017-2

2017-3

313,638

320,741

Platform Bazında Akıllı Cihazlar

Trafik

Sabit

Mobil

357,489,912

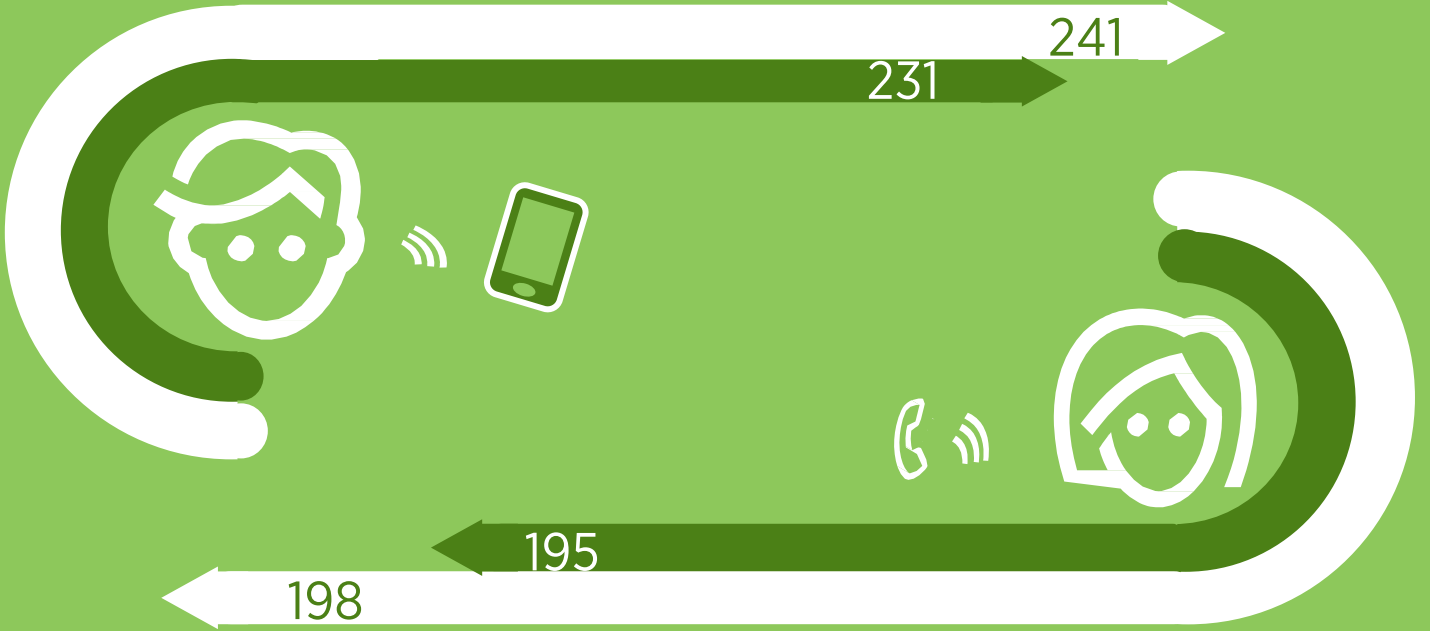
2017 3. ÇEYREK TOPLAM GİDEN + GELEN DAKİKA

Abone Başına Ortalama Aylık Dakika (MoU)

2017-3

2017-2

Abone Başına Aylık Ortalama Çağrı Başlatma

Sabit

Mobil

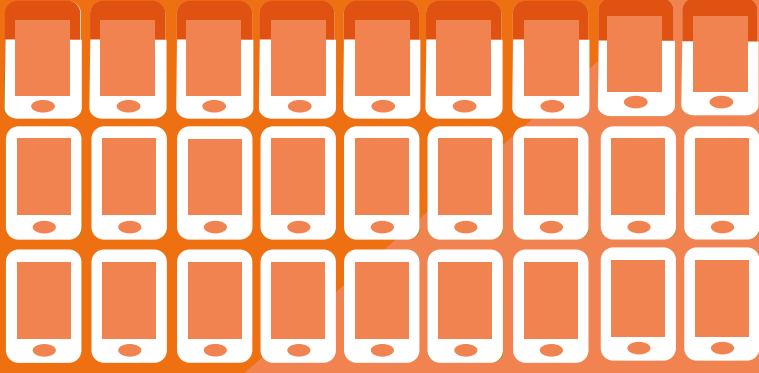
173 dk.

131 dk.

2017-2

2017-3

Mobil ARPU

26.92₺ 2017-3

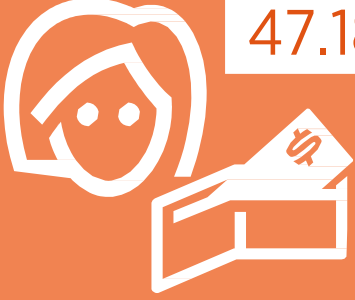
26.78₺ 2017-2

47.69₺ 2017-3

47.18₺ 2017-2

Sabit ARPU

Genişbant İnternet ARPU

27.95₺ 2017-3

24.30₺ 2017-2

Elektronik Haberleşme Sektörü İstihdam Rakamları

2017-3

2017-2

980 İSTİHDAM

966 İSTİHDAM

Kim, Nerede Çalışıyor?

%29

Mobil Haberleşme

%40

Sabit Haberleşme

%31

İnternet
Servis Sağlayıcılar

Detaylı Veriler

2017 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla ülkemizdeki elektronik haberleşme sektöründe faaliyet gösteren 49 yetkilendirilmiş elektronik haberleşme sağlayıcısı bulunmaktadır. İlgili dönemde mobil şebeke elektronik haberleşme sağlayıcıları (Kıbrıs Mobil Telekomünikasyon Ltd. & Vodafone Mobile Operations Ltd.) ve sabit şebekede elektronik haberleşme sağlayıcısı (KKTC Telekomünikasyon Dairesi) net satış gelirleri yaklaşık 75.76 Milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir. Diğer haberleşme sağlayıcılar olarak adlandırılabilir olan internet servis sağlayıcılarının net satış gelirleri 2017 yılı üçüncü çeyrekte yaklaşık 13.04 Milyon ₺, çağrı taşıma işletmecilerinin gelirleri 485 Bin ₺ ve altyapı işletmeciliği geliri 1.14 Milyon ₺ olarak gerçekleşmiştir.

SEKTÖR BAZINDA GELİRLER

Mobil haberleşme sağlayıcıların, sabit haberleşme sağlayıcısının ve internet servis sağlayıcılarının 2011 yılından itibaren yıllık net satış gelirlerine Tablo 1'de yer verilmektedir. 2016 yılında toplam net satış gelirleri bir önceki yıla göre %8'lik artışla 284 Milyon ₺'ye ulaşmıştır.

Kaynak: BTHK

Sektörlerin Yıllık Net Satış Gelirleri, ₺

NET SATIŞ (₺)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MOBİL HABERLEŞME SAĞLAYICILAR	169,103,924	176,352,726	185,811,762	209,871,001	214,444,127	227,252,264
SABİT HABERLEŞME SAĞLAYICI	33,976,399	37,496,778	37,496,778	50,700,520 ¹	47,798,951	51,604,636
İNTERNET SERVİS SAĞLAYICILARI	8,407,215	8,669,816	11,466,346	16,090,333	18,409,085	25,524,593
ÇAĞRI TAŞIMA İŞLETMELERİ	-	-	-	-	2,928,440	2,505,813
TOPLAM	211,487,538	222,519,321	234,058,450	276,661,854	283,580,603	306,887,306

Tablo 1

¹ KKTC Telekomünikasyon Dairesi tarafından Kurumumuza sunulmuş olan 2014 gelirleri güncellendiğinden, söz konusu veri bu dönemde değişmiştir.

Şekil I'de 2014, 2015 ve 2016 yılında elde edilen toplam gelirin sektörler arasında yüzdesel dağılımına yer verilmektedir. Buna göre mobil şebekede faaliyet gösteren haberleşme sağlayıcılar, 2016 yılında 227 Milyon ₺, sabit haberleşme sağlayıcı yaklaşık 52 Milyon ₺, sabit genişbant haberleşme sağlayıcıları yaklaşık 269 Milyon ₺ ve çağrı taşıma işletmecileri 2.5 Milyon ₺ gelir elde etmişlerdir.

2016 yılında elde edilen toplam gelirlerin yaklaşık %74'ünü mobil haberleşme sağlayıcılar, %17'sini sabit haberleşme sağlayıcı, %8'ini internet servis sağlayıcıları ve %1'ini çağrı taşıma işletmecileri elde etmiştir. Bir önceki yıla (2015) bakıldığında ise, elde edilen toplam gelirlerin %76'sını mobil haberleşme sağlayıcılar, %17'sini sabit haberleşme sağlayıcı, %6'sını internet servis sağlayıcıları ve %1'ini çağrı taşıma işletmecileri elde etmiştir.

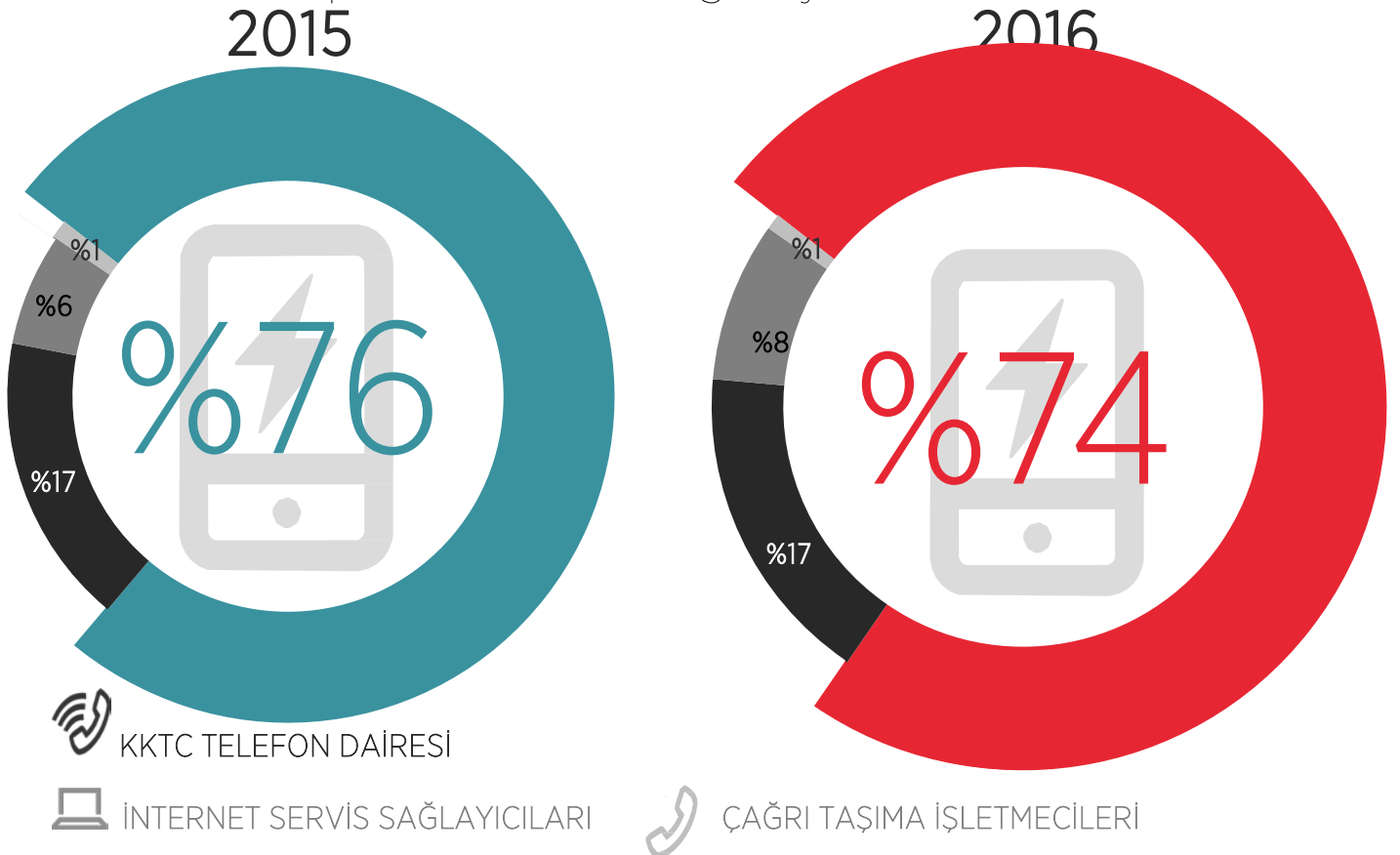
Kaynak: BTHK

2011 → 2016

SON BEŞ YIL İÇERİSİNDE
ELEKTRONİK HABERLEŞME
SEKTÖRÜNDE 96 MİLYON ₺ BÜYÜME
GERÇEKLEŞTİ

307 Milyon ₺

Sektörlerin Toplam Gelirden Aldığı Pay, %

Şekil I

14 | BTHK

Mobil Haberleşme Sektörü

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaklaşık %237 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 813,443 kayıtlı mobil abone bulunmaktadır. Mobil haberleşme sektöründe yetkili olan iki haberleşme sağlayıcı bulunmakta olup, bunlar Kıbrıs Mobil Telekomünikasyon Ltd. (K.K. Turkcell -) ve Vodafone Mobile Operations Ltd. (Telsim -) şirketleridir. 2017 yılı üçüncü çeyrek dönemi itibarıyla kayıtlı abone sayısına göre K.K. Turkcell'in %60.2 Telsim'in ise %39.8 pazar paylarına sahip oldukları görülmektedir.

ABONE SAYISI VE PENETRASYON

2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ülkemizde yaklaşık %237² penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 813,443 kayıtlı mobil abone ve 670,468 aktif abone bulunmaktadır. (Şekil A)

Kaynak: BTHK & Devlet Planlama Örgütü

Mobil Haberleşme Sağlayıcı Bazında Abone Sayıları³

Şekil A

² KKTC 2011 De-facto nüfusu 294,600 olup, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin olarak nüfus DPÖ tarafından projeksiyon alınarak hesaplanmıştır. (2013 DPÖ Projeksiyonu: 306,368 & 2014 DPÖ Projeksiyonu: 320,884 & 2015 Projeksiyonu: 338,537 & 2016 Projeksiyonu: 342,587)

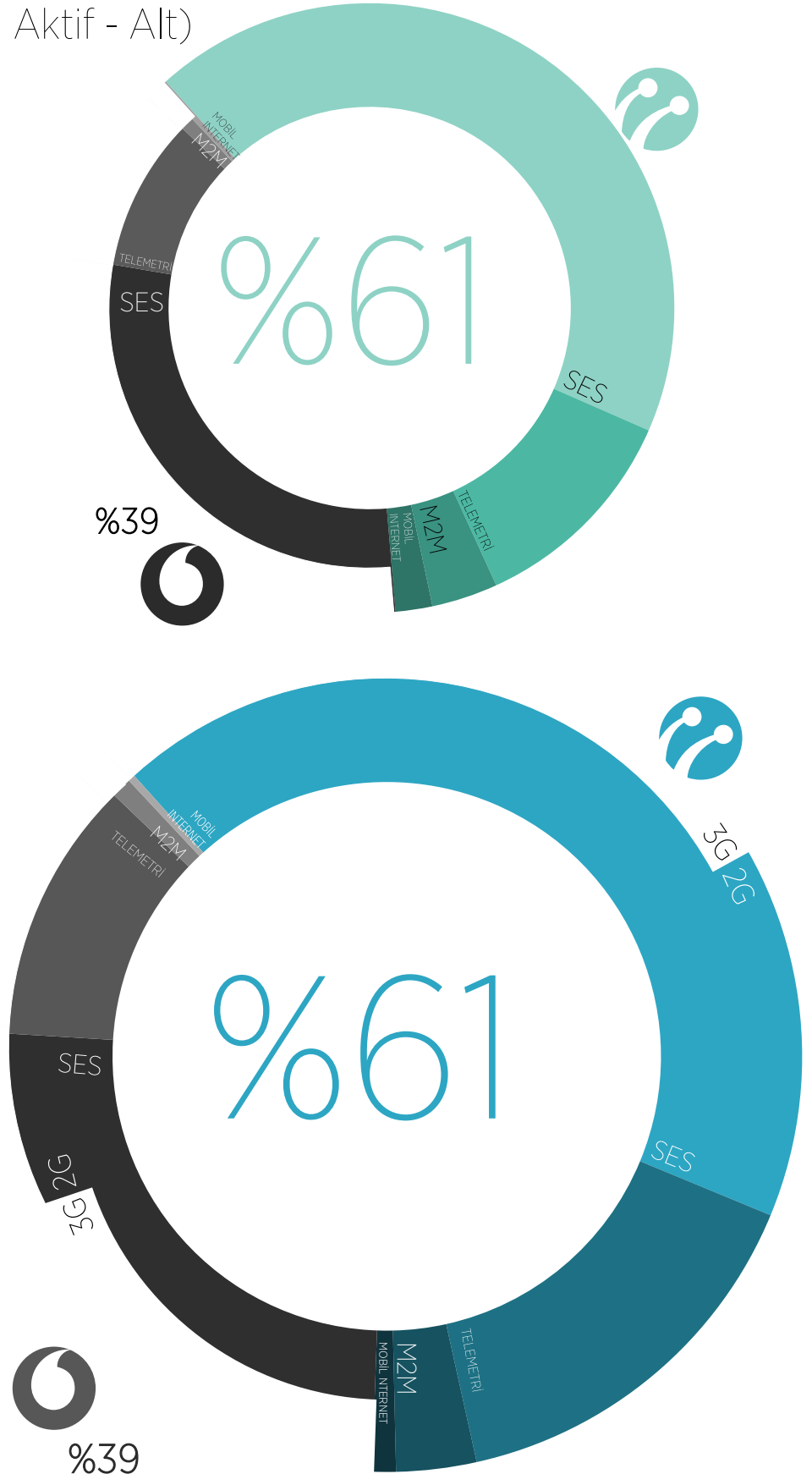
³ Raporda kullanılan logolar Kıbrıs Mobile Telekomünikasyon Ltd. ve Vodafone Mobile Operations Ltd.'nin tescilli markalarıdır.

Mobil haberleşme sağlayıcı bazında, haberleşme sağlayıcıların üçer aylık dönemler itibarıyla toplam kayıtlı abone sayıları önceki sayfada yer alan şekilde verilmektedir. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde, önceki üç aylık döneme kıyasla kayıtlı abone sayıları bakımından K.K. Turkcell'de %1.7 artış, Telsim'de ise %4.6 artış yaşanmıştır.

Şekil B'da, mobil kayıtlı abonelerin, haberleşme sağlayıcı bazında ayrımı görülmektedir. Burada görülebileceği üzere, 813,443 kayıtlı abonenin 490,050 tanesi K.K. Turkcell şebekesinde kayıtlı bulunmakta olup, buna göre ilgili haberleşme sağlayıcının pazar payı yaklaşık olarak %60'a denk gelmektedir. Kayıtlı abonelerin 323,393 tanesi ise Telsim şebekesinde olup, haberleşme sağlayıcının pazar payı yaklaşık %40 olarak izlenmektedir.

Yine aynı şekilde, aktif mobil abonelerin, haberleşme sağlayıcı bazında ayrımı görülmektedir. Şekilde de görülebileceği üzere, 670,468 aktif abonenin 411,836 tanesi K.K. Turkcell şebekesinde kayıtlı bulunmaktadır. Aktif abonelerin 258,632 tanesi ise Telsim şebekesinde kayıtlı oldukları izlenmektedir.

Mobil Abone Dağılımı (Kayıtlı - Üst & Aktif - Alt)

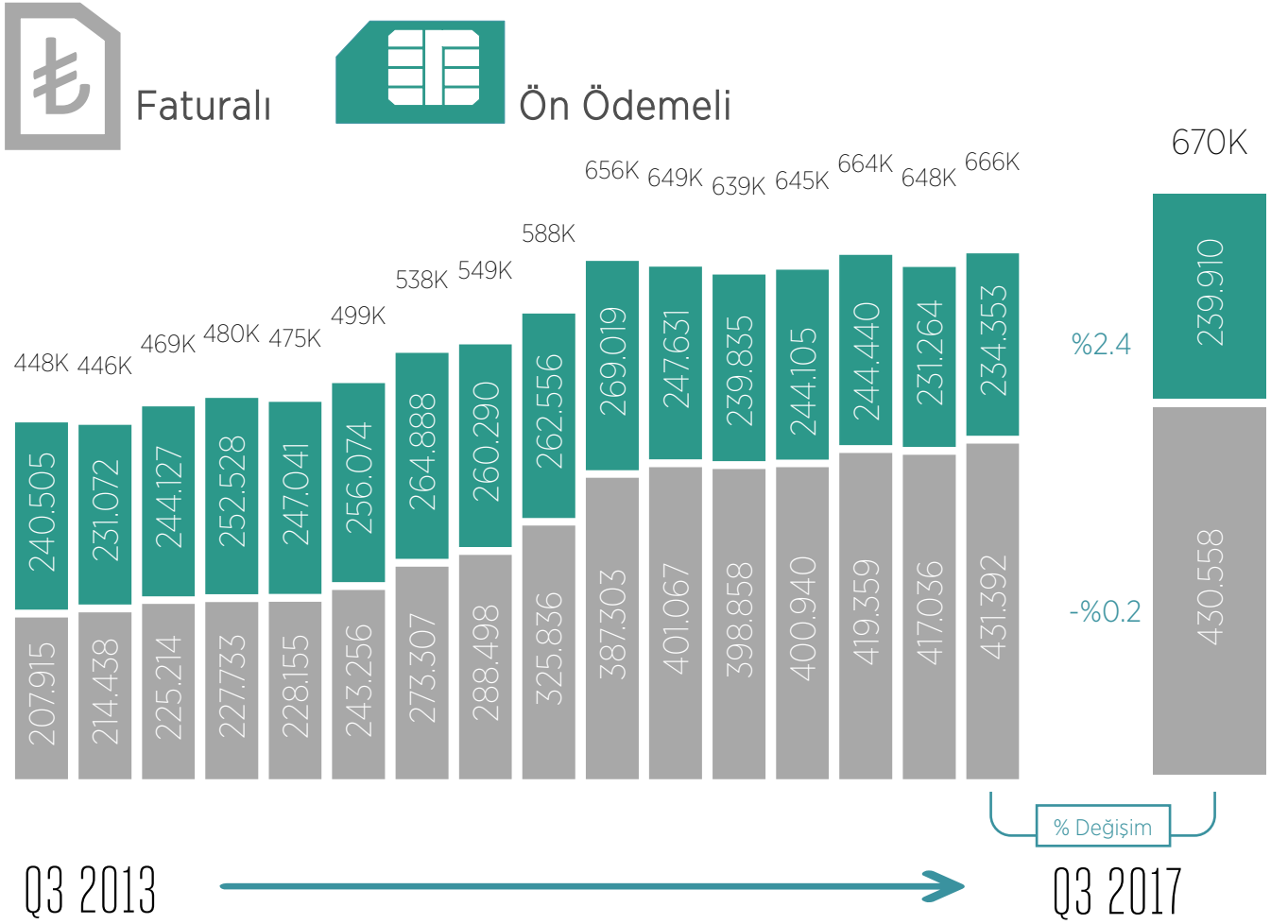

Şekil C'de ülkemizdeki faturalı-ön ödemeli ayrımında mobil abone sayılarına yer verilmektedir. 2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla ön ödemeli mobil abone sayısı 239,910, faturalı mobil abone sayısı ise 430,558 olarak gerçekleşmiştir. Ön ödemeli kullanıcıların sayısı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %2.4 oranında artarken, faturalı abonelerin sayısı ise %0.2 oranında düşüş göstermiştir.

Toplam mobil kullanıcı sayılarına bakıldığında, mobil abonelerin yaklaşık %35.8'ini ön ödemeli abonelerin oluşturduğu, son bir yıl içerisinde faturalı abonelerin oranının %62.2'den %64.2'ye yükseldiği görülmektedir.

Kaynak: BTHK

Ön Ödemeli Ve Faturalı Mobil Aboneler, Bin (K)⁴

Şekil C

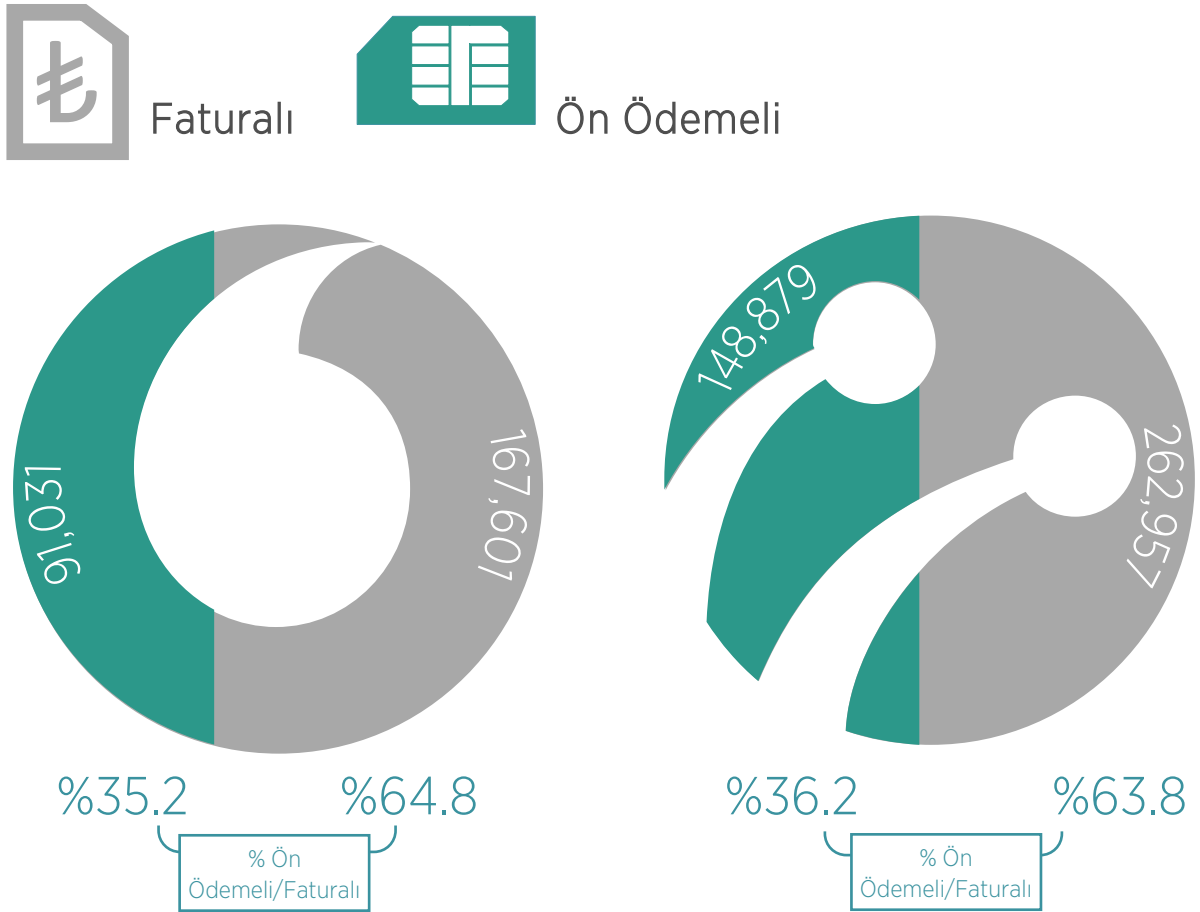
⁴ Telsim tarafından sunulan ön ödemeli abone rakamları 2015-4. çeyrekte değişmiştir, buna bağlı olarak haberleşme sağlayıcı verilerini geriye dönük olarak güncellemiştir.

Alt görselde ise, (Şekil D) ülkemizdeki mobil haberleşme sağlayıcıların ön ödemeli/faturalı dağılımları görülmektedir⁵. Oransal olarak en fazla faturalı aboneye Telsim'in sahip olduğu ve abonelerinin %64.8'inin faturalı abonelerden oluştuğu görülmektedir. Telsim'i %63.8 ile K.K. Turkcell takip etmektedir.

Ön ödemeli abonelere bakıldığında ise, Telsim şebekesine kayıtlı ön ödemeli abonelerin %35.2 oranında olduğu, K.K. Turkcell şebekesine kayıtlı ön ödemeli abone oranının ise %36.2 olduğu görülmektedir. Önceki döneme bakıldığında, K.K. Turkcell faturalı abonelerinin bir önceki döneme kıyasla %0.3 oranında azaldığı, Telsim faturalı abonelerinin bir önceki döneme kıyasla %1.9 oranında azaldığı görülmektedir. Aynı dönemde, K.K. Turkcell ön ödemeli abonelerinin bir önceki döneme kıyasla 0.6 oranında arttığı, Telsim ön ödemeli abonelerinin bir önceki döneme kıyasla %3.7 oranında arttığı görülmektedir.

Kaynak: BTHK

Mobil Haberleşme Sağlayıcılar Bazında Ön Ödemeli Ve Faturalı Oranları, 2017 - 3. Çeyrek

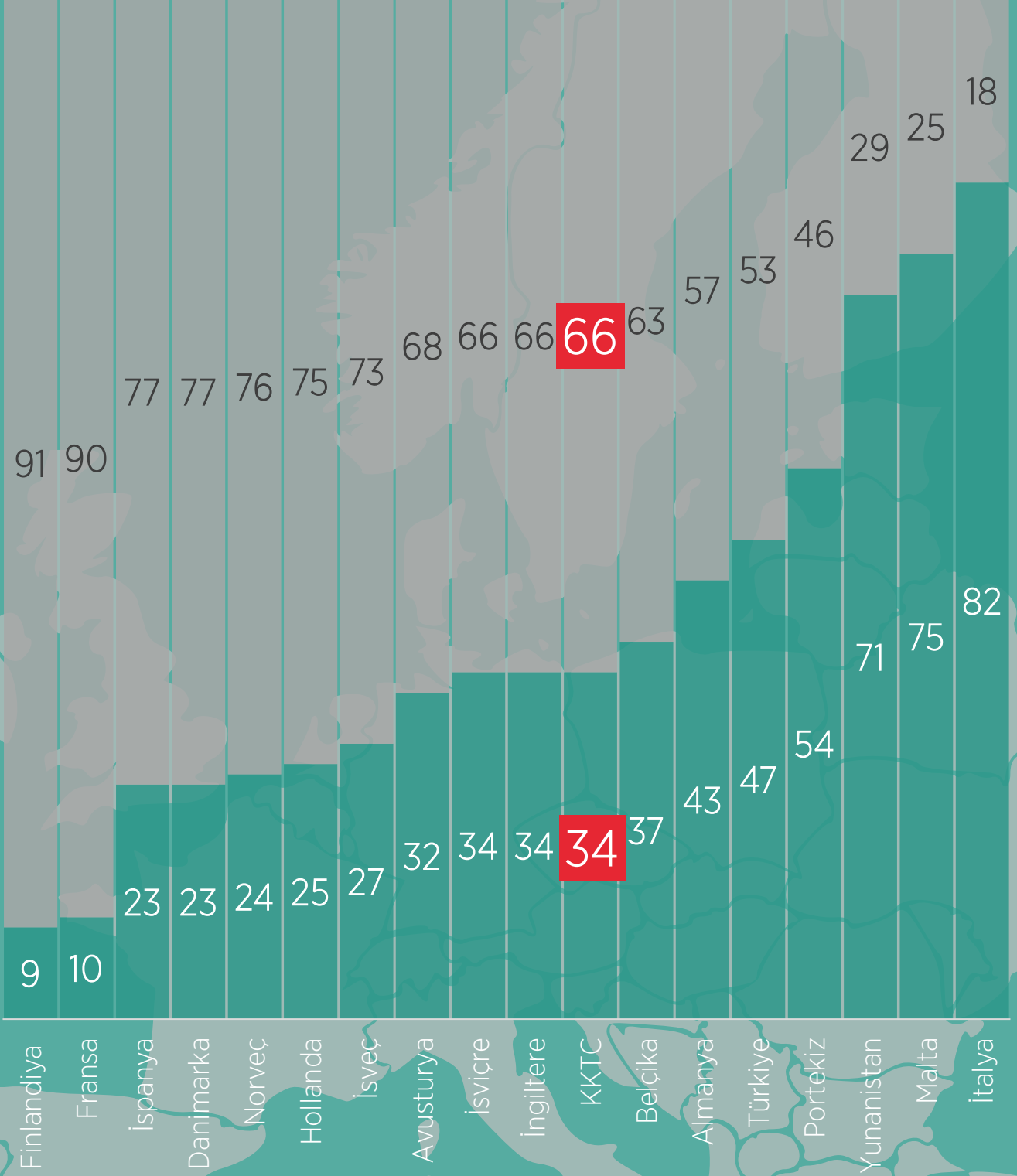
Şekil D

⁵ Mobil haberleşme sağlayıcıların, faturalı/faturasız abone oranları, aktif abone sayıları temel alınarak hesaplanmaktadır.

Şekil E'de bazı Avrupa ülkeleri ve ülkemizdeki ön ödemeli ve faturalı mobil abone oranları karşılaştırılmaktadır. Avrupa ülkelerinde ortalama ön ödemeli/faturalı abone oranı %35/%65 civarında iken ülkemizdeki ön ödemeli/faturalı oran da %36/%64 seviyesindedir.

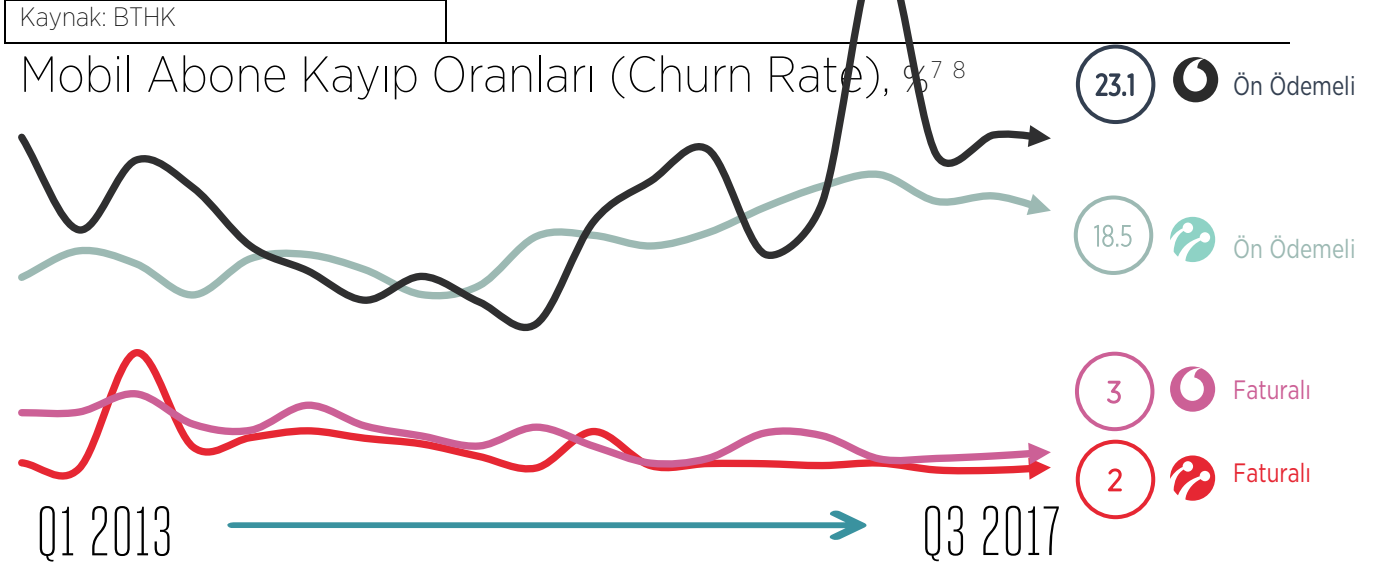
Kaynak: GSMA Wireless Intelligence

Bazı Avrupa Ülkeleri Ve Ülkemizdeki Ön Ödemeli/ Faturalı Abone Oranları, %

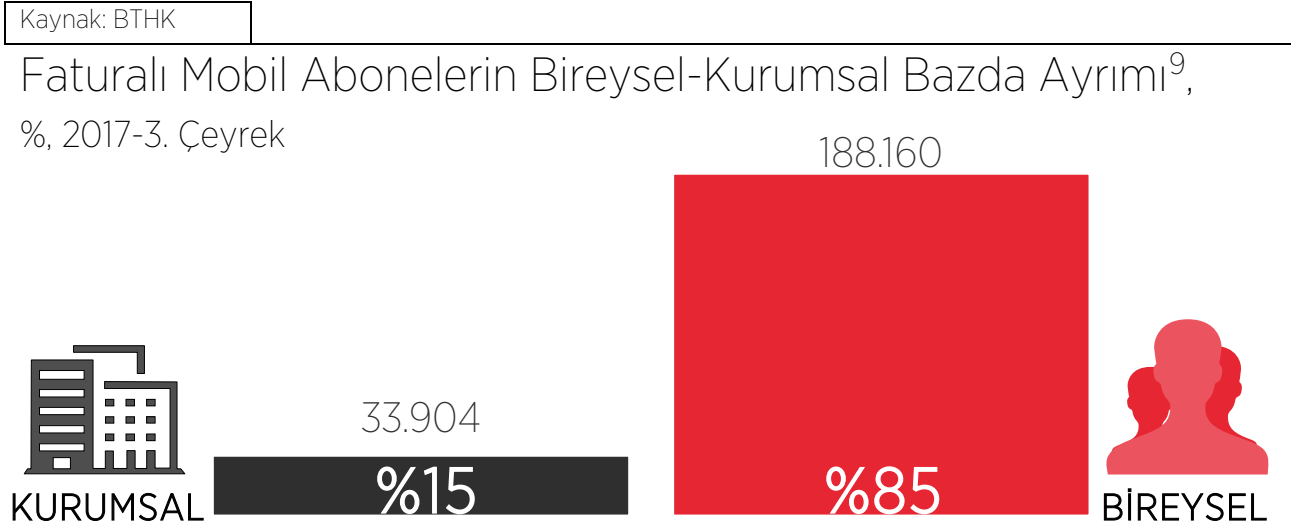
Şekil E

Şekil F'de 2017 yılının üçüncü çeyreğini de kapsayacak şekilde 2013 yılının başından günümüze kadar gerçekleşen mobil haberleşme sağlayıcıların abone kayıp oranlarına⁶ yer verilmektedir. Abone kayıp oranı farklı tarifeler, hizmet çeşitliliği ve hizmet kalitesi açısından yoğun rekabet yaşanan mobil telekomünikasyon hizmetleri sektöründe yaygın olarak kullanılan bir göstergedir. İlgili dönem itibarıyla K.K. Turkcell ve Telsim'in abone kayıp oranları faturalı hatlarda sırasıyla %2 ve %3, ön ödemeli hatlarda ise sırasıyla %18.5 ve %23.1 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil F

Şekil G'de mobil haberleşme sağlayıcıların abone portföyü içerisinde yer alan faturalı abonelerin bireysel /kurumsal (kurumsal abonelik sözleşme imzalayan) ayrımı incelenmektedir. Toplam faturalı aktif mobil abonelerin yaklaşık %85'i bireysel, %15'i ise kurumsaldır.

Şekil G

⁶ Abone kayıp oranı haberleşme sağlayıcılar tarafından kaybedilen müşterilerin miktarını ölçmek için kullanılan bir orandır. Abone kayıp oranı belli bir dönemde haberleşme sağlayıcıdan aldığı hizmeti sona erdiren abonelerin sayısının o dönemdeki mevcut ortalama abone sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Özellikle abone kitlesine sahip sektörler için kullanılan bir ölçüttür. Genellikle yıllık, çeyrek ve aylık olarak hesaplanmaktadır. Abone kayıp oranı haberleşme sağlayıcıların tüm abone kitlesi için bilgi veren bir ölçüttür.

⁷ Telsim tarafından kullanılan hesaplama yöntemi 2014 3. Çeyrekte değişmiştir, buna bağlı olarak haberleşme sağlayıcı verilerini geriye dönük olarak güncellemiştir.

⁸ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

⁹ Kurumsal abonelerin kapsamına, Araç Takip, Telemetri, POS cihazları ve El Terminaleri dâhil edilmemiştir.

MOBİL TRAFİK HACMİ

2017 yılının üçüncü çeyreğinde toplam mobil trafik hacmi 306 Milyon dakika olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılının üçüncü dönemine ait trafik bilgileri, bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %5.6 oranında azaldığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %12.2 oranında arttığı görülmektedir. Elektronik haberleşme sağlayıcı bazında

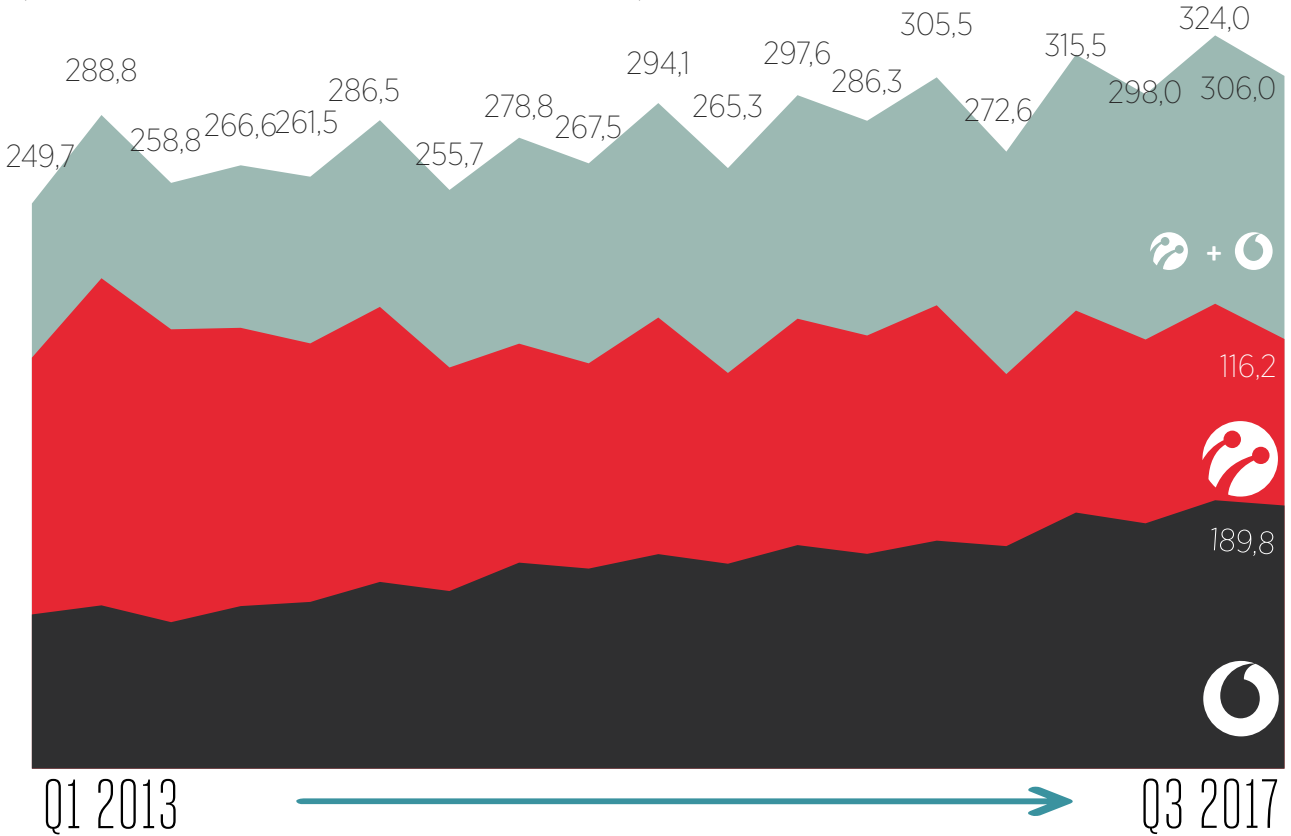

2017 yılının üçüncü dönemine ait trafik bilgileri bir önceki üç aylık dönemle kıyaslandığında toplam trafiğin %5.6 oranında azaldığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %12.2 oranında artış olduğu görülmektedir.

incelendiğinde ise bir önceki döneme göre K.K. Turkcell'in trafiğinin %7.6 oranında azaldığı, Telsim'in trafiğinin ise %1.2 oranında azaldığı görülmektedir. Geçen senenin aynı dönemine göre kıyaslandığında K.K. Turkcell'in trafik hacminde %8.8 artış, Telsim'in trafik hacminde ise %18.2 artış olduğu görülmektedir. Mobil trafik hacmindeki bu değişim dönemler itibarıyla Şekil H'de verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Mobil Haberleşme Sağlayıcıların Dönemlere Göre Toplam (Giden/Originating + Gelen/Terminating) Trafikleri, Milyon Dakika

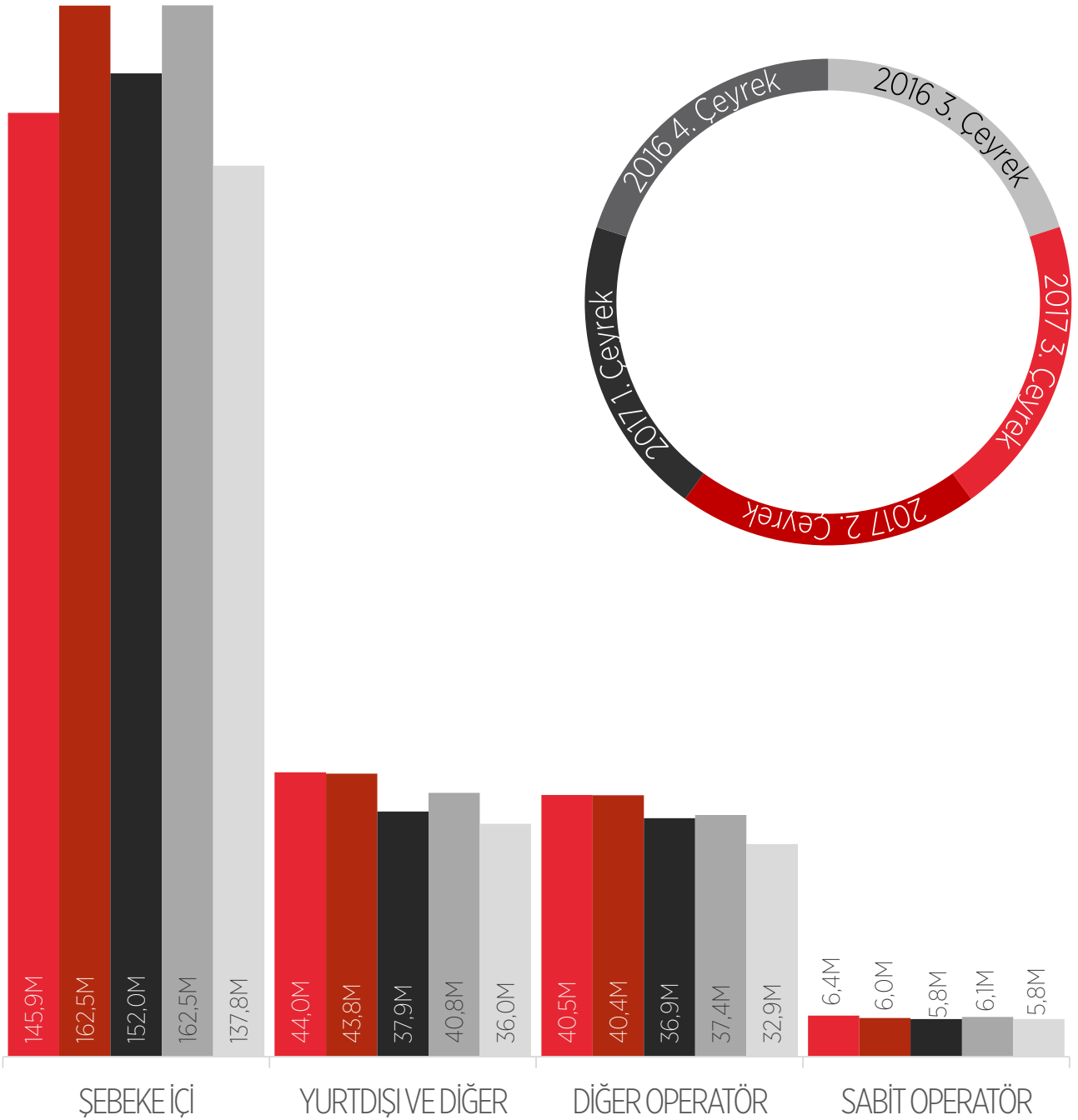

Şekil H

Şekil J'de mobil haberleşme sağlayıcılar tarafından üretilen toplam trafiğin dağılımına yer verilmektedir. Raporlama döneminde, şekilde de görüleceği üzere, söz konusu trafiğin büyük bir kısmını (%57,7) mobil haberleşme sağlayıcıların kendi aboneleri arasındaki trafiği ifade eden şebeke içi trafik oluşturmaktadır. Mobil haberleşme sağlayıcılardan diğer operatöre doğru giden trafik ise toplam trafiğin %16'sını oluşturmaktadır. Toplam mobil şebeke içi trafik miktarı, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre yaklaşık %10.2 oranında azalarak 145.9 Milyon dakika, karşı mobil operatöre doğru trafik miktarı ise %0.1 oranında artarak yaklaşık 40.5 Milyon dakika olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: BTHK

Mobil Trafik Dağılımı, Giden/Originating Milyon Dakika (M)

Şekil J

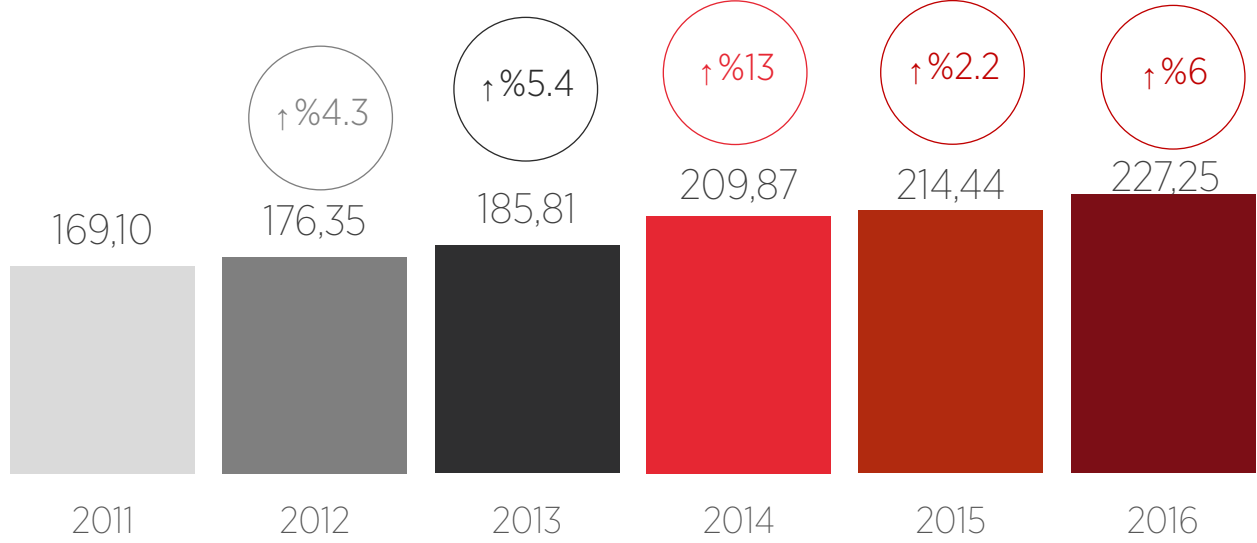

MOBİL GELİRLER

Aşağıdaki şekilde (Şekil K) 2011 yılından bu yana mobil telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen net satış gelirlerine yıllık olarak yer verilmektedir. Yıllar itibarıyla artış eğiliminde olan mobil gelirler 2012 yılında 176.35 Milyon ₺ olarak gerçekleşirken 2013 yılında bir önceki yıla göre %5.4 oranında artış göstererek 185.81 Milyon ₺'ye yükselmiştir. 2014 yılına bakıldığında mobil gelirler 209.87 Milyon ₺'ye ulaşmış ve bir önceki yıla kıyasla %13 oranında artış göstermiştir. 2015 yılında mobil gelirler 214.44 Milyon ₺'ye ulaşırken, bir önceki yıla kıyasla artış %2.2 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak 2016 yılında mobil gelirler bir önceki yıla kıyasla %6 artarak 227.3 Milyon ₺'ye ulaşmıştır.

Kaynak: BTHK

Yıllar İtibariyle Mobil Hizmetlerden Elde Edilen Gelir, Milyon ₺

Şekil K

Çeyrek verilerine bakılacak olursa (Tablo 2), ülkemizde faaliyet gösteren mobil haberleşme sağlayıcıların dönemsel net satış gelirleri aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Geçen Döneme Ve Geçen Yılın Aynı Dönemine Kıyasla Net Gelirler, ₺

	2017 - 3	2017 - 2	2016 - 3
ABONELİK	433,237.64	408,120.01	503,813.80
SES	22,796,924.97	22,812,294.73	25,837,782.36
İNTERNET	16,003,913.45	16,304,150.90	13,353,554.35
DATA (M2M)	518,194.06	504,251.43	456,810.03
ARABAĞLANTI	4,027,355.56	4,307,026.08	3,384,461.21
ROAMING	6,130,599.72	4,359,027.02	5,259,925.59
KATMA DEĞERLİ SERVİSLER	1,593,588.90	1,648,756.21	1,399,493.46
SMS/MMS	2,460,889.02	2,447,366.47	2,832,688.48
DİĞER GELİRLER	8,860,748.89	9,142,519.78	3,752,580.98
TOPLAM GELİR	62,825,452.20	61,933,512.63	56,781,110.26

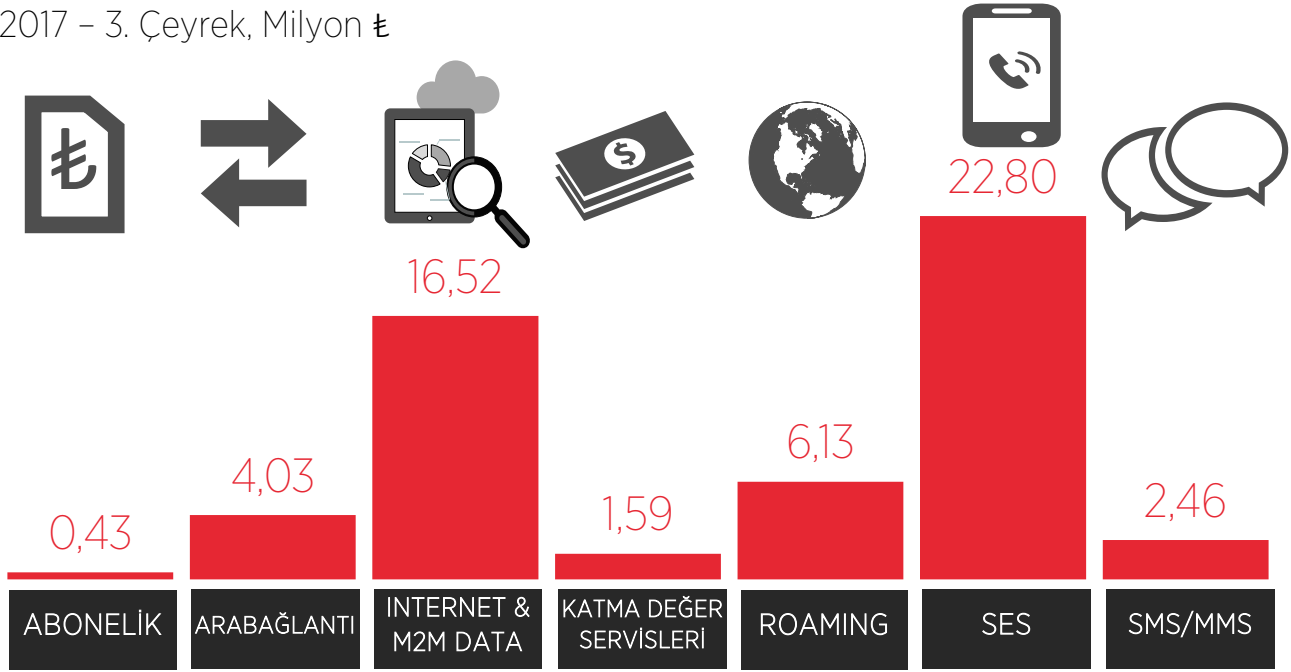
Tablo 2

Buna göre, mobil haberleşme sağlayıcıların son dönemdeki (2017 üçüncü çeyrek) net satış gelirleri bir önceki çeyreğe (2017 ikinci çeyrek) göre %1.4 artarak 62,825,452 ₺ olarak gerçekleşmiştir. Mobil haberleşme sağlayıcıların son dönemdeki (2017 üçüncü çeyrek) net satış gelirleri bir önceki yılın aynı çeyreğiyle 56,781,110 ₺ - 2016 üçüncü çeyrek) kıyaslandığında ise %10.6 artış gerçekleştiği görülmektedir. Aşağıdaki Şekil L'de 2017 yılı ikinci ve 2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla mobil haberleşme sağlayıcıların gelir dağılımı gösterilmektedir.

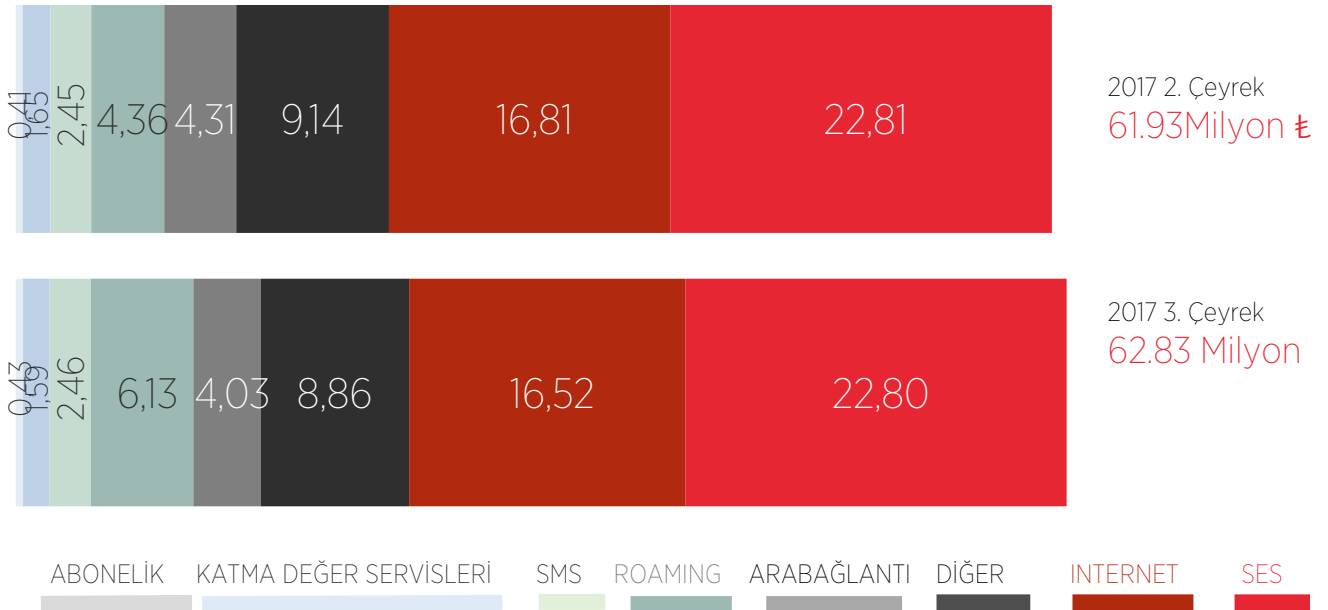
Kaynak: BTHK

Gelir Dağılımı,

2017 - 3. Çeyrek, Milyon ₺

2017 - 3. Çeyrek & 2017 - 2. Çeyrek, Milyon ₺

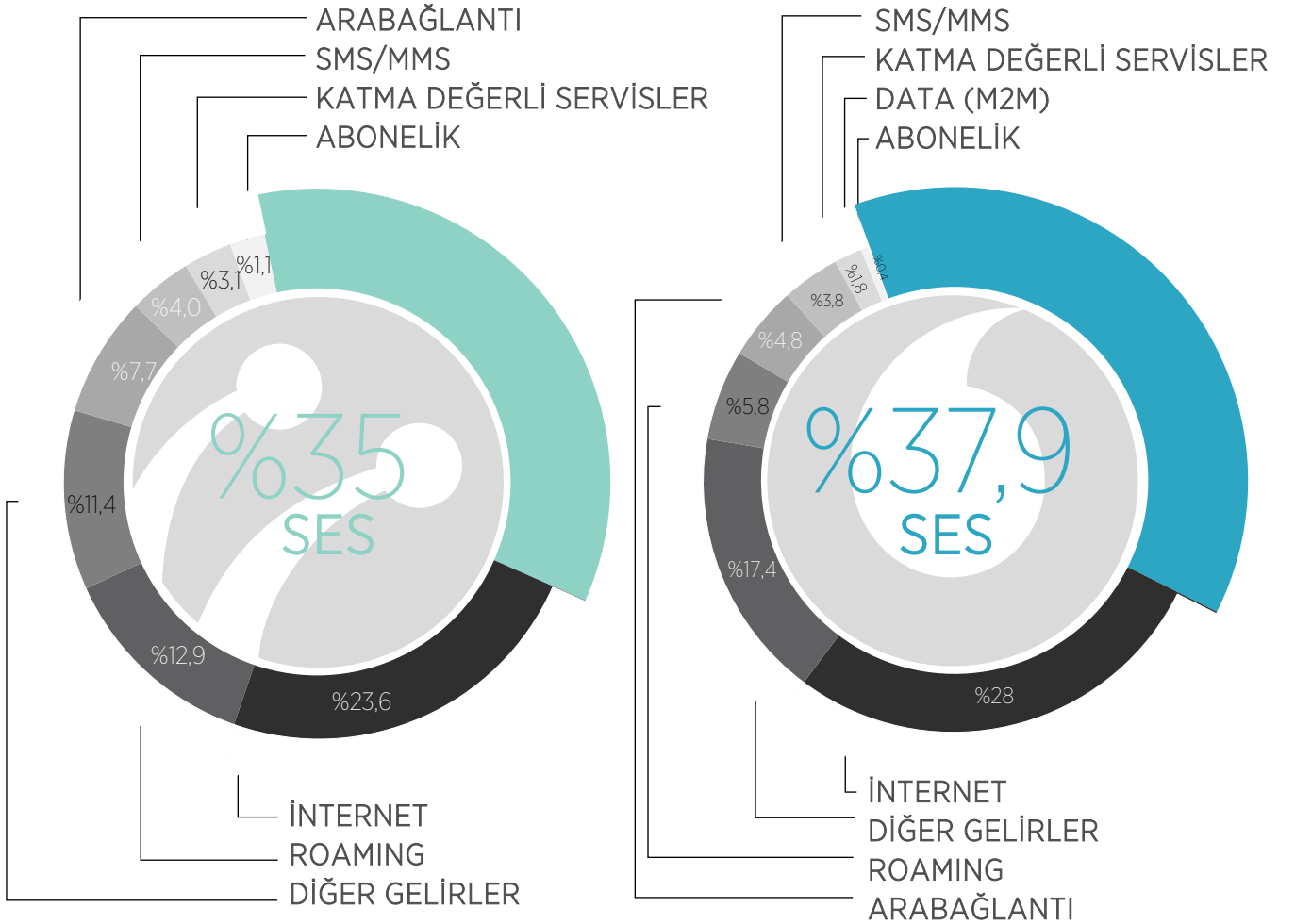
Şekil L

Şekil M'de her bir mobil haberleşme sağlayıcısının 2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla toplam gelirlerine ait dağılıma karşılaştırmalı olarak yer verilmektedir. Konuşma gelirleri K.K. Turkcell'in gelirlerinin %35'ini ve Telsim'in gelirlerinin %37.9'unu oluşturmaktadır. İnternet ve M2M Data gelirleri K.K. Turkcell'in gelirlerinin %24.8'ini ve Telsim'in gelirlerinin %28.2'sini oluşturmaktadır. Ara bağlantı gelirleri ise K.K. Turkcell ve Telsim'de sırası ile %7.7 ve %4.8 paya sahiptir.

Konuşma gelirleri K.K. Turkcell'in gelirlerinin %35'ini ve Telsim'in gelirlerinin %37.9'unu oluşturmaktadır. SMS+MMS gelirleri K.K. Turkcell'in gelirlerinin %4'ünü ve Telsim'in gelirlerinin %3.8'ini oluşturmaktadır. İnternet ve Data gelirleri ise K.K. Turkcell'de %24.8 ve Telsim'de %28.2 paya sahiptir.

Kaynak: BTHK

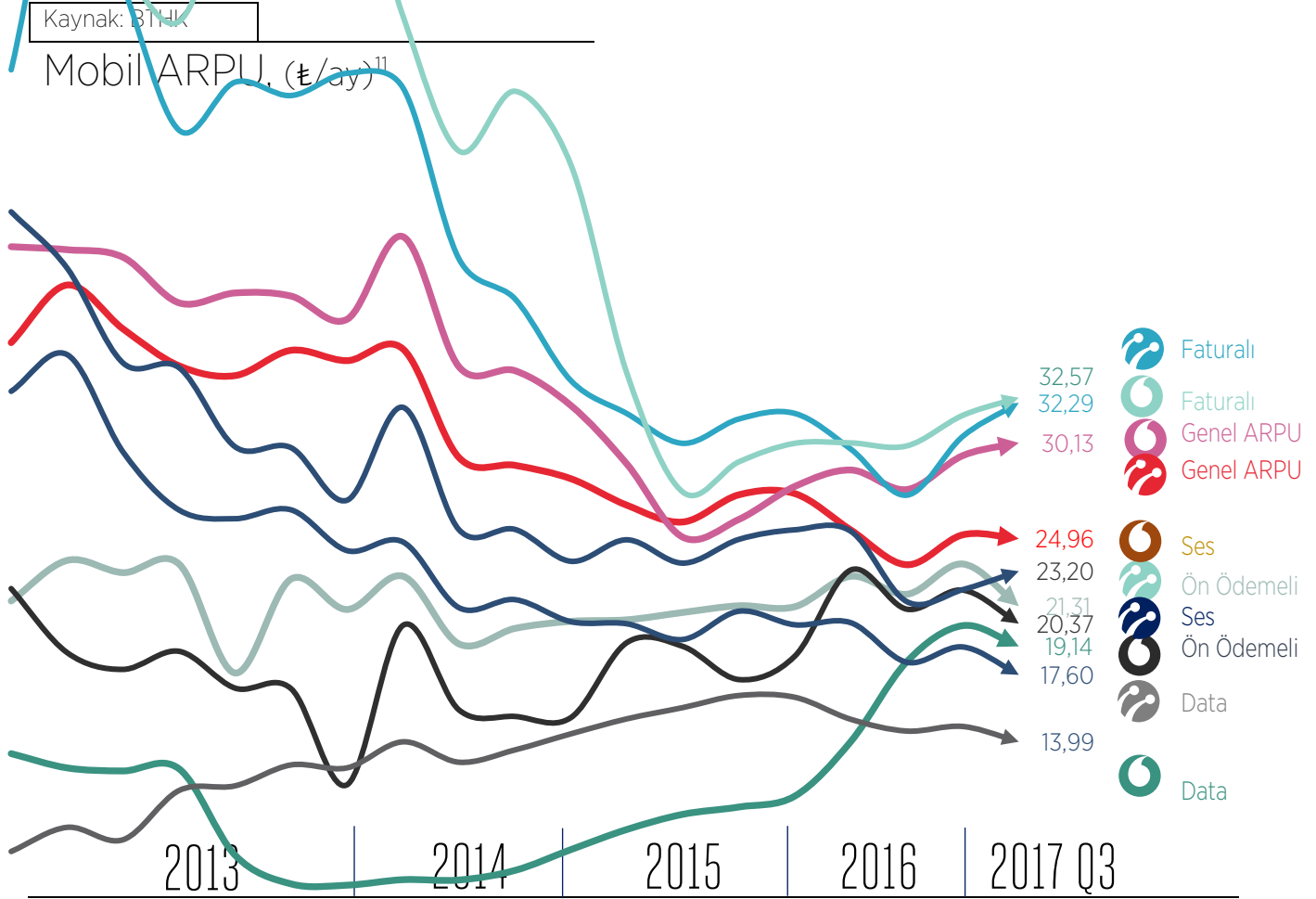
Mobil Haberleşme Sağlayıcılar Bazında Gelir Dağılımı, 2017 - 3. Çeyrek

Şekil M

ABONE BAŞINA VE ÇAĞRI BAŞINA AYLIK GELİR

Şekil N'de ülkemizde hizmet veren mobil haberleşme sağlayıcıların 2013 yılından itibaren üç aylık ortalama ARPU rakamlarına yer verilmektedir. 2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla K.K. Turkcell için aylık kullanıcı başına ortalama gelir 24.96 ₺ ve Telsim için 30.13 ₺'dir¹⁰.

Şekil N

Aynı şekilde 2017 yılı üçüncü çeyrek dönemi için mobil haberleşme sağlayıcıların ön ödemeli, faturalı ARPU ve ses & Data ARPU rakamlarına yer verilmektedir. Ön ödemeli ARPU rakamları incelendiğinde, 2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla K.K. Turkcell'in ön ödemeli ARPU'sunun 21.31 ₺ ve Telsim'in 20.37 ₺ olduğu görülmektedir. Faturalı ARPU rakamları incelendiğinde son çeyrekte K.K. Turkcell'in faturalı ARPU'sunun 32.29 ₺ ve Telsim'in 32.57 ₺ olduğu görülmektedir. Ses ARPU rakamları incelendiğinde son çeyrekte K.K. Turkcell'in ses¹² ARPU'sunun 17.60 ₺ ve Telsim'in 23.20 ₺ olduğu görülmektedir. Son olarak, Data ARPU rakamları incelendiğinde son çeyrekte K.K. Turkcell'in Data ARPU'sunun 13.99 ₺ ve Telsim'in 19.14 ₺ olduğu görülmektedir.

ARPU AVERAGE REVENUE PER USAGE
ARPU ABONE BAŞINA ORTALAMA GELİR

¹⁰ Toplam ARPU Hesaplama Yöntemi: Toplam Gelir / Dönem Ortalama Aktif Abone Sayısı (Toplam gelire, taahhüt karşılığı satılan cihazlardan elde edilen gelirler dâhil edilmemiştir.)

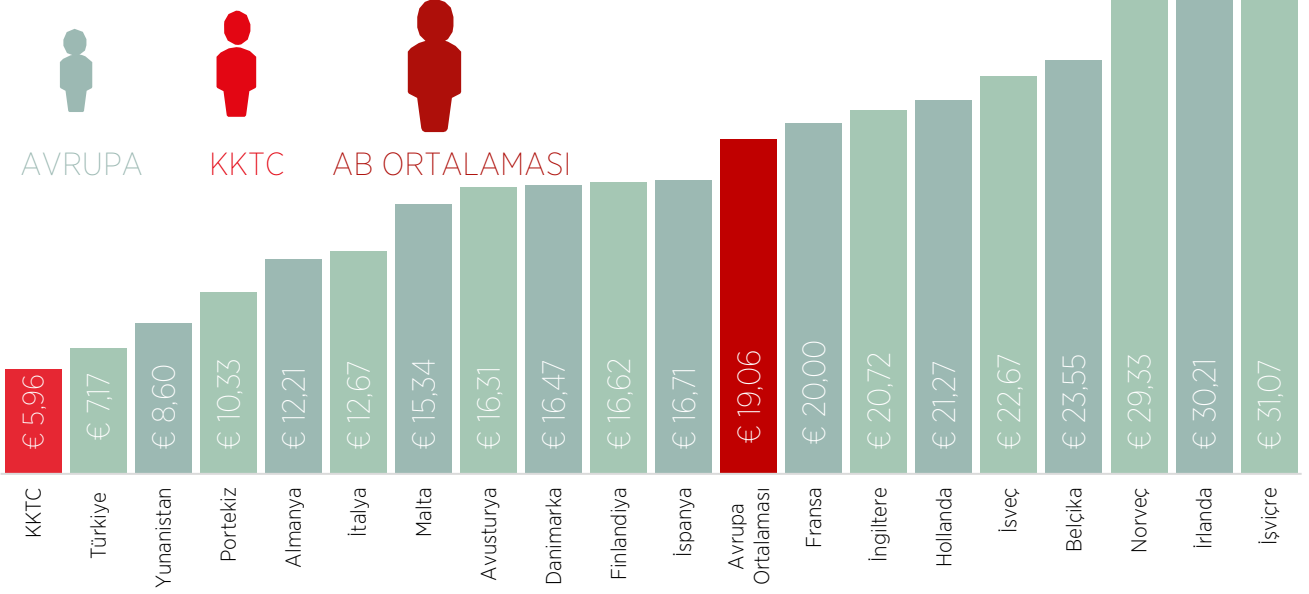
¹¹ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

¹² Ses ARPU: Toplam Ses Geliri/Ortalama Aktif Ses Hattı Sayısı - Data ARPU: Toplam İnternet Geliri/Ortalama İnternet Kullanıcı Sayısı

Şekil O'da Avrupa ülkeleri ile ülkemizin mobil ARPU rakamları kıyaslanmaktadır. Şekilde incelenen Avrupa ülkelerinde ortalama ARPU¹³ €19.01 (Haziran 2017) seviyelerinde iken ülkemizde 2017 yılı üçüncü çeyrek için ise €6.32¹⁴ seviyelerindedir.

Kaynak: GSMA Wireless Intelligence & BTK Türkiye & MCA

KKTC Ve AB'de Mobil ARPU, Ortalama, 2017 3. Çeyrek €

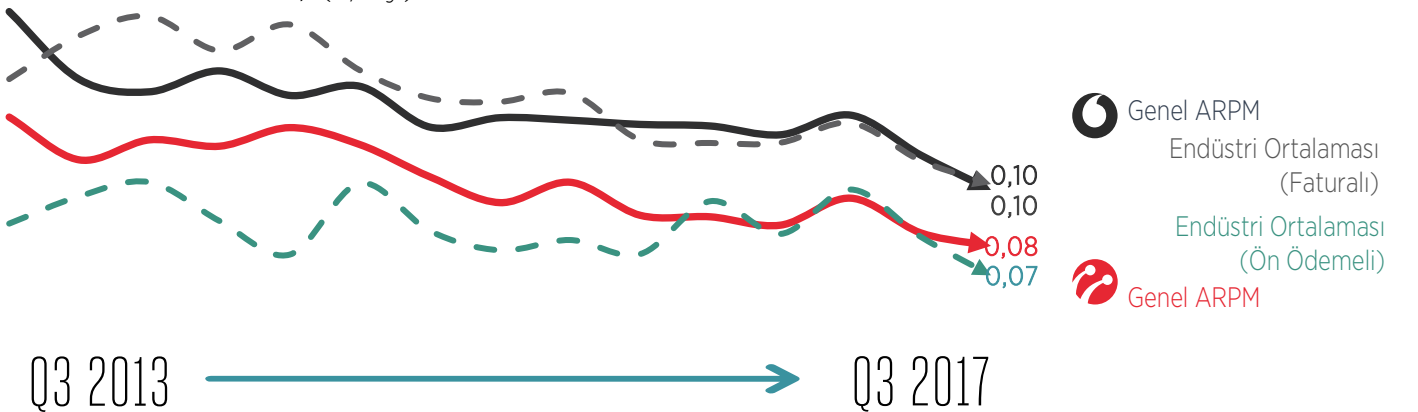

Şekil O

Şekil P'de ülkemizde hizmet veren mobil haberleşme sağlayıcıların 2013 yılı dördüncü çeyreğinden itibaren üç aylık ortalama ARPM rakamlarına yer verilmektedir. 2017 yılının üçüncü çeyreğinde K.K. Turkcell için dakika başına aylık gelir 0.08 ₺ ve Telsim için 0.10 ₺'dir.¹⁵ Aynı şekilde, faturalı ve ön ödemeli ARPM endüstri ortalamaları da verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Mobil ARPM, (₺/ay)¹⁶

Şekil P

ARPM AVERAGE REVENUE PER MINUTE
ARPM DAKİKA BAŞINA ORTALAMA GELİR

¹³ Avrupa ülkeleri için Wireless Intelligence 2017-2. Çeyrek verileri, Türkiye için 2017-2. Çeyrek BTK verisi kullanılmıştır.

¹⁴ Türk Lirası-Euro kuru olarak KKTC Merkez Bankası döviz kuru kullanılmıştır (1 Euro = 4.51 ₺ - 11 Aralık 2017)

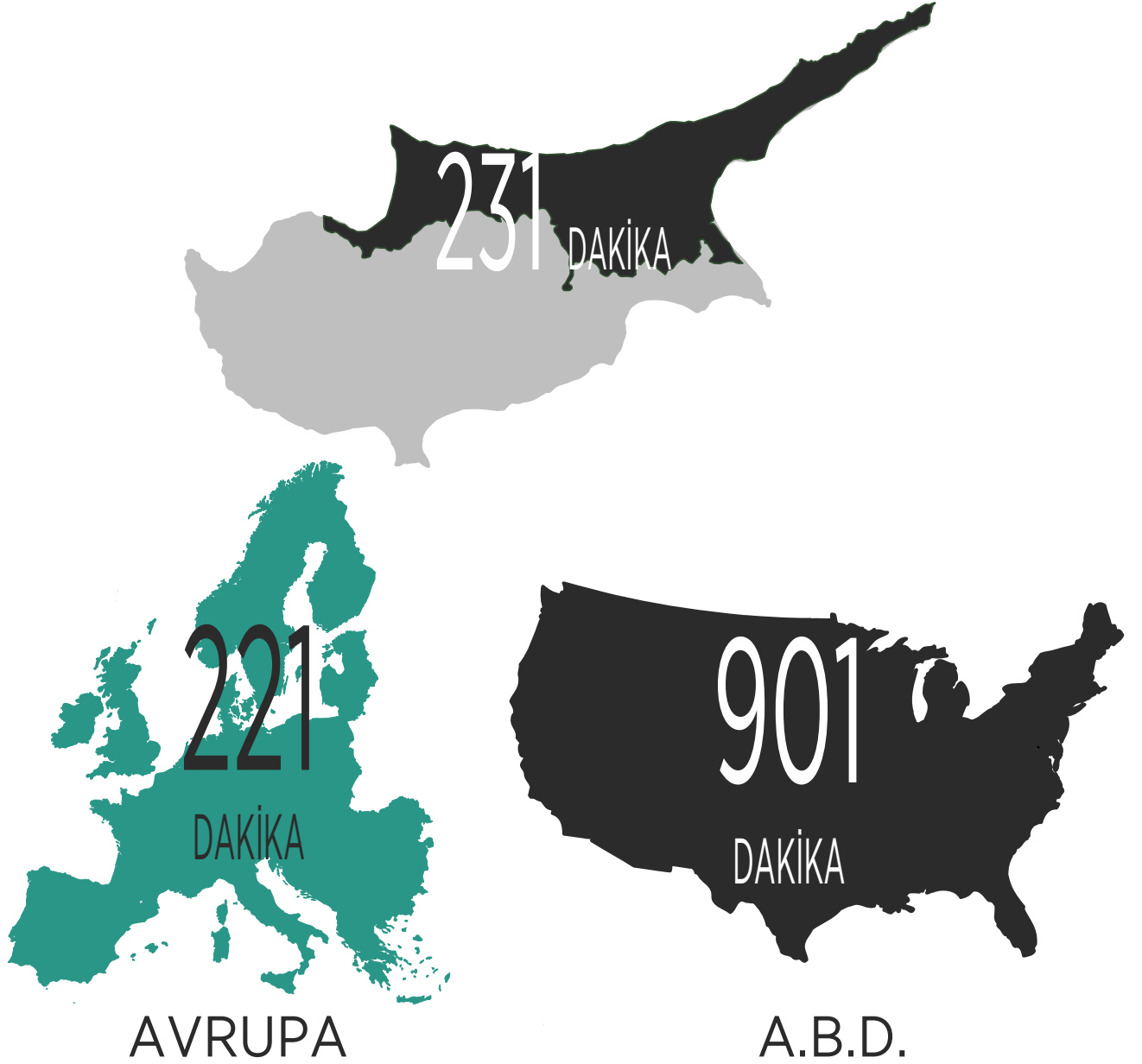
¹⁵ Genel ARPM Hesaplama Yöntemi: Toplam Ses Geliri / Abonelerin Oluşturduğu Toplam Trafik

¹⁶ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)

MoU¹⁷ terimi 'Minutes of Usage' yani abone başına aylık ortalama dakika kullanımı, mobil telefon kullanım seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan bir gösterge olup bir abonenin aylık ortalama konuşma süresi olarak tanımlanmaktadır. Aşağıdaki şekilde ülkemiz, Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerinde gerçekleşen ortalama aylık MoU rakamları paylaşılmaktadır. (Şekil R)

Kaynak: GSMA Mobile Economy 2014 & Wireless Intelligence

Şekil R

MOU MINUTES OF USAGE

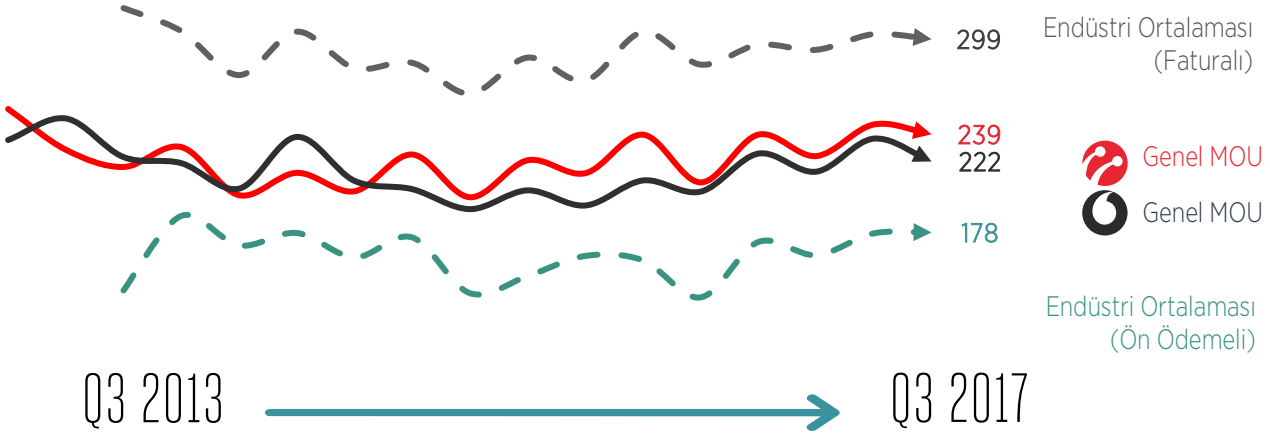
MOU ABONE BAŞINA AYLIK ORTALAMA KULLANIM

¹⁷ MoU değerleri aktif kullanıcıların görüşme süresi ortalamasını dakika olarak veren bir değer olduğu için değerler toplam hat sayısından ses hizmetine açık olmayan mobil hatlar (M2M hatları ve mobil bilgisayardan internet hatları gibi yalnızca veri iletmek amaçlı kullanılan hatlar) düşülerek hesaplanmaktadır.

Şekil S'de mobil haberleşme sağlayıcıların 2013 yılı üçüncü çeyreğinden itibaren gerçekleşen çeyreklik MoU değerleri aylık bazda verilmektedir. 2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla K.K. Turkcell'in MoU değeri 239 dakika ve Telsim'in ise 222 dakika olarak gerçekleşmiştir¹⁸.

Kaynak: BTHK

Mobil Haberleşme Sağlayıcı Bazında MoU Değerleri, Dk./Ay¹⁹

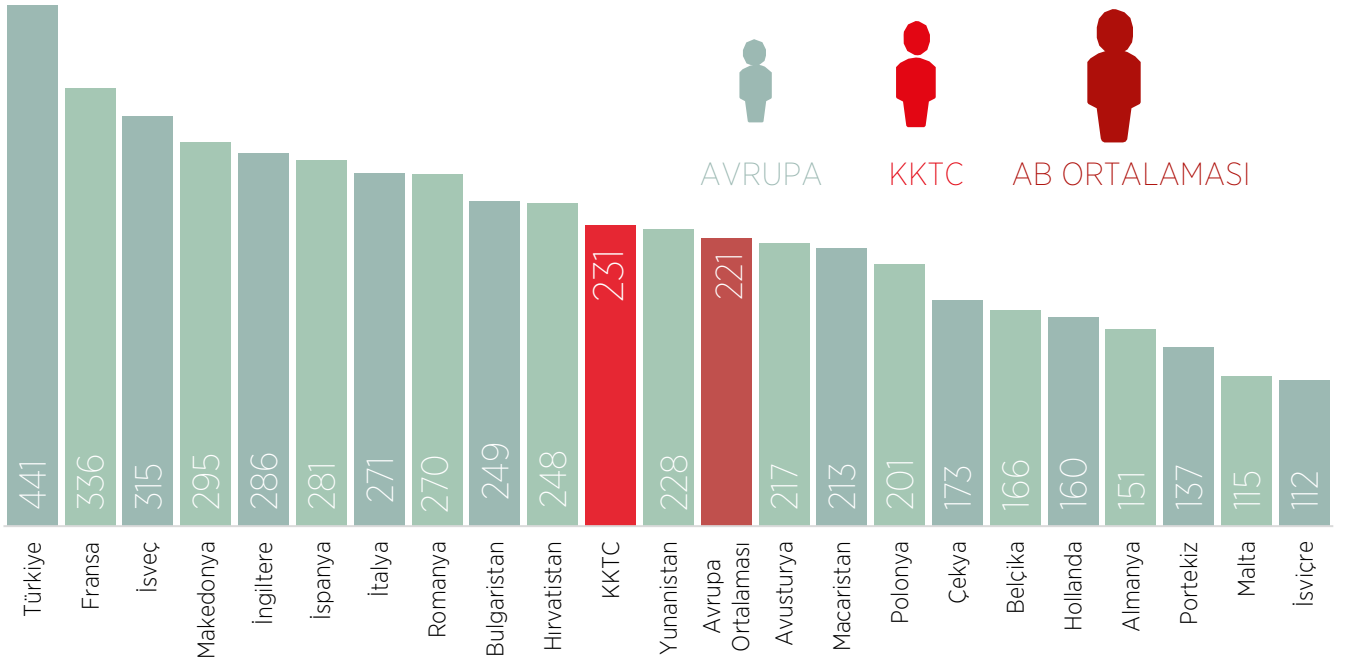

Şekil S

Şekil Ş'de bazı Avrupa ülkeleri ile ülkemizdeki ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. 2017'nin üçüncü çeyreğinde 231 dakika olan ortalama aylık mobil dakika kullanımı diğer Avrupa ülkelerinde gerçekleşen (2017 2. Çeyrek verileri) ile aşağıda kıyaslanmaktadır.

Kaynak: GSMA Wireless Intelligence & BTK Türkiye & MCA

KKTC ve AB'de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, Ortalama, 2017 3. Çeyrek, Dk./Ay

Şekil Ş

¹⁸ Genel MOU Hesaplama Yöntemi: Toplam Dönem Trafik / Ortalama Aktif Ses Hattı Sayısı

¹⁹ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

Aşağıdaki şekilde (Şekil T), 2009 yılının birinci çeyreğinden günümüze kadar çeyrek dönemler itibarıyla gerçekleşen Avrupa ve Türkiye aylık ortalama mobil telefon kullanım sürelerine yer verilmektedir. Ülkemize ait aylık ortalama mobil telefon kullanım süreleri ise Kurumumuzun kuruluş tarihi dolayısı ile 2012 yılı dördüncü döneminden itibaren elimizde bulunmaktadır.

Kaynak: GSMA Wireless Intelligence & BTK Türkiye

KKTC, Türkiye ve AB'de Mobil Abone Başına Ortalama Görüşme, Ortalama, Dk./Ay

Şekil T

Üstteki şekilde görülebileceği üzere, Türkiye ortalama görüşme süresi 2009 yılı üçüncü döneminde Avrupa ortalamasının üzerine geçerek, günümüze dek Avrupa ortalamasından yüksek seyretmiştir. Öte yandan ülkemiz MoU değerleri (endüstri ortalaması), Türkiye MoU değerlerinin (endüstri ortalaması) altında seyretmektedir.

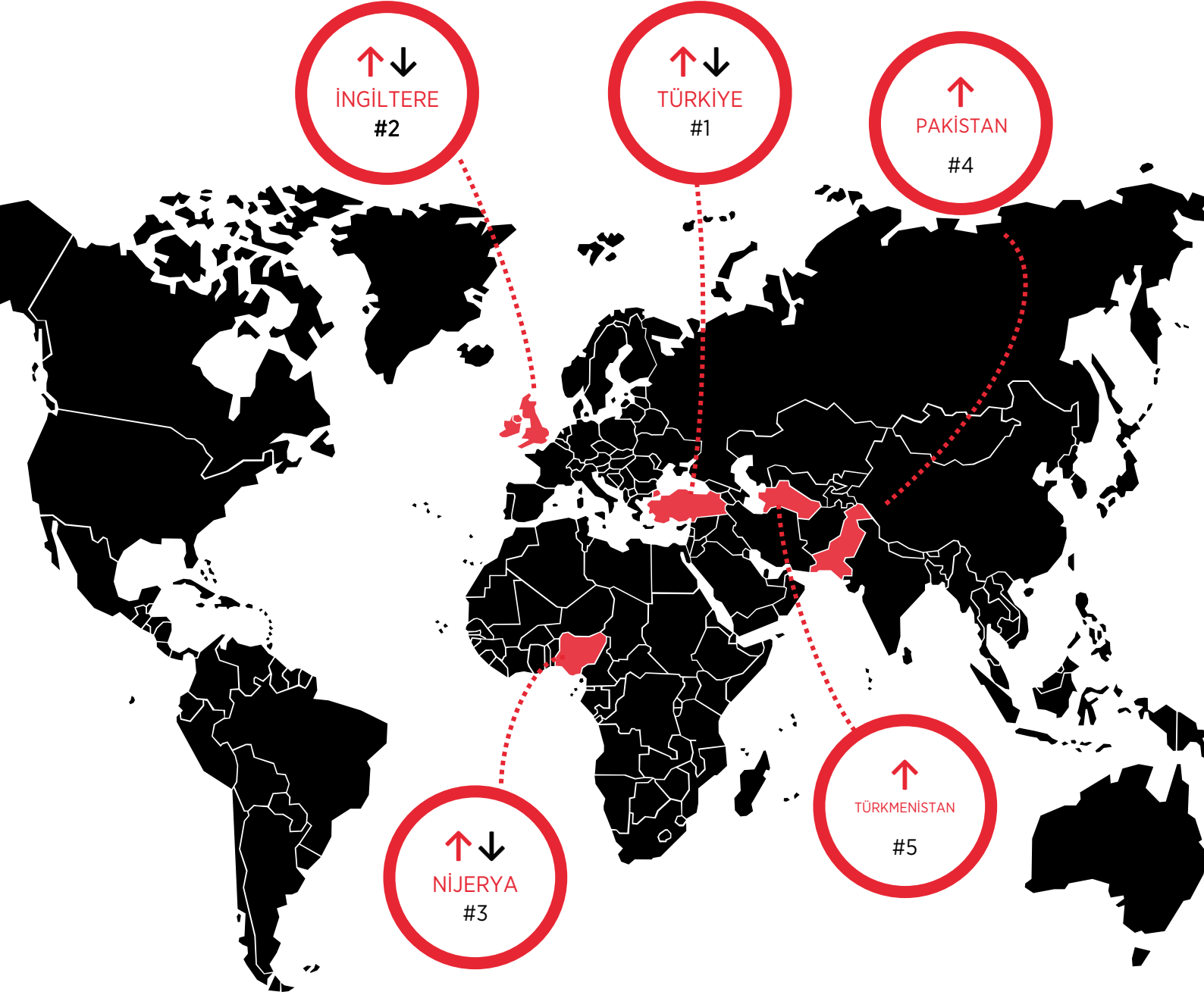

EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER

Aşağıda 2017 yılı üçüncü çeyreğinde mobil şebekelerden en fazla trafik gönderilen ve alınan ülkelere yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler Türkiye, İngiltere, Nijerya, Pakistan ve Türkmenistan olmuştur. Mobil şebekelere en fazla çağrı gönderen ülkeler ise Türkiye, İngiltere ve Nijerya şeklinde sıralanmaktadır.

↑ EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN ÜLKELER ↓ EN FAZLA TRAFİK ALINAN ÜLKELER

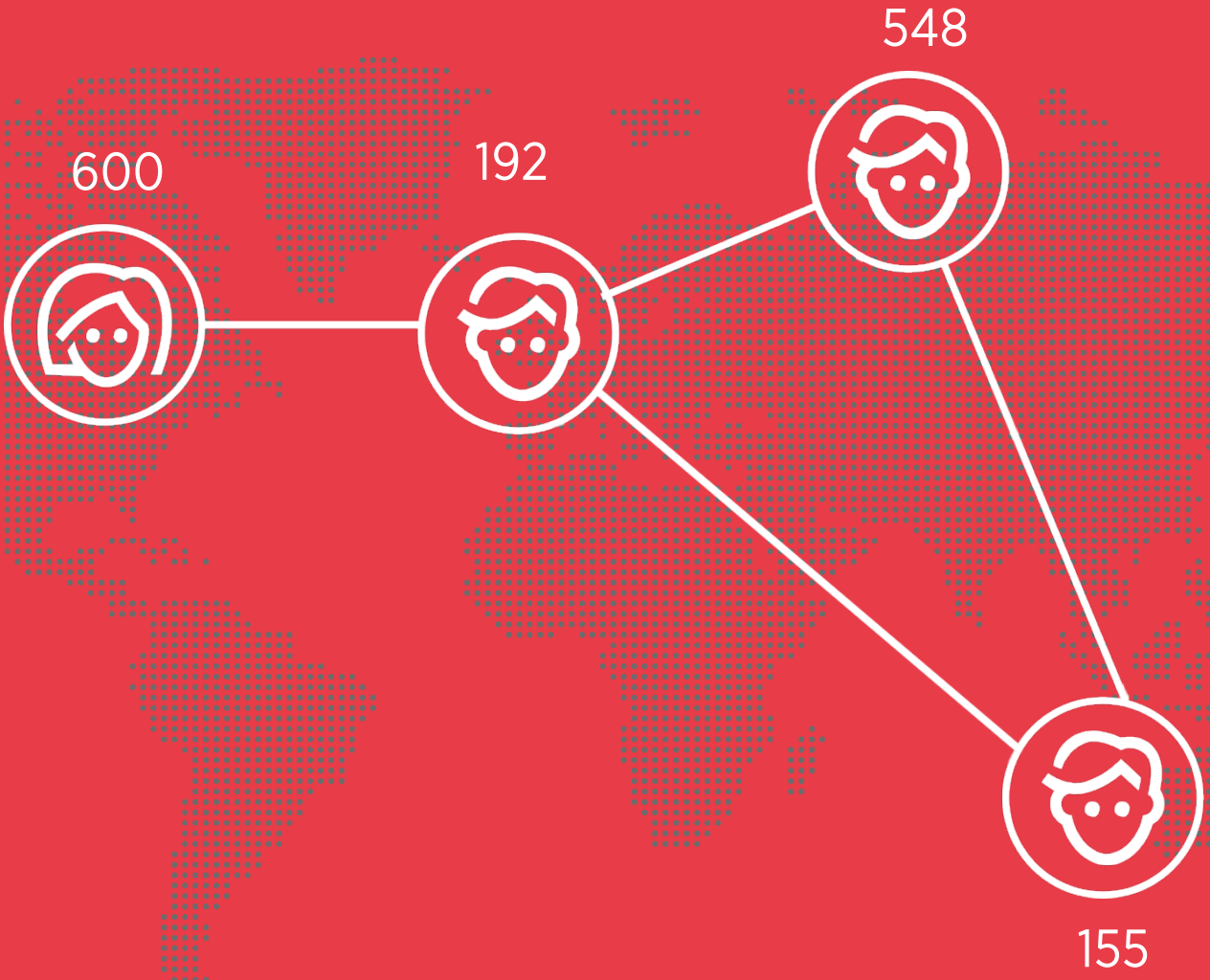
Türkiye ve İngiltere dışında kalan ülkeler incelendiğinde, Nijerya yönüne gönderilen ve alınan trafiğin ülkede bulunan öğrencilerden, Pakistan ve Türkmenistan yönüne gönderilen trafiğin ise ülkede bulunan yabancı iş gücünden kaynaklandığı görülmektedir.

KISA NUMARALAR

Şekil U'da 2017 yılı üçüncü çeyreğinde mobil şebekelerden en fazla aranan (arama sayısına göre) kısa numaralar görülmektedir. Buna göre, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde en fazla aranan kısa numaralar arasında 600 (K.K. Turkcell müşteri hizmetleri), 155 (Polis İmdat), 192 (Bilinmeyen numaralar) ve 548 (Telsim müşteri hizmetleri) yer almaktadır.

Kaynak: BTHK

En Sık Aranan Kısa Numaralar,
2017 3. Çeyrek

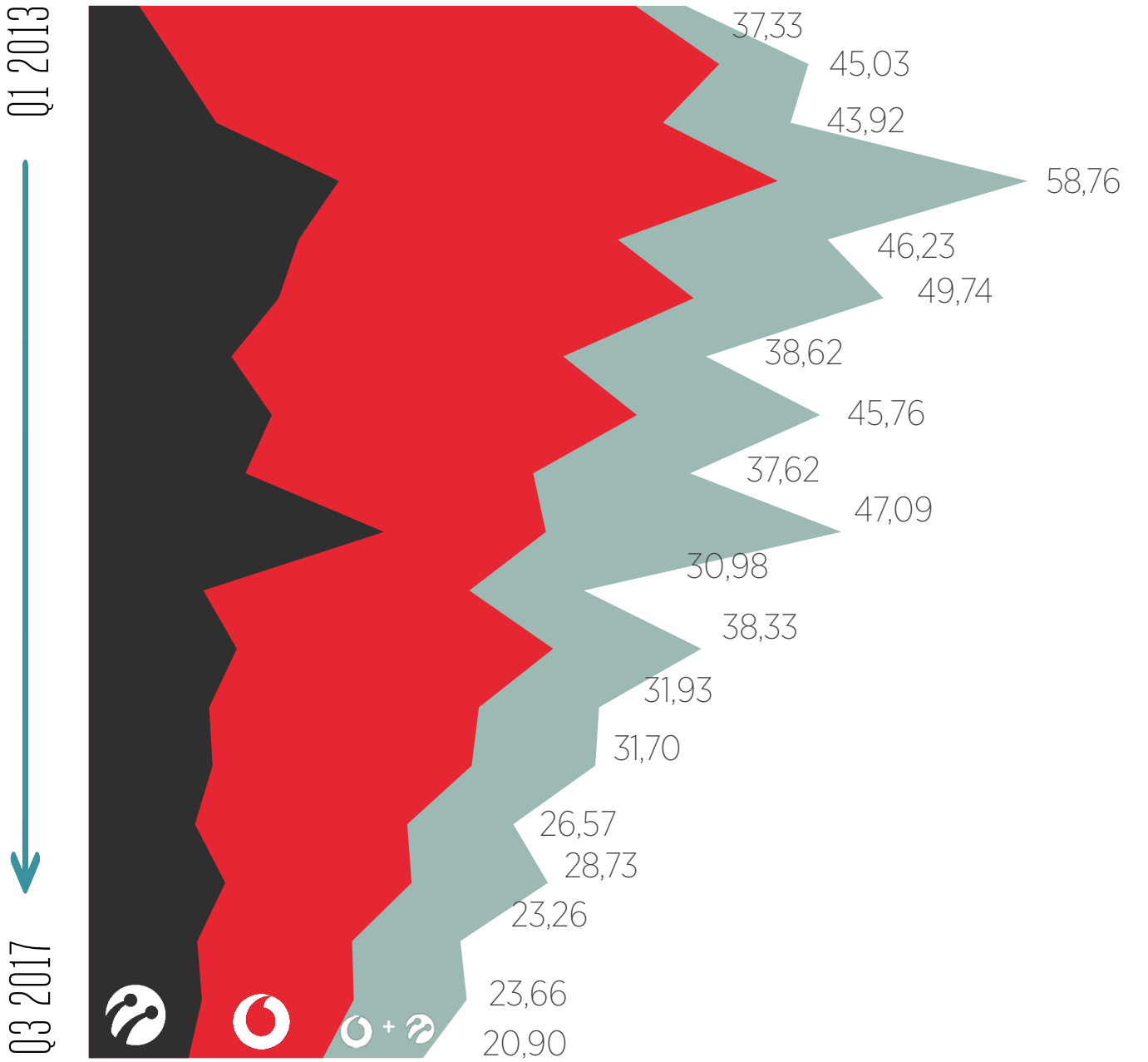
Şekil U

SMS – SHORT MESSAGING SERVICE

2013 yılı ilk çeyreğinden itibaren gönderilen aylık ortalama SMS sayısına Şekil Ü’de yer verilmektedir. Buna göre aylık SMS ortalaması sayısı 2013’ün ilk çeyreğinde 37,33 Milyon adet iken, 2017 yılının üçüncü çeyreğine kadar geçen 4 yıllık süre zarfında artışlar ve düşüşler yaşamış, sonuç olarak yaklaşık %44’lük düşüşle 20,90 Milyon adet seviyesine gerilemiştir. SMS sayıları çeyrekler itibariyle incelendiğinde; bir önceki dönem olan 2017 yılı ikinci çeyreğinde SMS sayısı yaklaşık 23,66 Milyon adet civarında gerçekleşirken, bu dönemde %11,6’lık düşüşle 20,90 Milyona gerilemiştir.

Kaynak: BTHK

Çeyreklere Göre Gönderilen Mobil SMS Miktarı, Milyon Adet

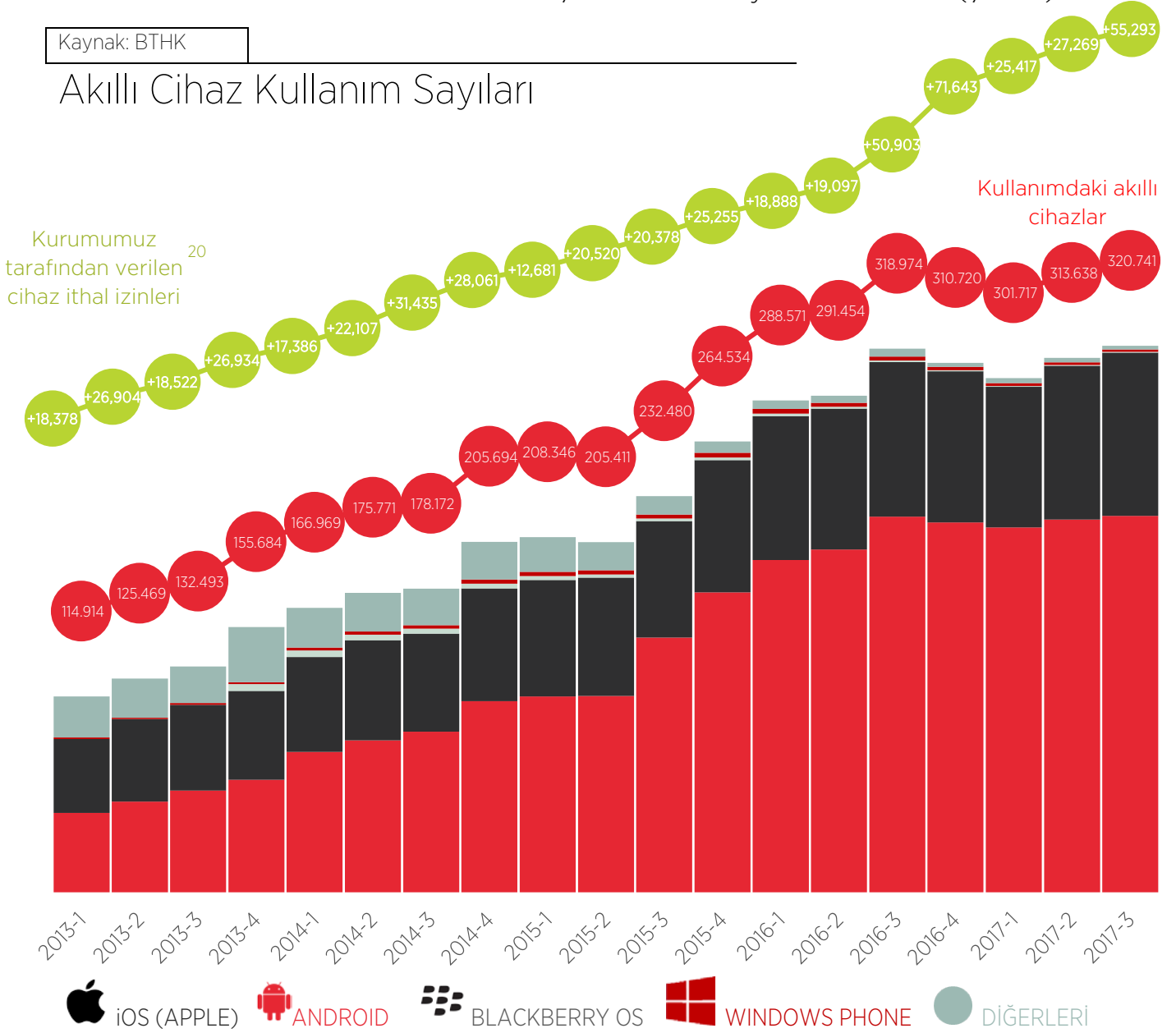
Şekil Ü

AKILLI TELEFON VE DATA KULLANIMI

Akıllı telefonların kullanımının yaygınlaşması ve bununla birlikte Data kullanımında gerçekleşen artış, Dünyada olduğu gibi ülkemizde de gözlemlenmektedir. Bu doğrultuda, aşağıdaki şekilde, ülkemizde faaliyet gösteren mobil haberleşme sağlayıcılar tarafından bildirilmiş olan, 2013 yılı ilk çeyreğinden 2017 yılı üçüncü çeyreğine kadar geçen dönemde, abonelerin akıllı cihaz kullanım oranları ve cihazlarında kurulu olan işletim sistemine yer verilmektedir. (Şekil V)

Kaynak: BTHK

Akıllı Cihaz Kullanım Sayıları

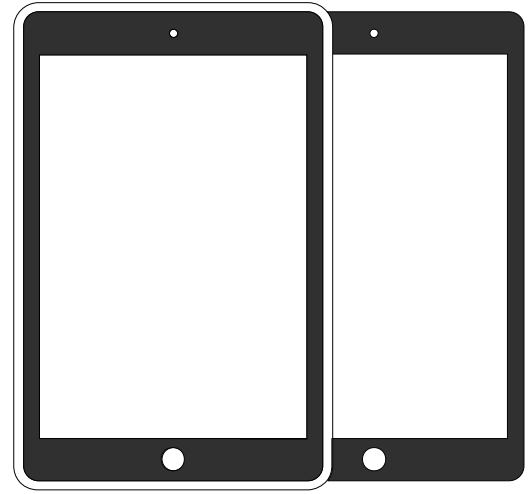

Şekil V

Veriler incelendiğinde, abonelerin akıllı telefon kullanım oranında, 2013 yılının ilk çeyreğine kıyasla yaklaşık olarak %179'luk bir artış yaşandığı görülebilmektedir. Aynı şekilde, 2017 yılının üçüncü çeyreği, bir önceki çeyrekle kıyaslandığında ise, yaklaşık olarak %2'lik bir artışın yaşandığı gözlemlenmektedir.

²⁰ Kurumumuz tarafından verilen toplam izin adedi akıllı ve akıllı olmayan cihazların tümünü içermektedir.

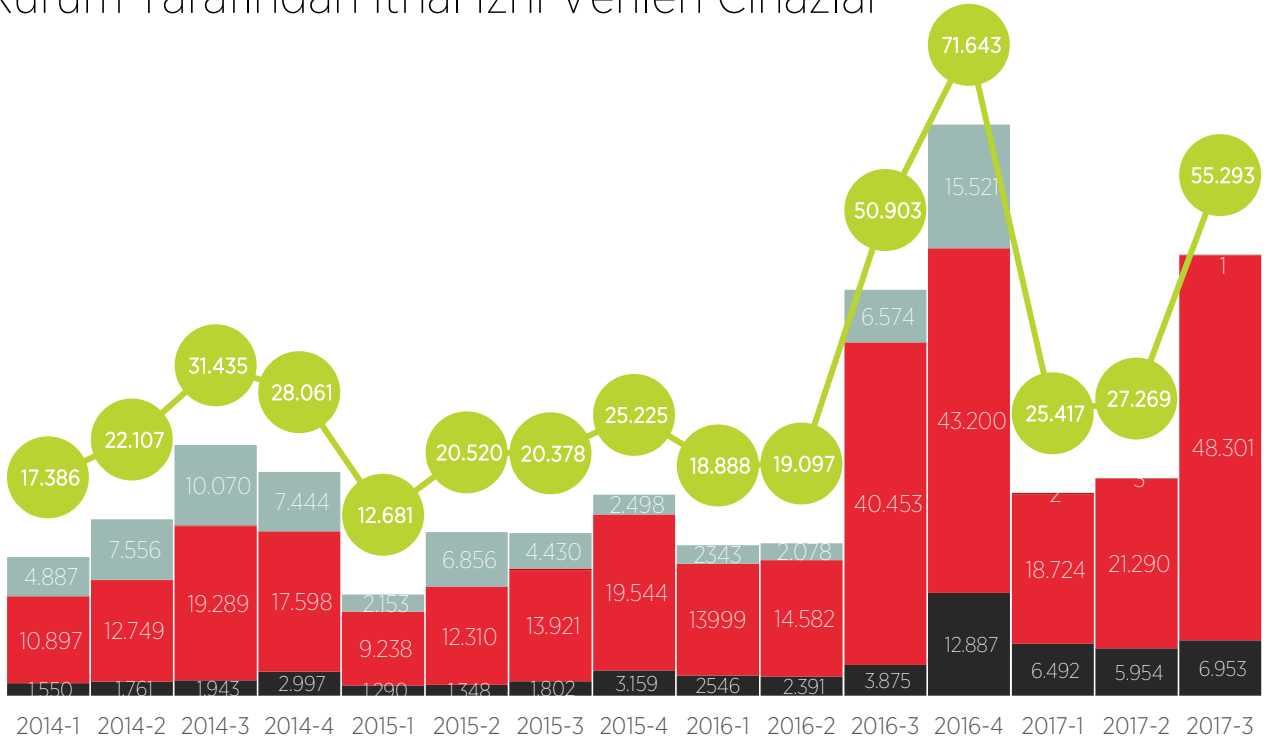
“2013 yılında 115 bin akıllı telefon ve tablet kullanıcısı bulunurken, 3 yıllık bir sürede %179’luk artışla 2017 üçüncü çeyreği itibarıyla 320 bin’e ulaşmıştır”

2014 yılı üçüncü çeyreğinden 2017 yılı üçüncü çeyrek sonuna kadar Kurum tarafından ithal izni verilen IMEI’li cihaz sayısı 627,471 adettir. Söz konusu cihazlar içerisinde yer alan, IMEI kullanan fakat kişisel kullanım cihazı (akıllı ve akıllı olmayan cihazlar) kategorisinde olmayan POS makinesi, araç takip cihazları gibi aygıtlar genel toplamdan düşüldüğünde, söz konusu rakamın 448,332 olduğu görülmektedir. Aşağıdaki şekilde (Şekil Y), ithal izni verilen kişisel kullanım cihazların marka ve dönemlere göre dağılımı gösterilmektedir.

Kaynak: BTHK

Kurum Tarafından İthal İzni Verilen Cihazlar²¹

iOS (APPLE)

ANDROID

BLACKBERRY OS

WINDOWS PHONE

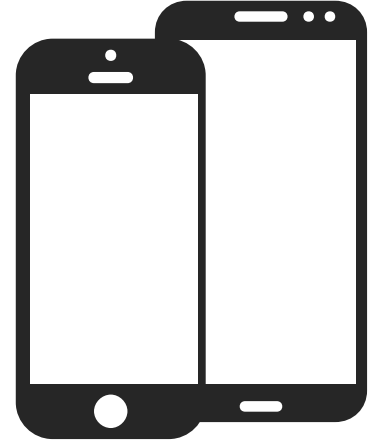
DİĞERLERİ

ekil Y

²¹ IMEI kullanan fakat kişisel kullanım cihazı (akıllı ve akıllı olmayan cihazlar) kategorisinde olmayan POS makinesi, araç takip cihazları gibi aygıtlar dâhil edilmemiştir.

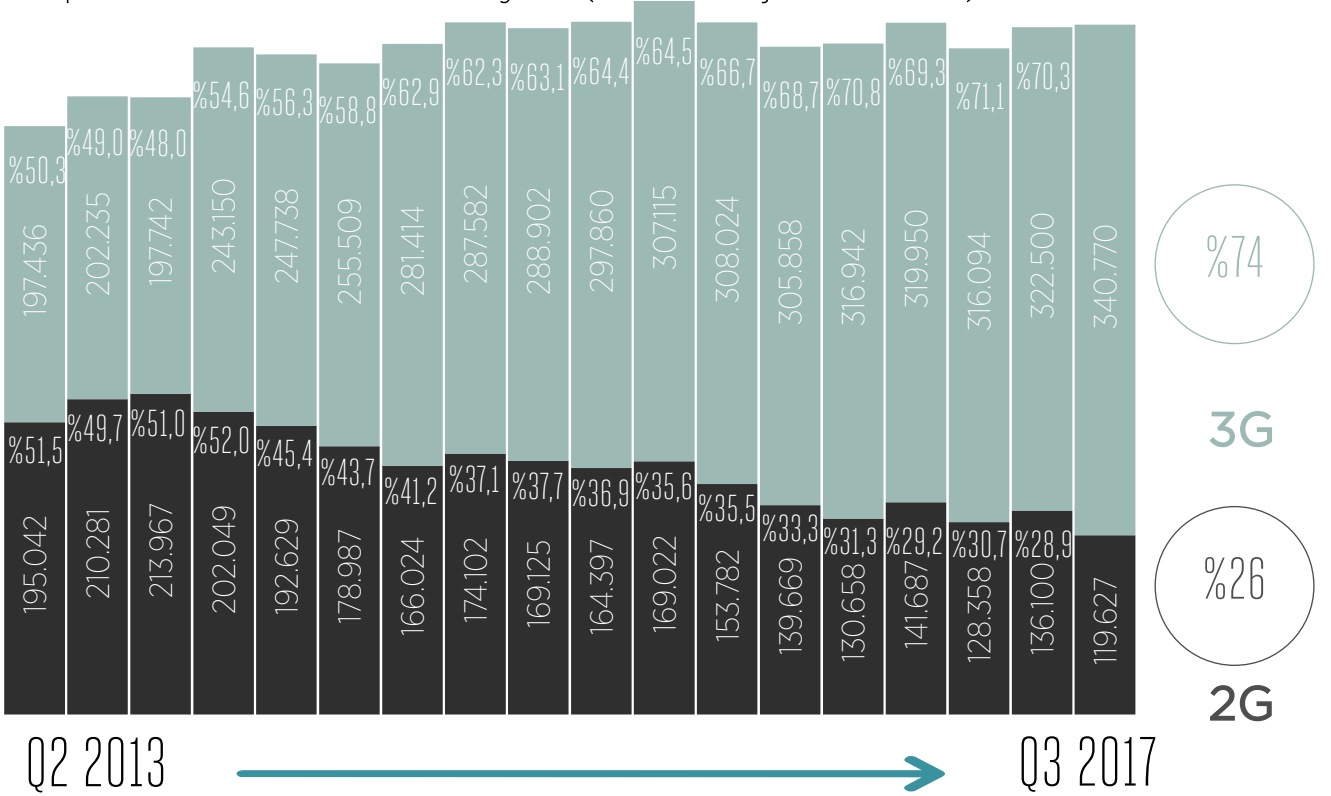
2008 yılında kullanılmaya başlanan ve bu yılın son çeyreği itibarıyla dokuz yıla yakın bir süredir 3G hizmetlerini sunan mobil haberleşme sağlayıcılardan elde edilen verilere göre, mobil bilgisayardan ve cepten internet abone sayısı bir önceki çeyreğe göre yaklaşık %5,7 oranında artarak 340,770 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil Z'de mobil haberleşme sağlayıcıların 2017 üçüncü çeyrek itibarı ile abone profiline (2G ve 3G toplam) yer verilmekte ve bu sayılar, geçmiş dönemler halinde belirtilmektedir. Buna göre, üçüncü çeyrekte toplamda 119,627 aktif 2G ve 340,770 aktif 3G abonesi bulunmaktadır. Aktif 3G kullanıcıların sayısı, aktif 2G kullanıcılarının önüne seyretmektedir.

Kaynak: BTHK

Toplam Aktif Abone Sayısı (Teknoloji Bazında)

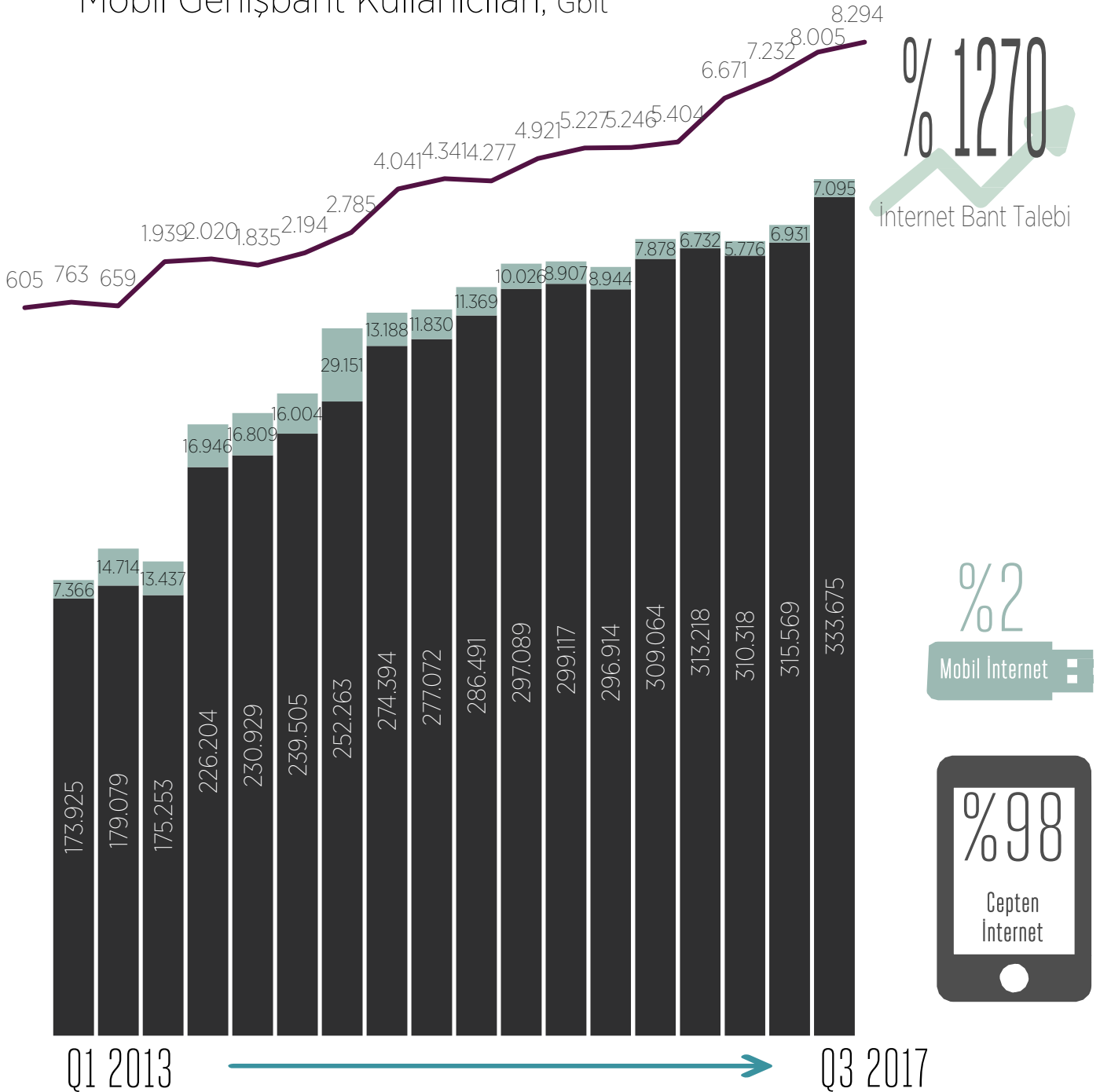

Şekil Z

Şekil AA'de 3G hizmetlerine ilişkin ek detaylı veriler yer almaktadır. 2017 yılı üçüncü çeyreğinde 3G cepten internet kullanan abone sayısı 333,675 olurken; 3G mobil bilgisayardan internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı da 7,095'de²² kalmıştır. 2017 yılı üçüncü çeyrekte toplam bant hacmi talebi ise 8,294 Gbit olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: BTHK

Mobil Genişbant Kullanıcıları, Gbit

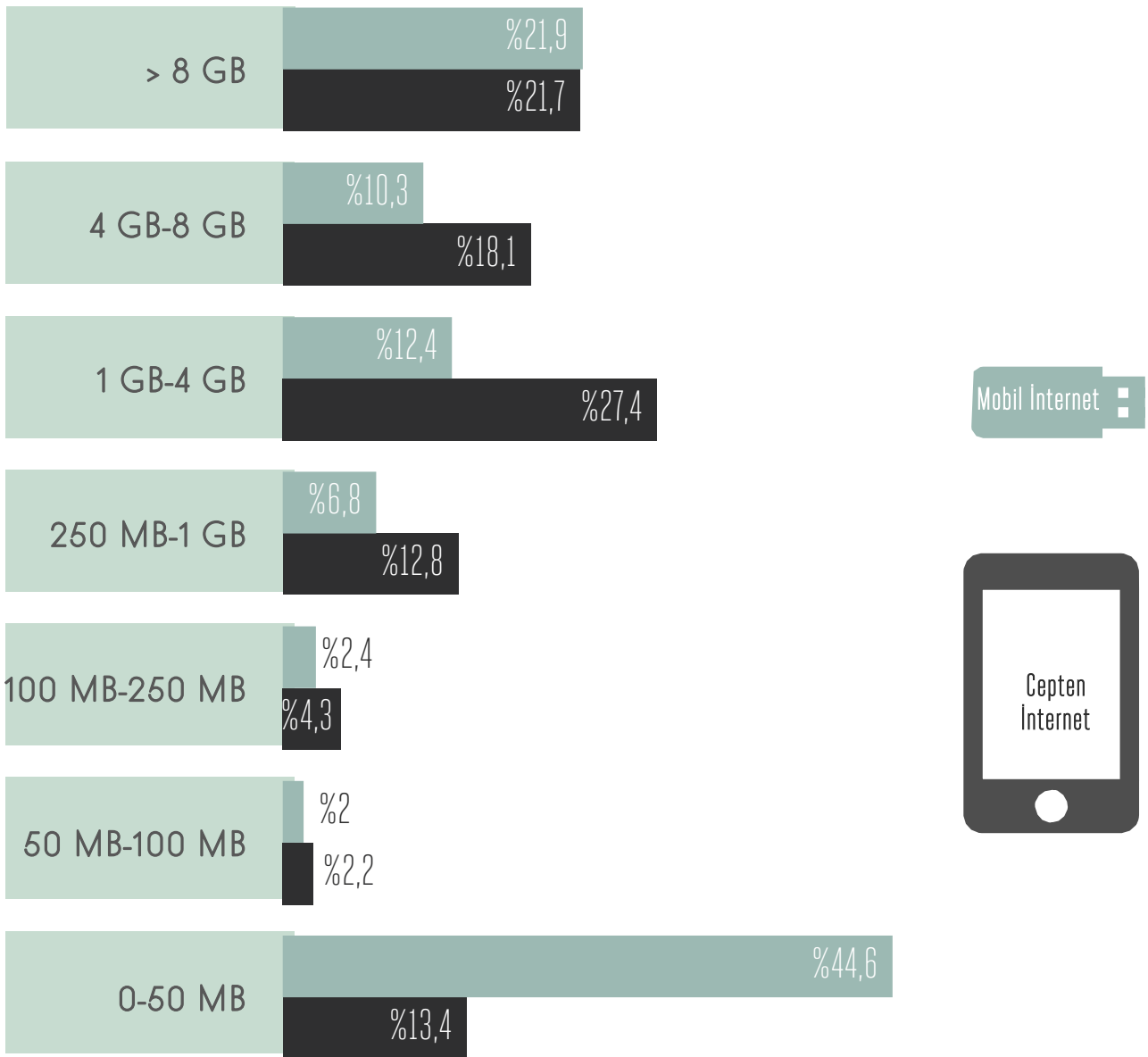
Şekil AA

²² 2014 ve 2015 hariç, faturalı hatlar için mobil bilgisayardan ve cepten internet hizmeti alan mobil genişbant abone sayısı, ön ödemeli için mobil internet hizmeti alan abone sayısı toplanmıştır. 2014 öncesi kullanılan cepten internet abone sayısı varsayımsal olarak hesaplanmıştır.

Cep telefonundan internet kullanımına bakılacak olursa, Şekil AB'de cepten internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı verilmektedir. Buradaki dağılıma göre aboneler tarafından en fazla tüketim %28.6'lık oran ile 1-4 GB ve %18 ile 4-8 GB kullanım aralıklarında yapıldığı görülmektedir. Aynı şekilde, mobil bilgisayardan internet abonelerinin kullanım miktarına göre dağılımı da verilmektedir. Şekil incelendiğinde 50 MB ve altı kullanımı olan abonelerin oranının yaklaşık olarak %43.3 olduğu anlaşılmaktadır. En az kullanımı gösteren 50-100 MB aralığında ise abonelerin %2'si bulunmaktadır.

Kaynak: BTHK

Mobil Cepten Ve Bilgisayardan İnternet Abonelerinin Kullanıma Göre Dağılımı

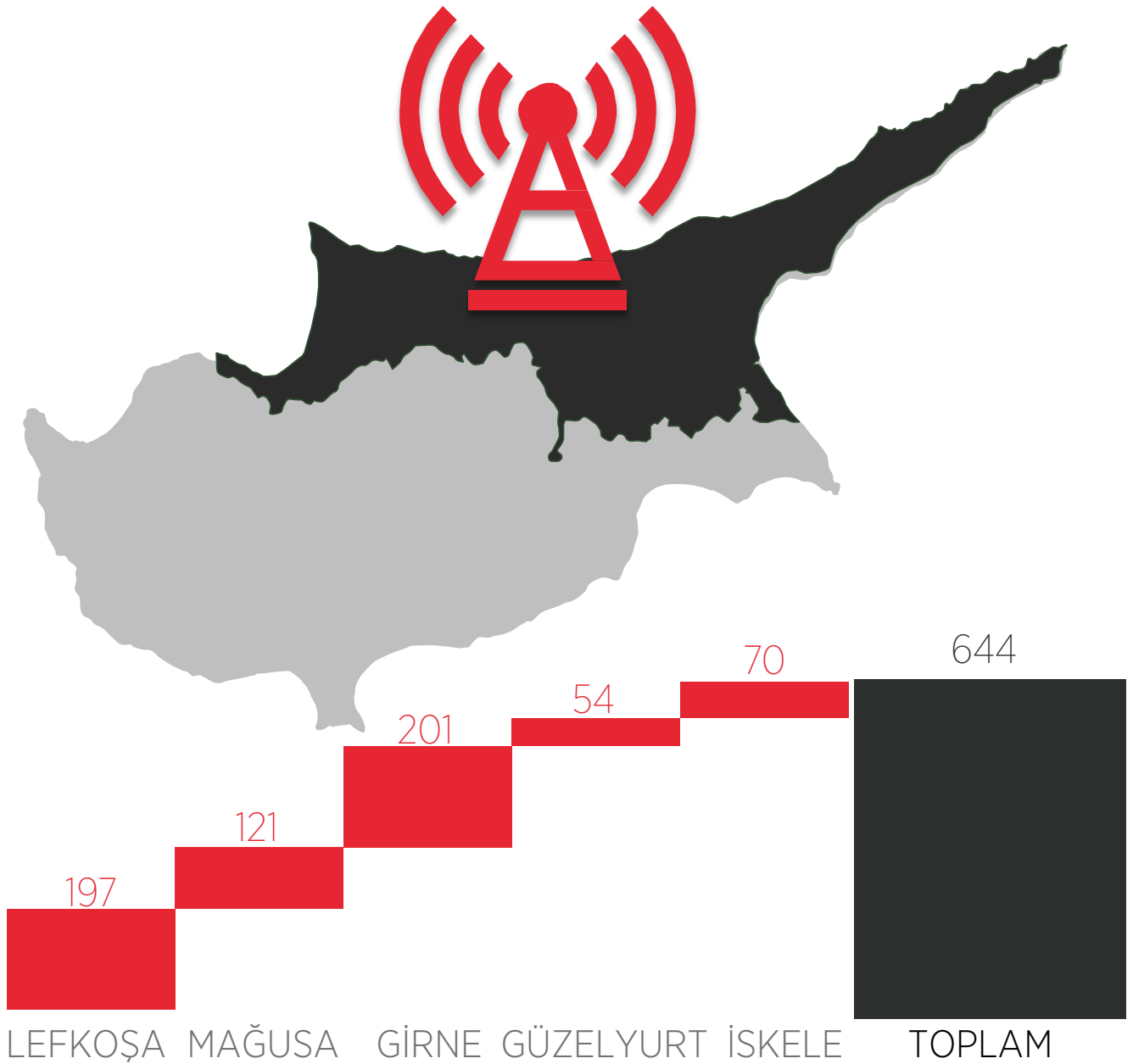

İSTASYON DAĞILIMI

Ülkemizde faaliyette bulunan mobil haberleşme sağlayıcıların kurulu bulunan istasyon sayılarına ve ilgili istasyonların ilçe bazında dağılımlarına aşağıdaki şekilde yer verilmektedir. İlgili şekilde (Şekil AC), 2017 yılı üçüncü çeyrek itibarı ile kurulu istasyonların sayıları yer almaktadır. Toplam istasyon sayısının 2013 yılının ilk çeyreğinden günümüze kadar 521'den 644'e çıkmıştır.

Kaynak: BTHK

Baz İstasyonlarının İlçelere Göre Dağılımı, 2017 - 3. Çeyrek²³

Şekil AC

²³ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

Sabit Haberleşme Sektörü

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaklaşık %26.4 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 90,291 kayıtlı sabit şebeke kullanıcısı bulunmaktadır. Sabit şebekede ülkemizde yetkili bulunan tek haberleşme sağlayıcı KKTC Telekomünikasyon Dairesi'dir. Aynı dönemde, Telekomünikasyon Dairesi'nin sabit telefon gelirleri yaklaşık 12.93 Milyon ₺²⁴ olarak gerçekleşmiş olup bir önceki döneme göre %0.8 oranında yükselmiştir.

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla 90,291 sabit şebeke abonesi bulunan ülkemizde penetrasyon oranı bir önceki çeyreğe göre aynı kalmış, 2016 yılının üçüncü çeyreğine göre ise %0.2 azalarak yaklaşık %26.4²⁵ seviyesine gerilemiştir. Ülkemizin ortalama hane halkı büyüklüğünün 2.95²⁶ olduğu göz önünde bulundurulduğunda sabit telefon hizmetlerinin azalmakla birlikte halen önemli bir kesimine ulaştığını söylemek mümkündür.

Kaynak: BTHK

Sabit Abone Sayısı Ve Penetrasyon, 2017 3. Çeyrek

Şekil AÇ

²⁴ Telekomünikasyon Dairesi'nin gelir verileri geriye dönük olarak güncellenmiştir.

²⁵ KKTC 2011 De-facto nüfusu 294,600 olup, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin olarak nüfus DPÖ tarafından projeksiyon alınarak hesaplanmıştır. (2013 DPÖ Projeksiyonu: 306,368 & 2014 DPÖ Projeksiyonu: 320,884 & 2015 Projeksiyonu: 338,537 & 2016 Projeksiyonu: 342,587)

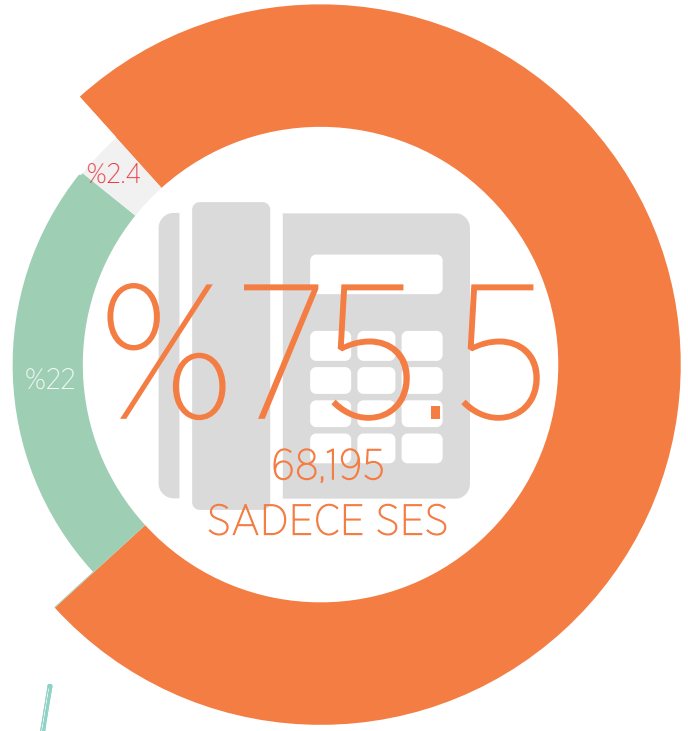
²⁶ DPÖ Verisi - 2011 Nüfus sayımı sonuçlarına göre

Kaynak: BTHK

Aşağıdaki Şekil AD'de sabit ses aboneliği yanında, Telekomünikasyon Dairesi'nin altyapısını sunmakta olduğu xDSL teknolojisine dayalı hizmetlerden yararlanan aboneler görülmektedir. Burada görülebileceği üzere, 90,291 kayıtlı abonenin 19,893 tanesi ilgili hizmetlerden yararlanmakta, bu rakam da toplam ses abonelerinin yaklaşık olarak %22'sine denk gelmektedir. Ön ödemeli (chip) kartlar ve data devreleri (2,203) ise kayıtlı aboneler içerisinde %2.4 paya sahiptir.

Sabit telefon hizmetlerini sunan KKTC Telekomünikasyon Dairesi (Telekomünikasyon Dairesi) ön ödemeli (chip) kartlar ile de son kullanıcılara arama hizmetleri sunmaktadır. Telekomünikasyon Dairesinin 2017 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla sattığı toplam ön ödemeli kart adedi 6,100 olarak gerçekleşmiştir.

xDSL Aboneler

SES + xDSL - 19,893

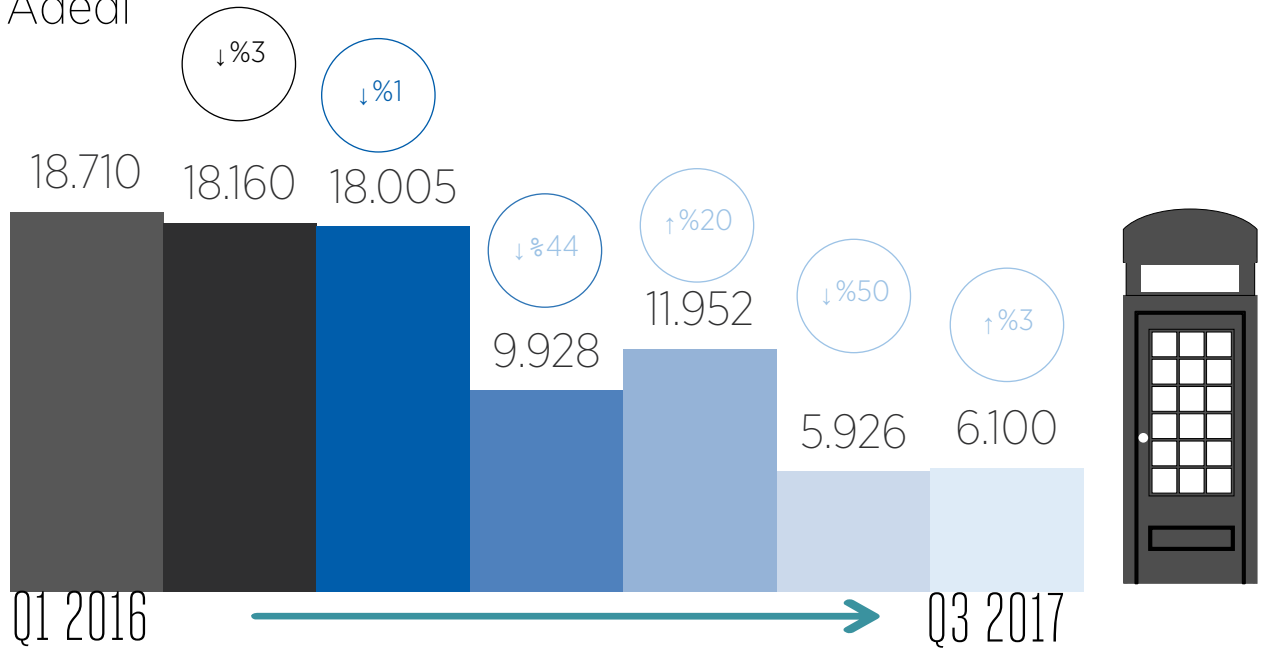

CHIP KART + ÖZEL DEVRELER - 2,203

Şekil AD

Kaynak: BTHK

Telekomünikasyon Dairesi'nin Toplam Ön Ödemeli Kart Satış Adedi

Şekil AE

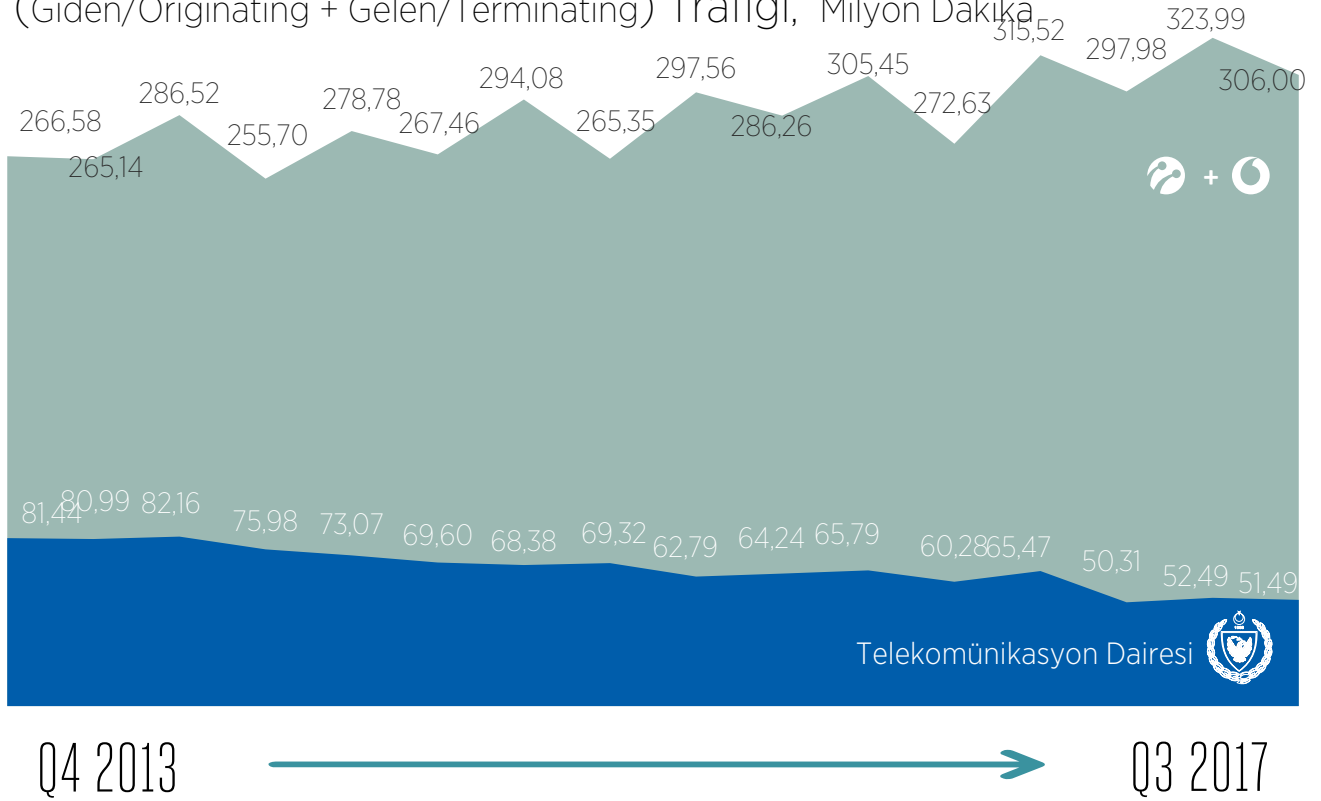
SABİT PAZARDA TRAFİK HACMI

2017 yılının ikinci çeyreğinde yaklaşık 52.49 Milyon dakika olan Telekomünikasyon Dairesi'nin ses trafiği, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde 51.49 Milyon dakika olarak gerçekleştiği ve bir önceki döneme göre yaklaşık olarak %23 azaldığı arttığı, geçen senenin aynı dönemi ile kıyaslandığında ise %2 oranında azaldığı görülmektedir. Sabit trafik hacmindeki bu değişim dönemler itibarıyla Şekil AF'de verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Telekomünikasyon Dairesinin Dönemlere Göre Toplam

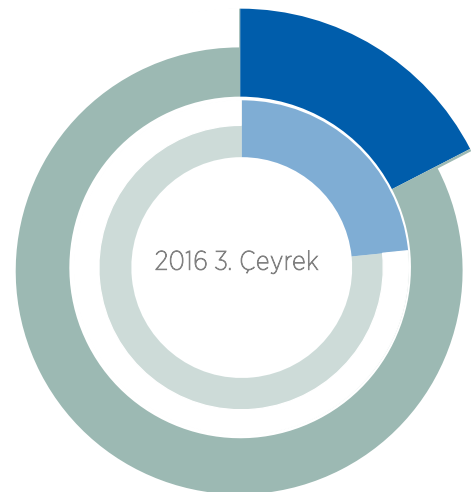
(Giden/Originating + Gelen/Terminating) Trafiği, Milyon Dakika

Şekil AF

“2017 yılının üçüncü dönemine ait trafik bilgileri incelendiğinde toplam trafiğin %86’sını mobil, %14’ünü ise sabit şebekede gerçekleştirdiği görülmektedir. Geçen yılın aynı döneminde toplam trafik dağılımı %82 mobil - %18 sabit olmuştur. ”

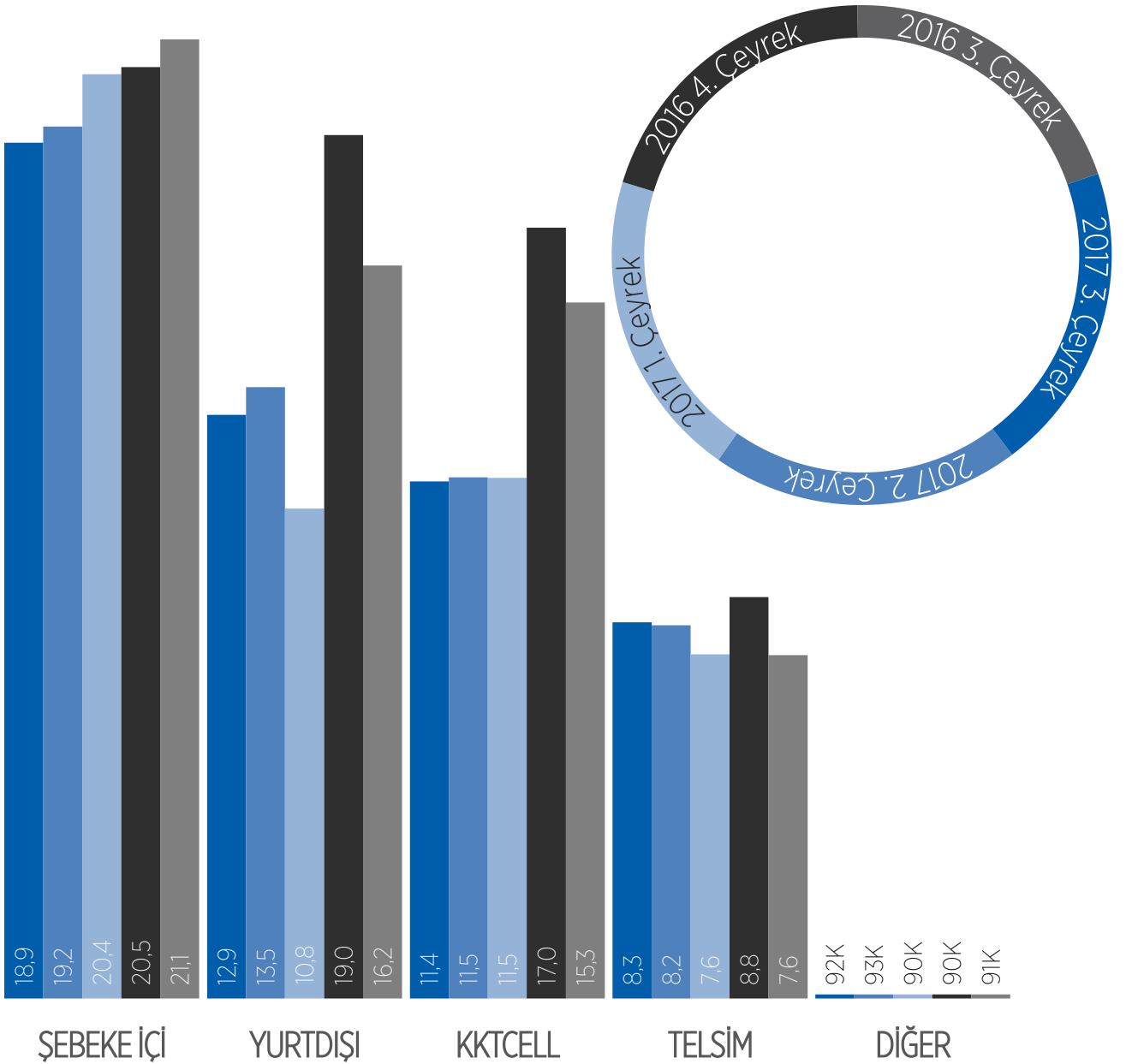
2017 3. Çeyrek

Çeyrek dönemler itibarı ile Telekomünikasyon Dairesinin şebekesinde gerçekleşen trafik dağılımının seyrinin gösterildiği aşağıdaki Şekil AG'de, 2017 yılının ikinci döneminde %36,6 olan şebeke içi trafiğin toplam trafik içindeki payının 2017 yılı üçüncü çeyrek döneminde %36,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla birlikte 2017 yılının ikinci çeyreğinde toplam trafiğin %37,6'sını oluşturan mobile doğru trafik (K.K. Turkcell + Telsim) 2017 yılının üçüncü çeyreğinde %38,2 seviyesine yükselmiştir. Sabit şebekede üretilen ve alınan son 5 dönemdeki toplam trafik dağılımına aşağıda yer verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Telekomünikasyon Dairesi'nin Trafik Dağılımı, Giden/Originating + Gelen/Terminating Milyon Dakika, (K=Bin)

Şekil AG

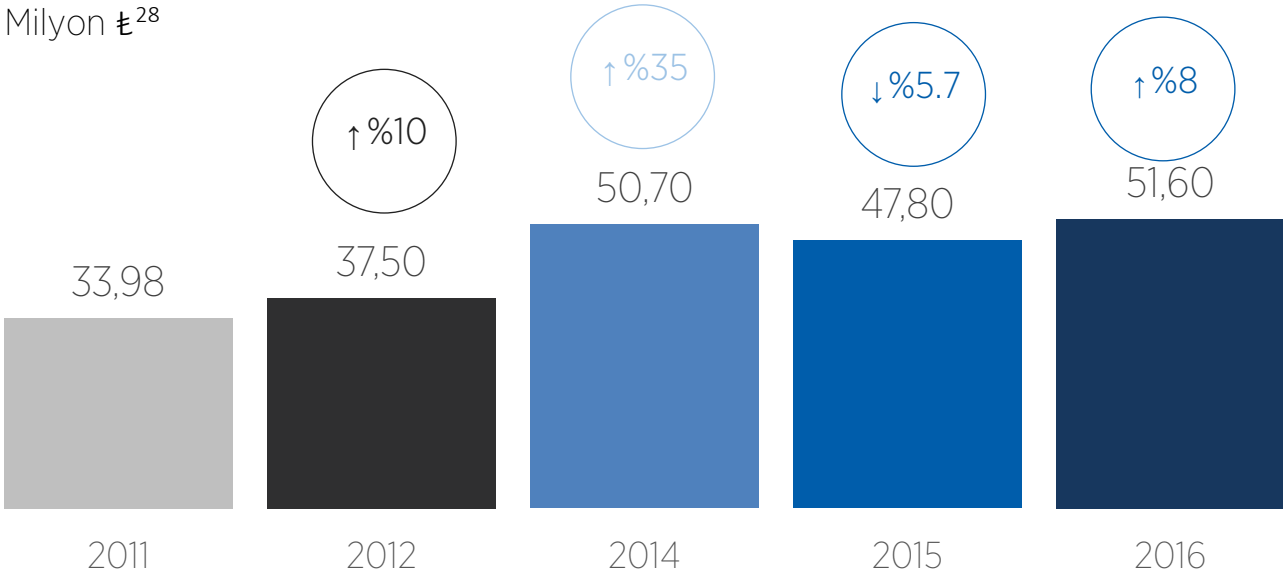
SABİT PAZARDA GELİRLER

Aşağıdaki şekilde (Şekil AĞ) 2011 yılından 2015 yılına kadar gerçekleşen sabit telekomünikasyon hizmetlerinden elde edilen net satış bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. Elde olan 4 yılın verisi birbiri ile kıyaslandığında, sabit gelirler 2011 yılında 33.98 Milyon ₺ olarak gerçekleşirken, 2012 yılında bir önceki yıla göre %10.36 oranında artış göstererek 37.50 Milyon ₺'ye yükselmiştir. 2014 yılının sonunda sabit gelirler 50.70 Milyon ₺'ye ulaşarak 2012 senesine kıyasla %35.2 oranında artmıştır²⁷. 2015 yılı sonunda sabit gelirler 47.8 Milyon ₺ olarak gerçekleşmiş, 2014 senesine kıyasla %5.7 oranında gerilemiştir. 2016 yılı sonunda sabit gelirler 51.6 Milyon ₺'ye ulaşarak %8 oranında yükselmiştir.

Kaynak: BTHK

Yıllar İtibariyle Sabit Hizmetlerden Elde Edilen Gelir,

Milyon ₺²⁸

Şekil AĞ

Çeyrek verilere bakıldığında, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde Telekomünikasyon Dairesinin toplam gelirleri 12.930.289 ₺ olarak gerçekleşmiş, bir önceki döneme kıyasla (12.825.08 ₺ - 2017 2. Çeyrek) %0.8 oranında artmıştır. Diğer sayfadaki Şekil AH'de sabit pazarda Telekomünikasyon Dairesi'nin son çeyrekteki net gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir.

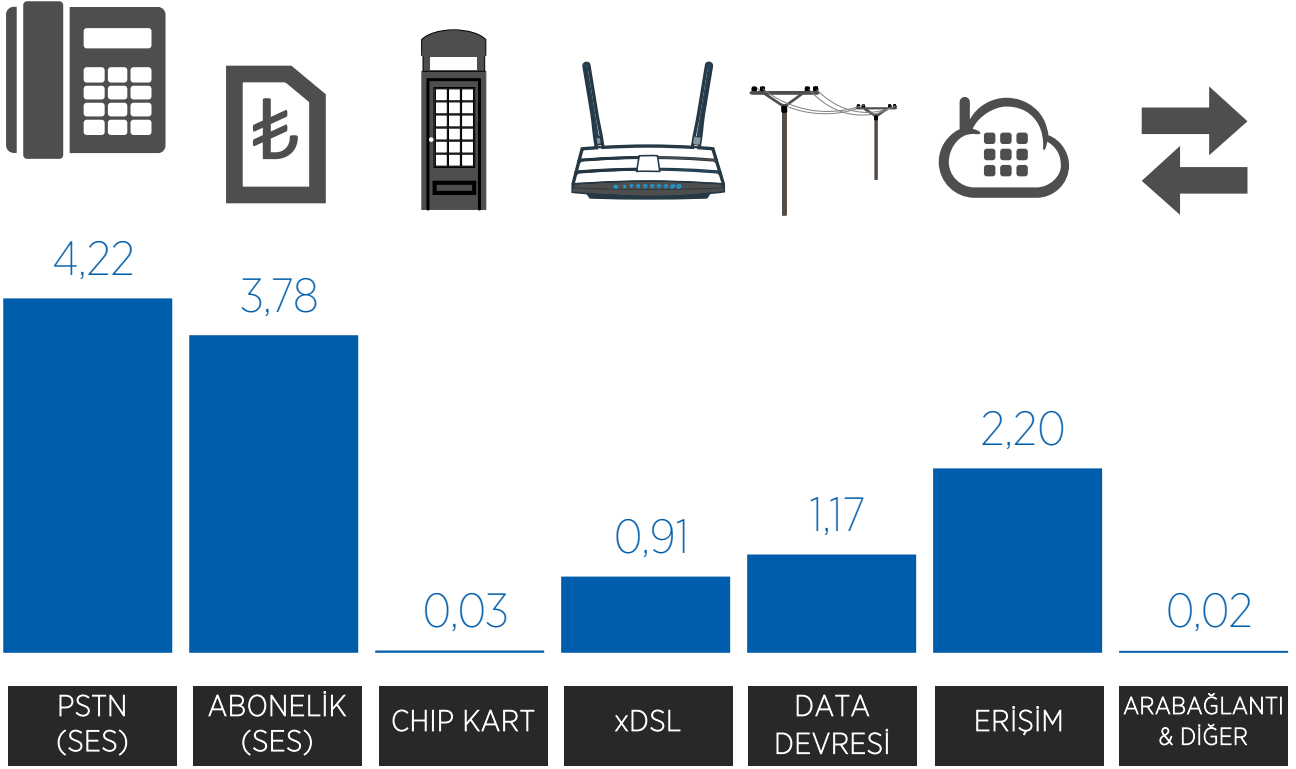
Aynı şekilde, Telekomünikasyon Dairesi'nin son iki çeyrekteki (2017 üçüncü çeyrek ve 2017 ikinci çeyrek) gelir getiren farklı hizmetlerinin, toplam geliri üzerinde olan dağılımı yer almaktadır. Buna göre Telekomünikasyon Dairesi'nin Daire üzerinden yapılan yurtiçi ve uluslararası trafik taşıma, erişim, arabağlantı, data devresi ve erişim gelirleri bir önceki döneme göre artış gösterirken, abonelik, PSTN, chip kart, altyapı ve parselasyon, rehberlik hizmet, ve diğer gelirlerinin azaldığı gözlemlenmektedir. En yüksek düşüş, %25 (79,501 ₺ - 2017 3. Çeyrek & 59,622 ₺ - 2017 2. Çeyrek) ile data abonelik gelirlerinde yaşanmıştır.

²⁷ KKTTC Telekomünikasyon Dairesi tarafından Kurumumuza sunulmuş olan 2014 gelirleri güncellendiğinden, söz konusu veri bu dönemde değişmiştir.

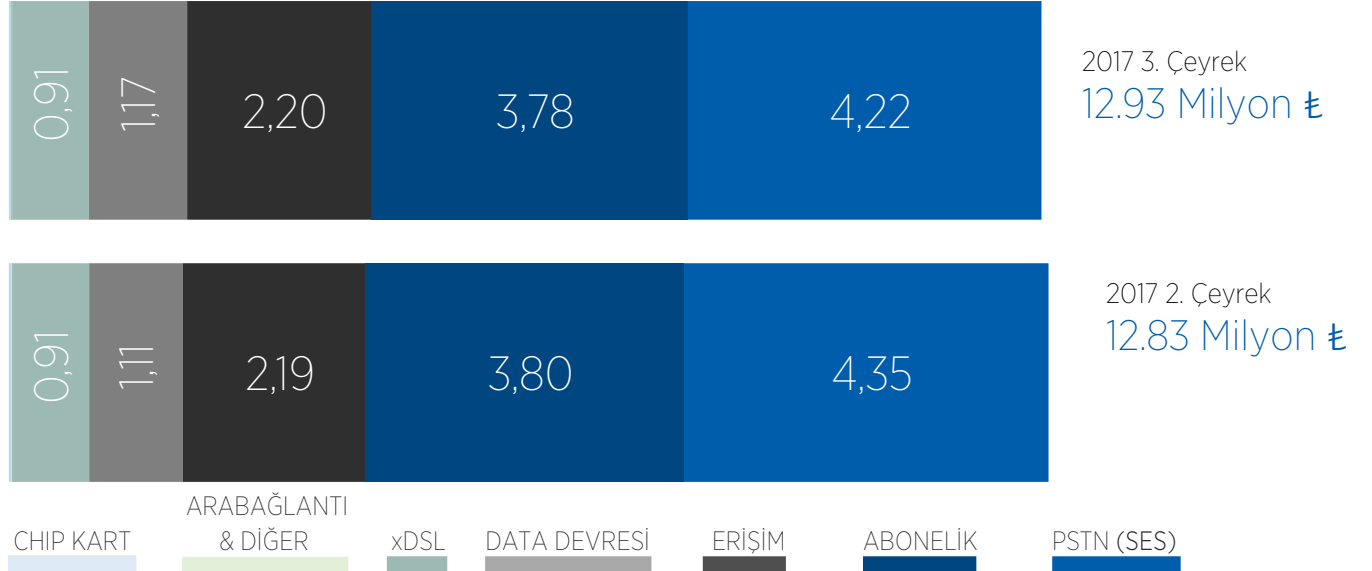
²⁸ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

Gelir Dağılımı,

2017 - 3. Çeyrek, Milyon ₺

2017 - 2. Çeyrek & 2017 - 3. Çeyrek

Şekil AH

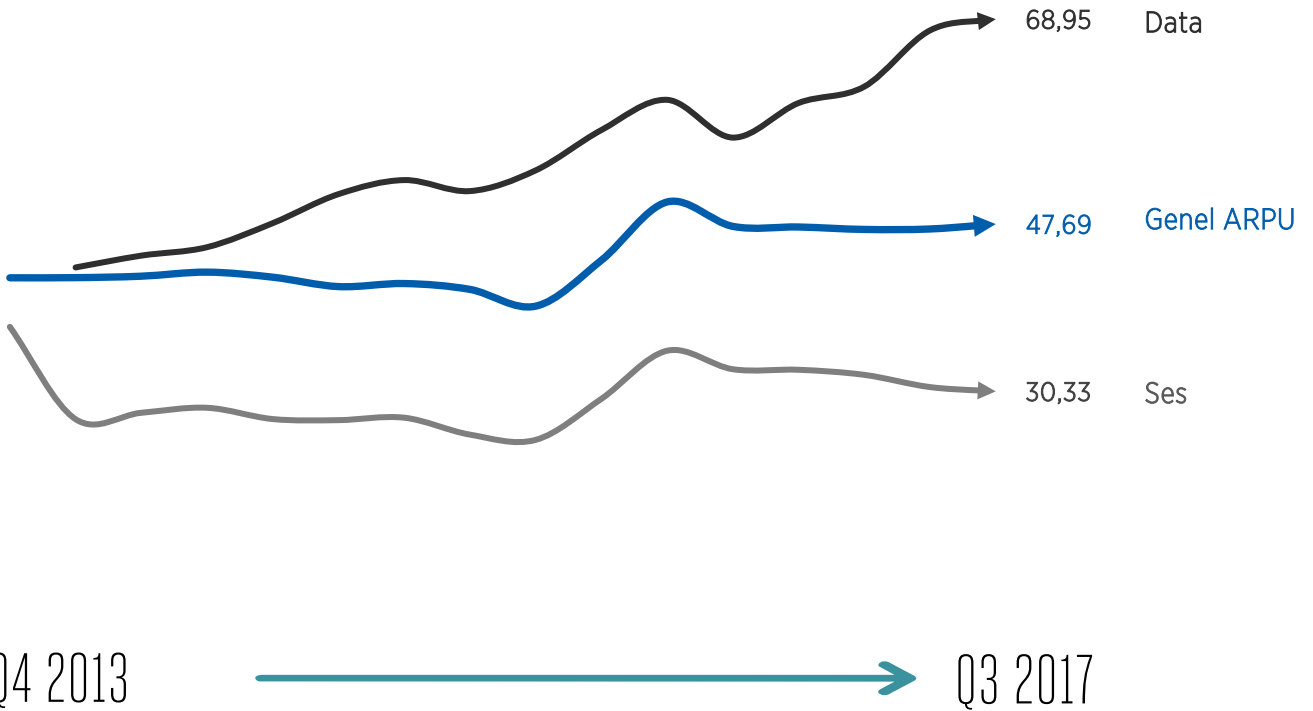
2017 ikinci çeyrekte toplam gelirlerin %33,9'ünü oluşturan PSTN hizmetlerinin 2017 üçüncü çeyrekte toplam gelirlerdeki payı %32,6 seviyesine gerilemiştir. 2017 ikinci çeyrekte toplam gelir içinde %29,6'lık bir paya sahip olan abonelik gelirlerinin, 2017 üçüncü çeyrekte toplam gelir içindeki payı %29,3' gerilemiştir. 2017 ikinci çeyrekte chip kart gelirleri, toplam sabit gelirlerin %0,3'ü iken; aynı hizmetin payı 2017 üçüncü çeyrekte %0,2'ye gerilemiştir.

ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)

Şekil A1'de Telekomünikasyon Dairesi'nin ses hizmetlerine ilişkin 2013 son çeyrekte ve 2017 yılı üçüncü çeyreğe kadar gerçekleşen aylık bazda ortalama ARPU (Average Revenue per User: Abone Başına Aylık Ortalama Gelir) değerlerine yer verilmektedir. 2017 yılı üçüncü çeyrek verilerine göre Telekomünikasyon Dairesi'nin abone başına aylık geliri 47.69 ₺²⁹ olarak gerçekleşmiştir. Ses ve Data ARPU rakamları incelendiğinde 2017 üçüncü çeyrekte Telekomünikasyon Dairesinin ses ARPU'sunun 30.33 ₺ ve Data ARPU'sunun ise 68.95 ₺ olduğu görülmektedir.³⁰

Kaynak: BTHK

SABİT ARPU, (₺/Ay)³¹

Şekil A1

ARPU AVERAGE REVENUE PER USAGE
ARPU ABONE BAŞINA ORTALAMA GELİR

²⁹ ARPU Hesaplama Yöntemi: Toplam Gelir / Ortalama Kayıtlı Abone Sayısı

³⁰ Ses ARPU: Toplam Ses Geliri / Ortalama Aktif Ses Hattı Sayısı - Data ARPU: Toplam Data Geliri / Dönem Ortalama Data Abone Sayısı

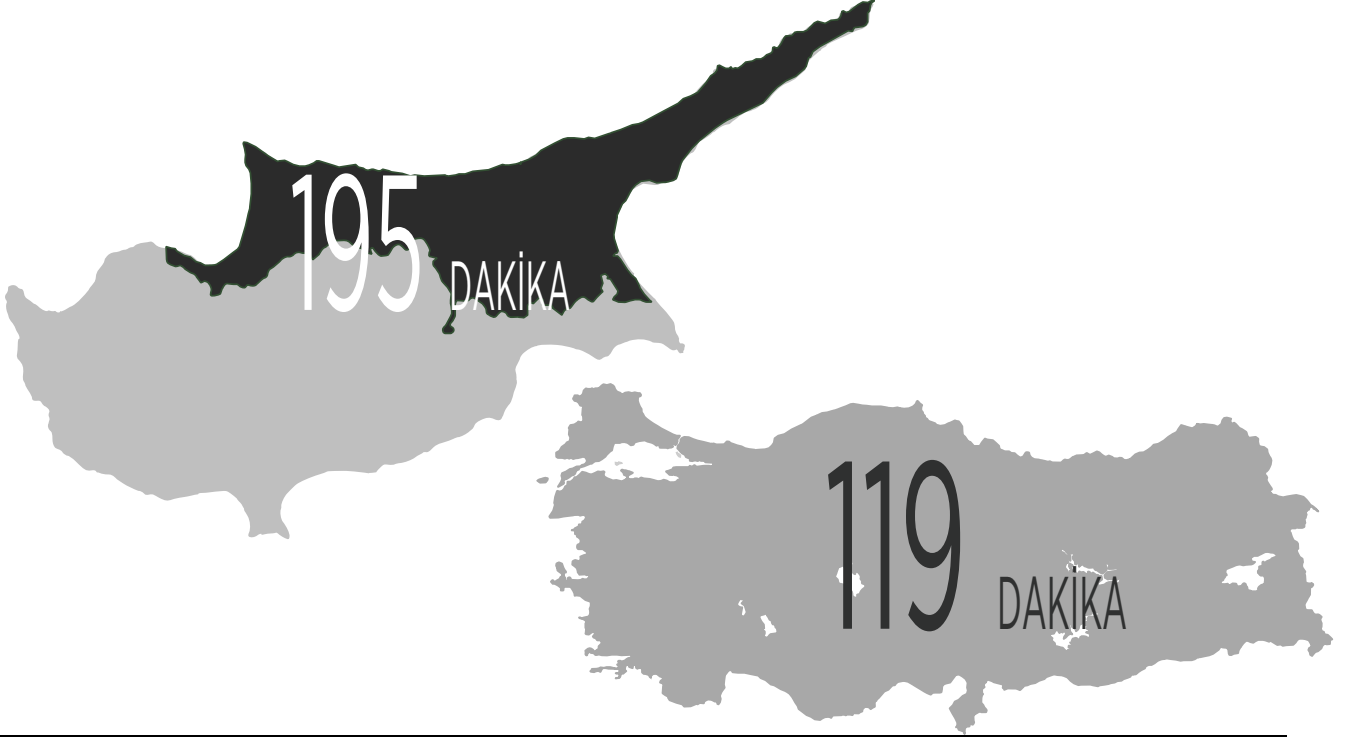
³¹ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

AYLIK KULLANIM MİKTARI (MOU)

Şekil AJ'de 2013 yılı son çeyreği ve 2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla sabit telefon abonelerine ait MoU (Minutes of Usage - Abone başına aylık ortalama kullanım miktarı) değerleri gösterilmektedir. 2017 yılı ilk üç aylık döneminde 195 dakika olarak gerçekleşen sabit MoU³², bir önceki döneme (198) göre %1.7 oranında azalmıştır.

Kaynak: BTHK & BTK TÜRKİYE

Kaynak: BTHK

Sabit MOU, Dakika/Ay³³

276

195

Q4 2013

Q3 2017

Şekil AJ

MOU MINUTES OF USAGE

MOU ABONE BAŞINA AYLIK ORTALAMA KULLANIM

³² MOU Hesaplama Yöntemi: Toplam Dönem Trafik/ Ortalama Kayıtlı Ses Hattı Sayısı

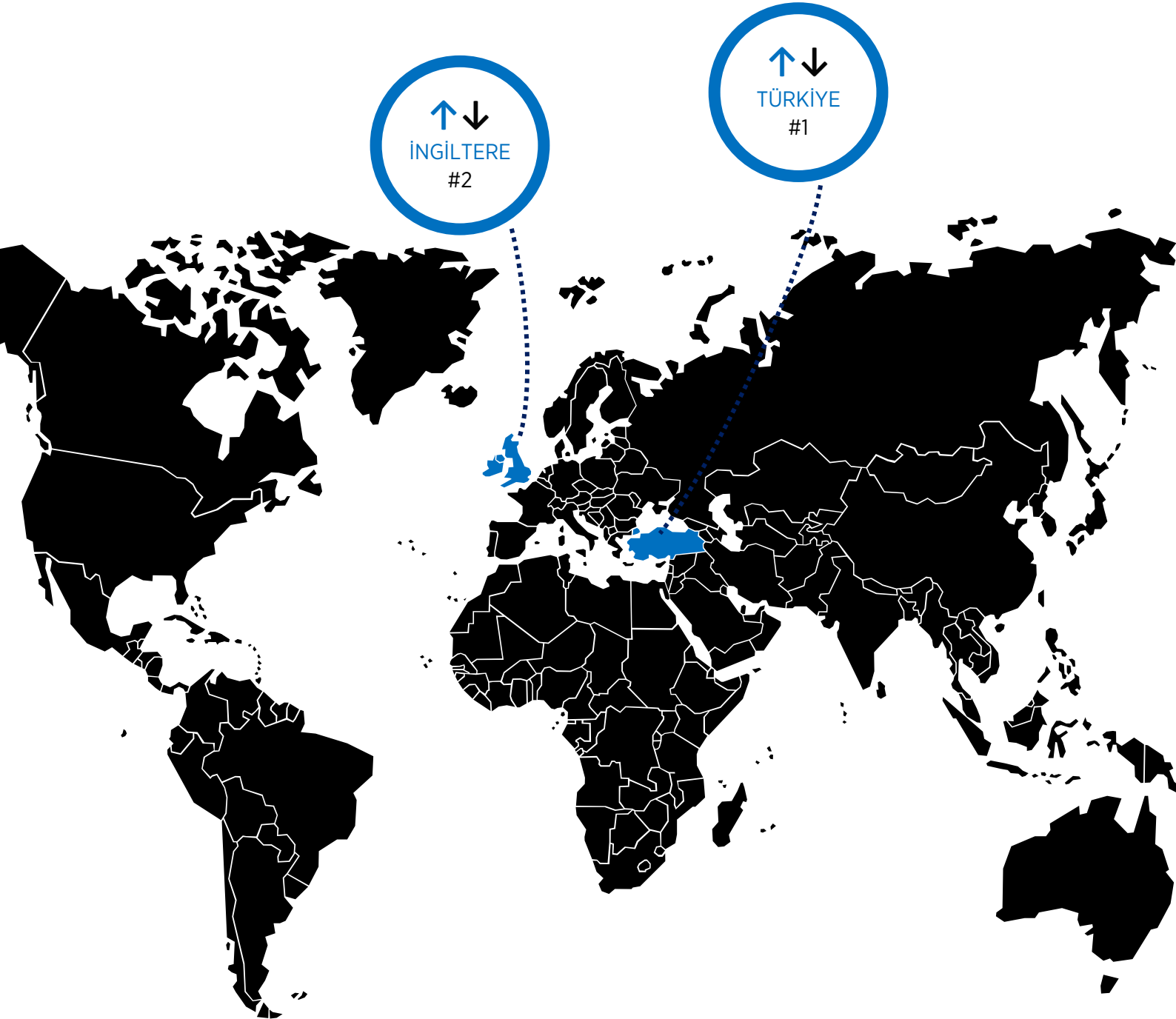
³³ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

EN ÇOK TRAFİK GÖNDERİLEN VE ALINAN ÜLKELER

Aşağıdaki çizimde, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde Telekomünikasyon Dairesi hatlarından en fazla trafik gönderilen ve alınan ilk üç ülkeye yer verilmektedir. Bu üç aylık dönemde en çok trafik gönderilen ülkeler Türkiye ve İngiltere olmuştur. Telekomünikasyon Dairesi hatlarına en fazla çağrı gönderen ülkelere bakıldığında ise ilk üç sırayı yine Türkiye ve İngiltere'nin aldığı görülmektedir.

↑ EN FAZLA TRAFİK GÖNDERİLEN ÜLKELER
↓ EN FAZLA TRAFİK ALINAN ÜLKELER

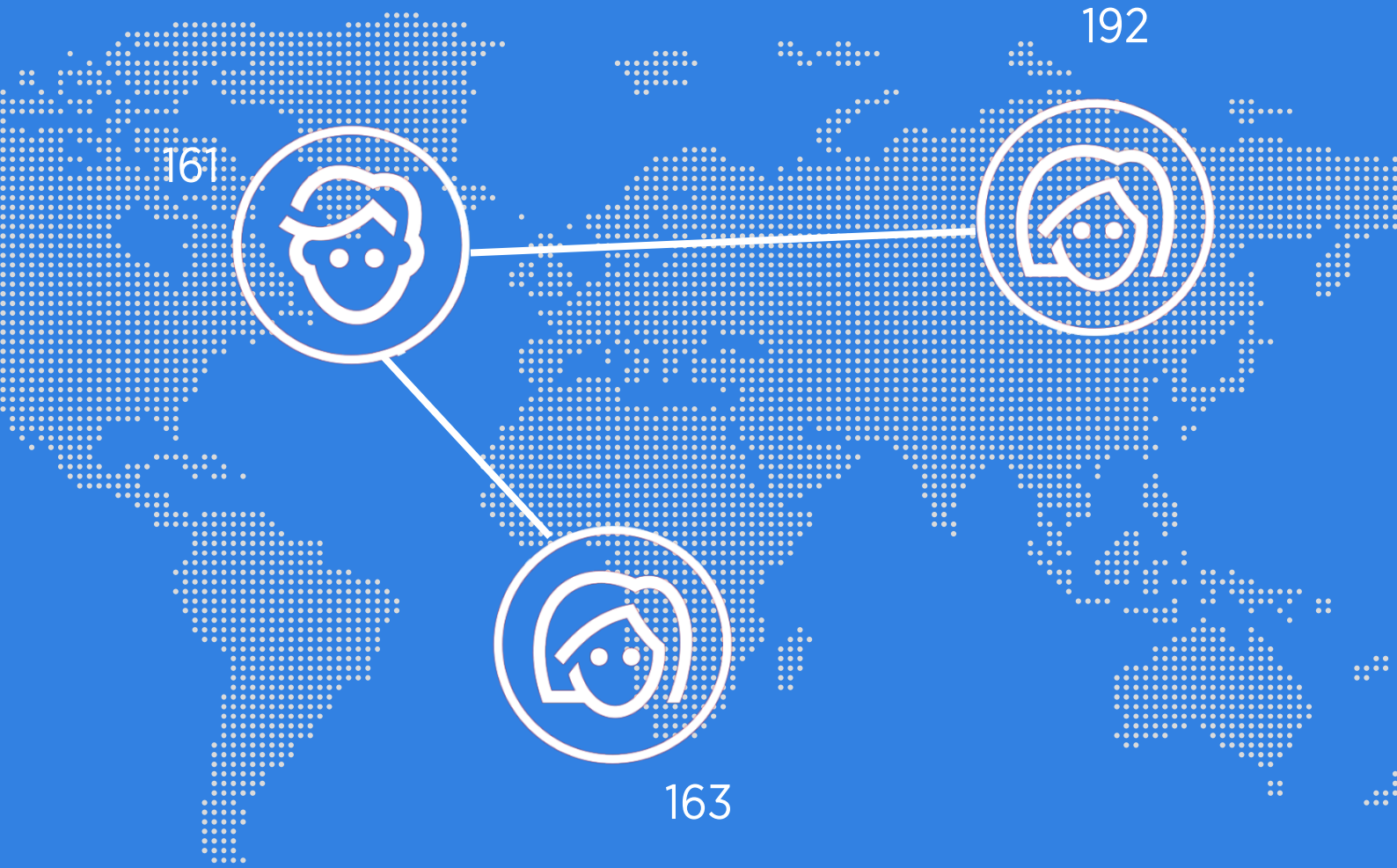

KISA NUMARALAR

Şekil AK'de 2017 yılı üçüncü çeyreğinde Telekomünikasyon Dairesi hatlarından en fazla aranan (arama sayısına göre) 3 kısa numara görülmektedir. Buna göre, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde en fazla aranan kısa numaralar, 192 (Bilinmeyen numaralar), 161 (Telekomünikasyon Dairesi Arıza) ve 163 (Telekomünikasyon Dairesi Borç Sorgulama) olmuştur.

Kaynak: BTHK

En Sık Aranan Kısa Numaralar, 2017 3. Çeyrek

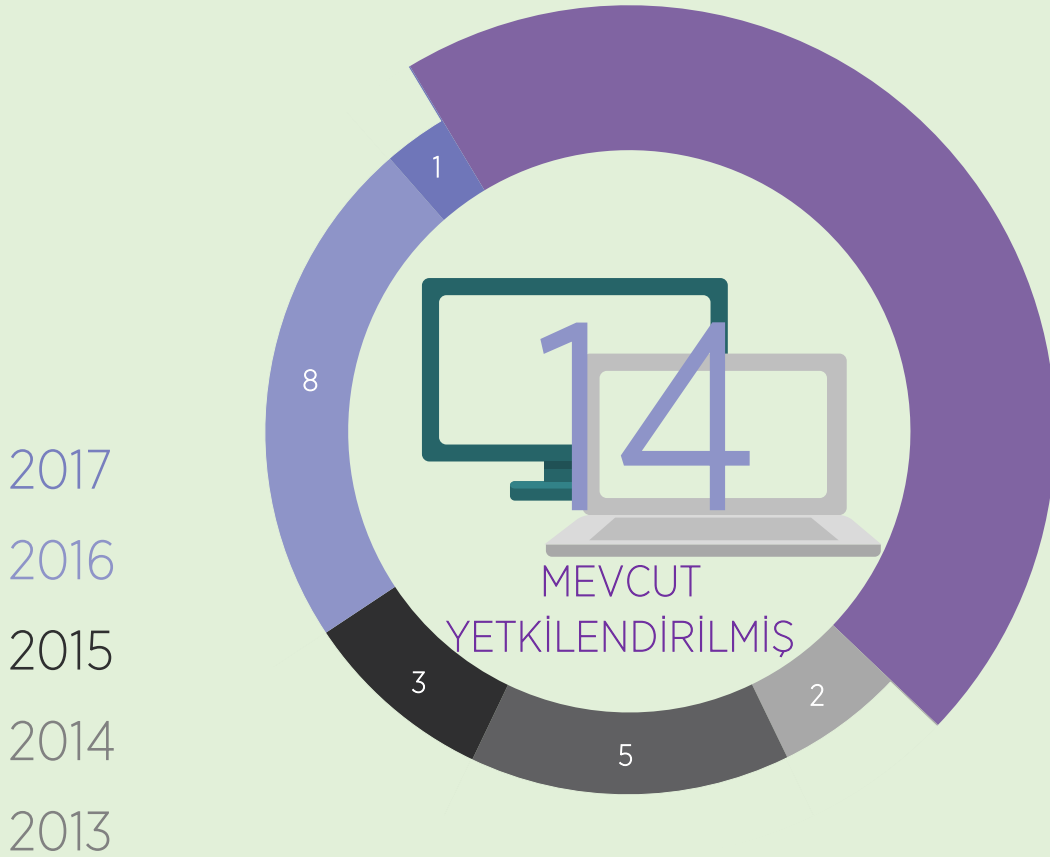
Şekil AK

Sabit İnternet ve Genişbant Sektörü

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla sabit genişbant internet pazarında, Dünya ve Avrupa eğilimleri ile doğru orantılı olarak gerek haberleşme sağlayıcı bazında, gerekse artan kullanım miktarı bakımından artış olduğu gözlemlenmektedir. 2017'nin üçüncü çeyreğinde gerçekleşen rakamlara bakılacak olunursa, ülkemizde 33 adet yetkilendirilmiş ve aktif olan internet servis sağlayıcısı (İSS) bulunmaktadır. Aşağıdaki şekilde (Şekil AL), haberleşme sağlayıcıların yıllar itibarı ile yetkilendirme kırılımına yer verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Yıl Bazında Yetkilendirilen İnternet Servis Sağlayıcılar

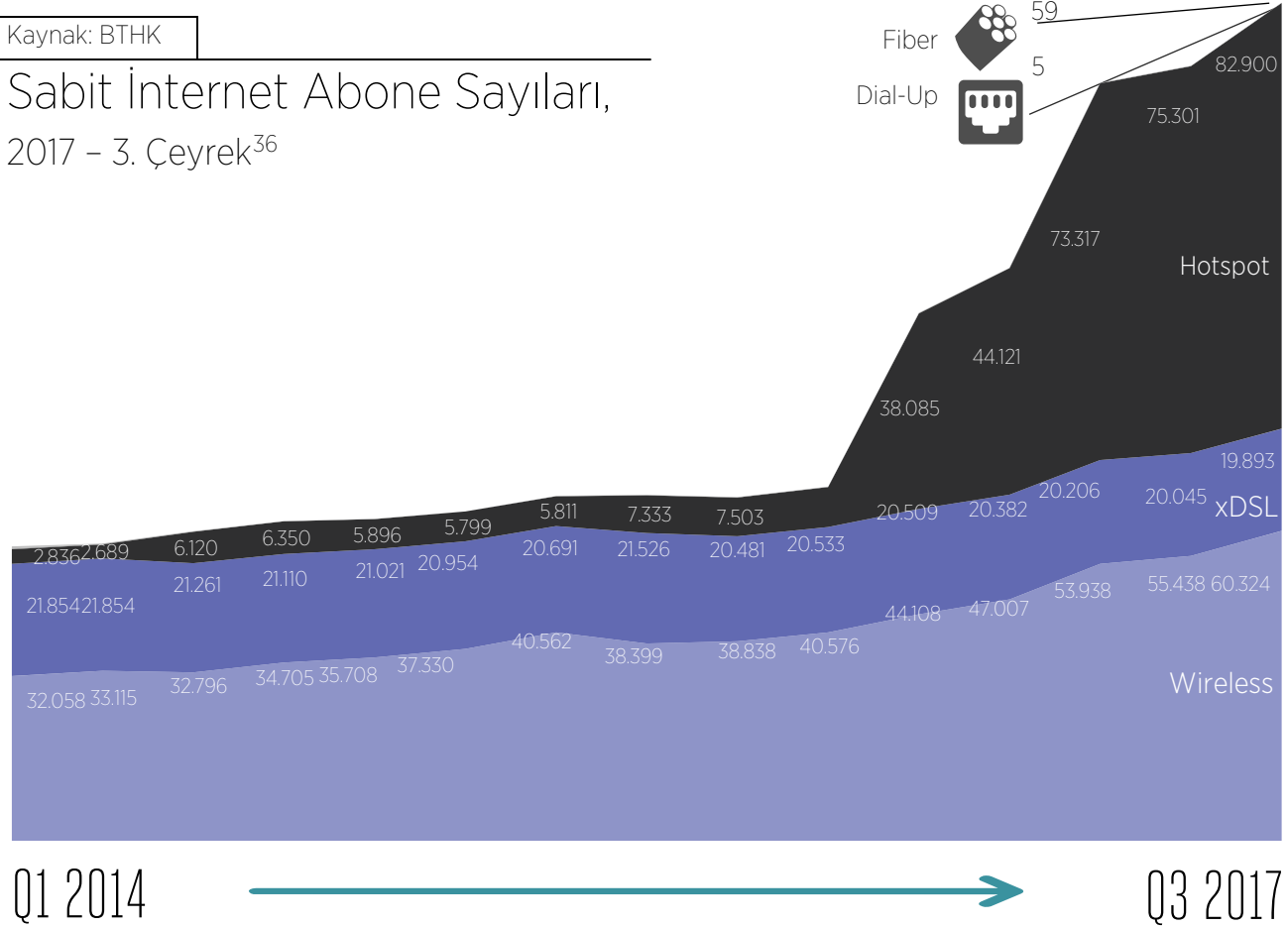
Şekil AL

SABİT İNTERNET HİZMET TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM

2017 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla ülkemizde 163,390³⁴ ³⁵ sabit genişbant internet abonesi bulunmaktadır. Bir önceki dönem ile kıyaslanacak olursa, geçtiğimiz üç aylık dönemden günümüze dek sabit genişbant abone sayısında %8.2'lik bir artış (2017 - 2. Çeyrek'te 150,963 abone) meydana geldiği görülmektedir. Genişbant olmayan Dial-Up abone sayısı geçmişe kıyasla ciddi derecede azalmış ve yapılan bildirimlere göre ülke çapında 5 aboneye (2014 yılsonu itibarı ile 32 abone) inmiştir. Sabit İnternet ve genişbant abonelerinin, kullanmakta oldukları hizmet türüne göre dağılımlarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır. (Şekil AN)

Kaynak: BTHK

Sabit İnternet Abone Sayıları, 2017 - 3. Çeyrek³⁶

Şekil AN

Toplam abone rakamları içerisinde yer alan ve Kuzey Kıbrıs Turkcell tarafından bildirilen Hotspot abone sayısı (76,467), ilgili şirketin mobil abonelerinin bir kısmına ek fayda olarak sunulmuş, dolayısı ile yalın hizmet olarak satın alınmamıştır. Bu yüzden, raporun ilerleyen kısımlarında, söz konusu haberleşme sağlayıcıya ait olan Hotspot abone rakamı, değerlendirmeye dâhil edilmeyecektir. Şekil AO'da ise 2017 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla sabit internet ve genişbant abonelerinin hizmet türüne göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre, toplam sabit internet abonelerinin %92'lik oranı, hizmet türü olarak Wireless veya xDSL teknolojilerini

³⁴ Toplam abone sayısı, internet servis sağlayıcılarından ve Telekomünikasyon Dairesi'nden değişik dönemlerde sunulan çoklu verilerden derlenerek tespit edilmiştir.

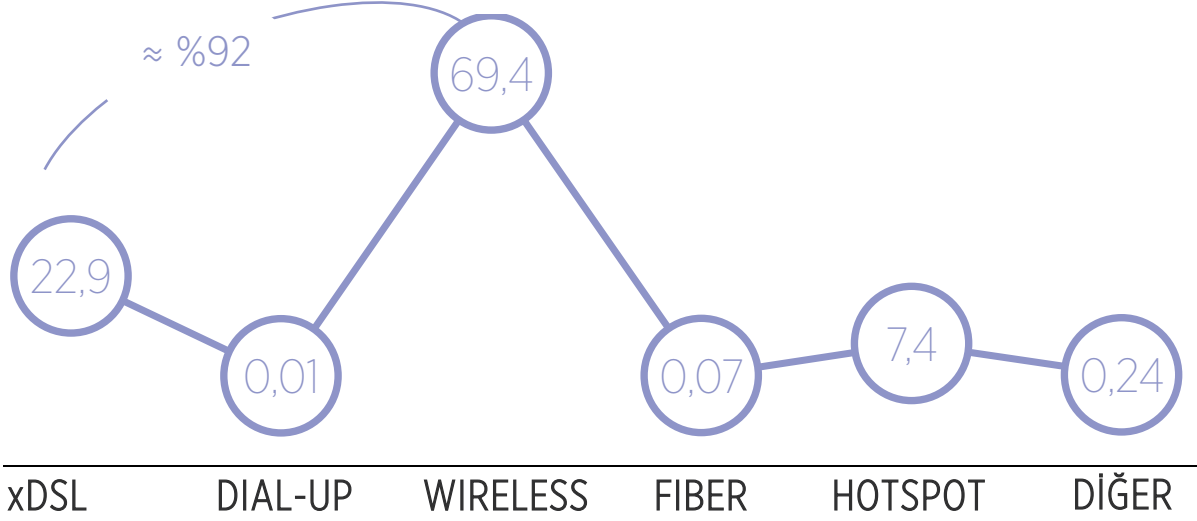
³⁵ Toplam abone sayısında, 2016 yılı 4. Çeyrek'te meydana gelen yüksek artış, Kuzey Kıbrıs Turkcell'in bu dönemde bildirdiği 34,238 Hotspot abonesinin yarattığı farktır.

³⁶ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

kullanılmaktadır. Detaylı bakılacak olursa, en fazla tercih edilen sabit bağlantı yöntemi, %69 ile Wireless olurken, ikinci sırada %23 ile xDSL gelmektedir. Abonelerin %7'si bağlantı yöntemi olarak Hotspot'u tercih ederken, Fiber kullanımı bu dönemde de sadece kurumsal müşteriler bazında sınırlı kalarak %0,07 ile en az yararlanılan genişbant hizmet türü olmuştur.

Kaynak: BTHK

Sabit İnternet Abonelerinin Hizmet Türüne Göre Dağılımı, %

Şekil AO

Şekil AP'de xDSL abone sayılarının üçer aylık dönemler itibarıyla seyrine yer verilmektedir. 2014 yılı üçüncü çeyreğinde 21,261 olan abone sayısı, 2017 yılı üçüncü çeyreğinde 19,893'e gerilemiştir. Ülkemizde xDSL abonelerine ağırlıklı olarak ADSL az sayıda da G.SHDSL (113) teknolojileri ile hizmet sunulmaktadır. Aynı şekilde kartlı/ön ödemeli ve Data devresi aboneleri de dönemler halinde verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Toplam Data Abone Sayıları

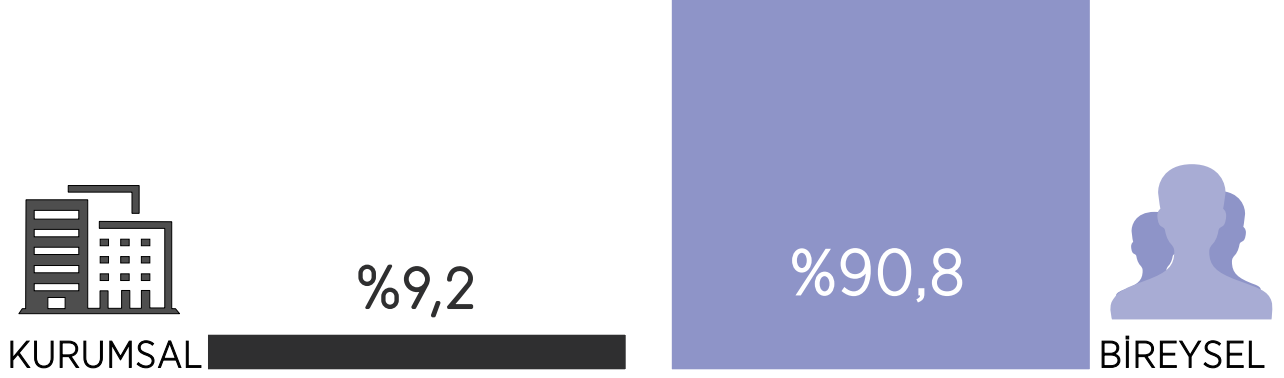

Şekil AP

Şekil AR'de İSS'lerin abone portföyü bireysel (özel kişilik)/kurumsal (tüzel kişilik) ayrımında incelenmektedir. Toplam abonelerin yaklaşık %90,8'i bireysel, %9,2'si ise kurumsaldır.

Kaynak: BTHK

Abonelerin Bireysel-Kurumsal Bazda Ayrımı, %, 2017 - 3. Çeyrek

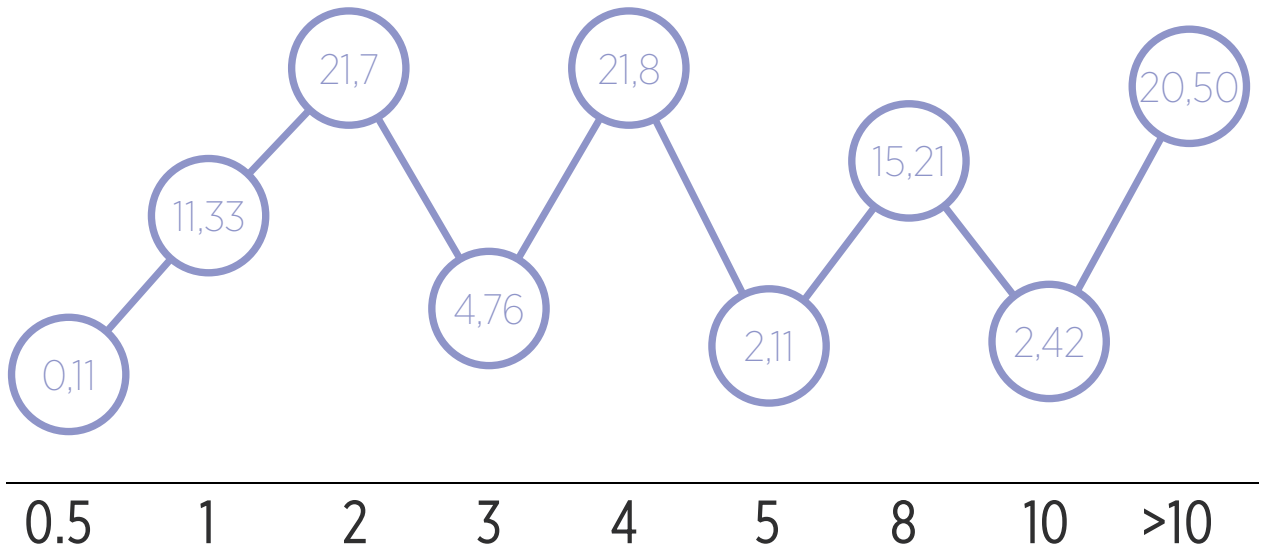
Şekil AR

SABİT İNTERNET GENİŞBANT BAĞLANTI HIZLARI

Şekil AS'de sabit genişbant internet abonelerinin hızlara göre dağılımına yer verilmektedir. Buna göre 2017 yılı üçüncü çeyrekte ülkemizde sabit genişbant abonelerinin yaklaşık %22,8'inin 4 Mbit/s hızını tercih ettikleri görülmektedir. Bunu, %22,7 ile 2 Mbit/s hızı tercih eden aboneler izlemektedir. 1 Mbit/s hızında bağlantıları tercih eden abonelerin oranı da yaklaşık %11 olup, 4 Mbit/s – 10 Mbit/s arası hız tercih eden abonelerin oranı yaklaşık %19'dur. Bu dönemde 10 Mbit/s ve üzeri hızları tercih edenlerin oranı %21 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: BTHK

Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı, Mbit/s, 2017- 3. Çeyrek

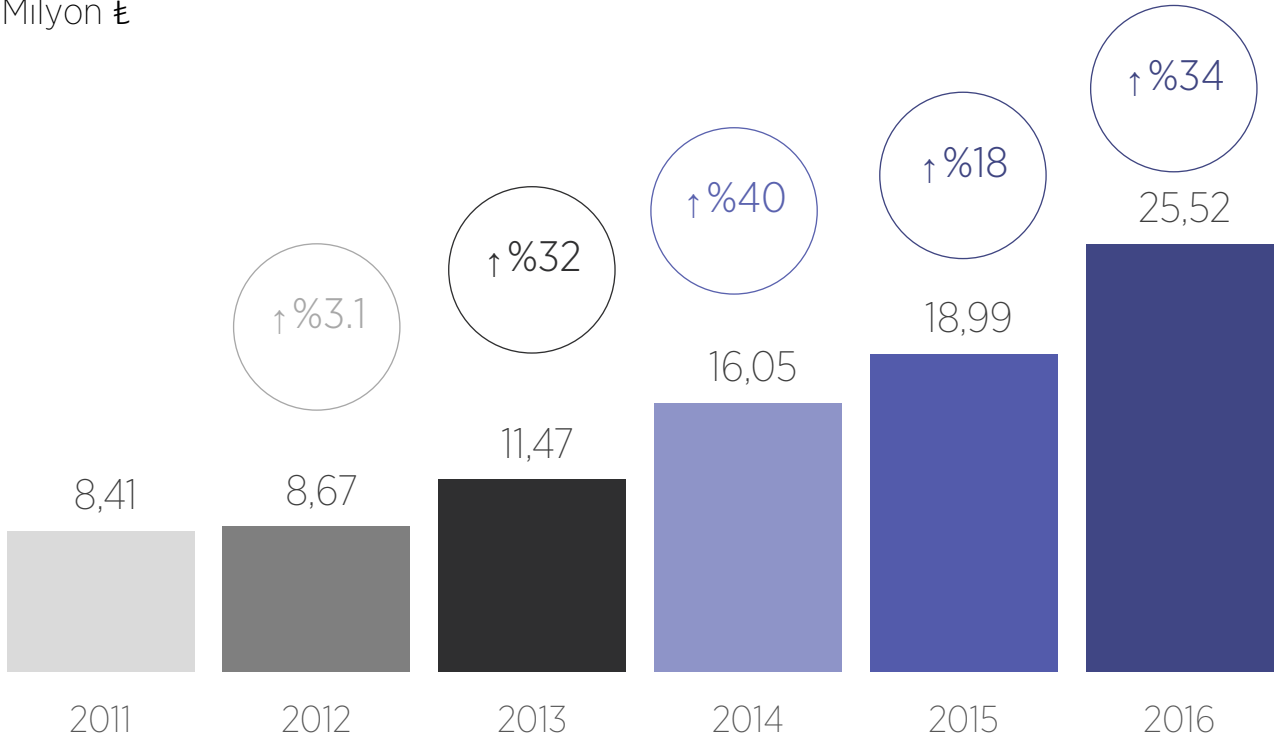
Şekil AS

SABİT GENİŞBANT İNTERNET PAZARINDA GELİRLER

Aşağıdaki şekilde (Şekil AT) 2011 yılından 2015 yılına kadar gerçekleşen sabit internet ve genişbant hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine yıllık olarak yer verilmektedir. İSS'lerin 2015 yılı gelirleri bir önceki yıla (16,048,930.52 ₺) göre %18 artarak 18,991,301.19 ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir. Son olarak, 2016 yılı gelirleri bir önceki yıla göre %34 artarak 25,524,593 ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı gelirleri (8,669,816.20 ₺) ile kıyaslanacak olursa %194.4 artışın olduğu gözlenmektedir.

Kaynak: BTHK

Yıllar İtibarıyla Sabit İnternet Hizmetlerden Elde Edilen Gelir,
Milyon ₺

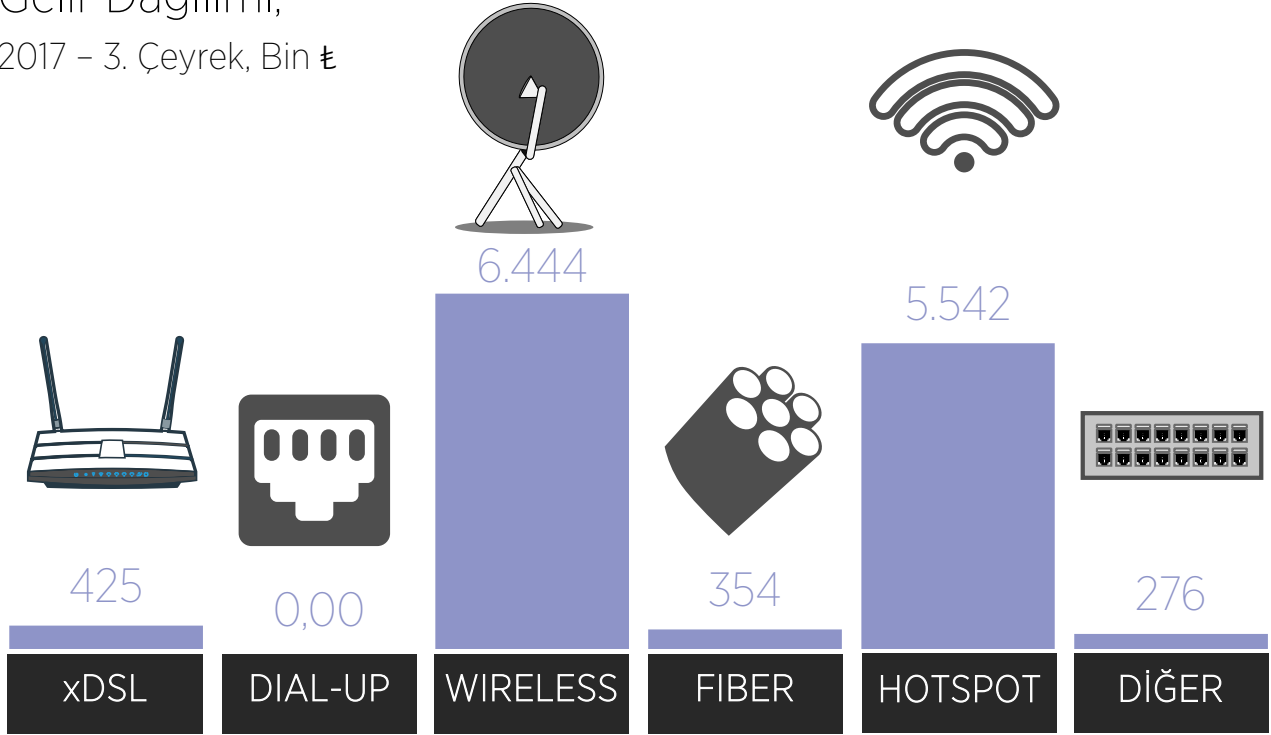
Şekil AT

2017 yılı üçüncü çeyrekte internet servis sağlayıcılığına ilişkin toplam gelir yaklaşık 10,764,836.57 ₺ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2017 yılı üçüncü üç aylık dönemi incelendiğinde, internet servis sağlayıcılarının dönemsel gelirinin bir önceki döneme kıyasla (8,732,386.76 ₺) %23.2 oranında arttığı görülmektedir. Diğer sayfadaki Şekil AU'da sabit genişbant pazarında yer alan haberleşme sağlayıcıların son çeyrekteki net gelirlerinin dağılımına yer verilmektedir.

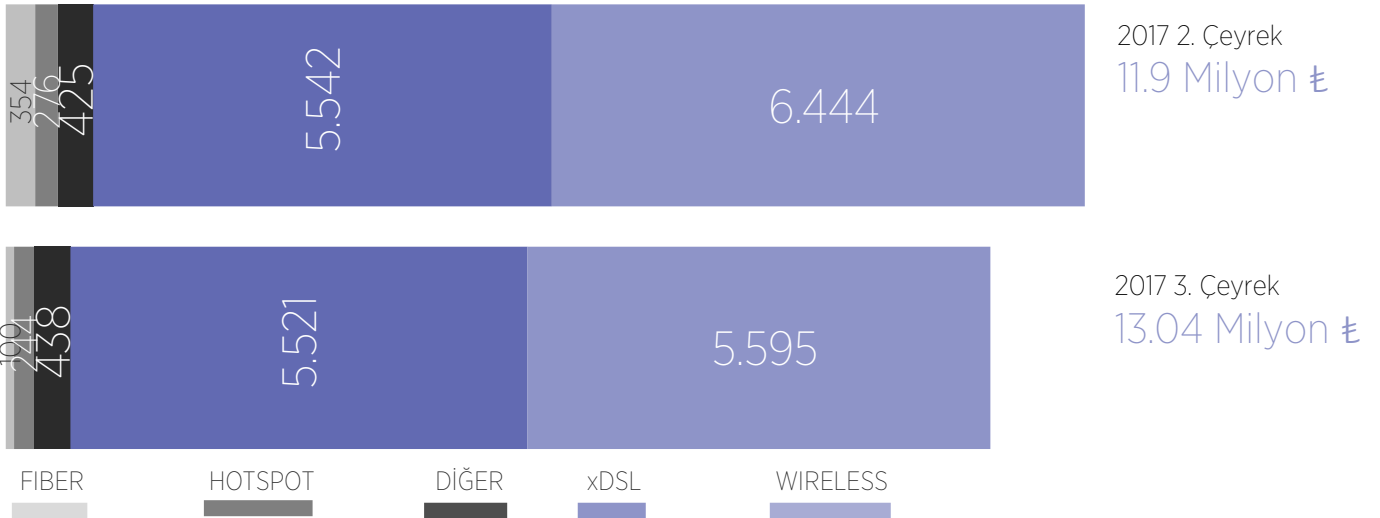
Aynı şekilde, internet servis sağlayıcıların son iki çeyrekteki (2017 üçüncü çeyrek ve 2017 ikinci çeyrek) gelir getiren farklı hizmetlerinin, toplam geliri üzerinde olan dağılımı yer almaktadır. Buna göre Wireless, Fiber ve diğer gelirler bir önceki döneme göre artarken, xDsl gelirlerinin gerilediği gözlemlenmektedir. Dial-up hizmetlerinden bu dönemde gelir elde edilmemiştir.

Gelir Dağılımı, 2017 – 3. Çeyrek, Bin ₺

2017 – 2. Çeyrek & 2017 - 3. Çeyrek

Şekil AH

2017 ikinci çeyrekte toplam gelirlerin %47'sini oluşturan Wireless hizmetinin 2017 üçüncü çeyrekte toplam gelirlerdeki payı %49 olmuştur. 2017 ikinci çeyrekte toplam gelir içinde %3,7'lik bir paya sahip olan xDSL gelirlerinin, 2017 üçüncü çeyrekte toplam gelir içindeki payı %3.2'ye gerilemiştir.

ABONE BAŞINA AYLIK GELİR (ARPU)

Şekil AU'de İnternet Servis Sağlayıcıların sunduğu sabit genişbant internet hizmetlerine ilişkin 2014 yılı başından 2017 üçüncü çeyreğe kadar gerçekleşen aylık bazda ortalama ARPU (Average Revenue per User: Abone Başına Aylık Ortalama Gelir) değerlerine yer verilmektedir.

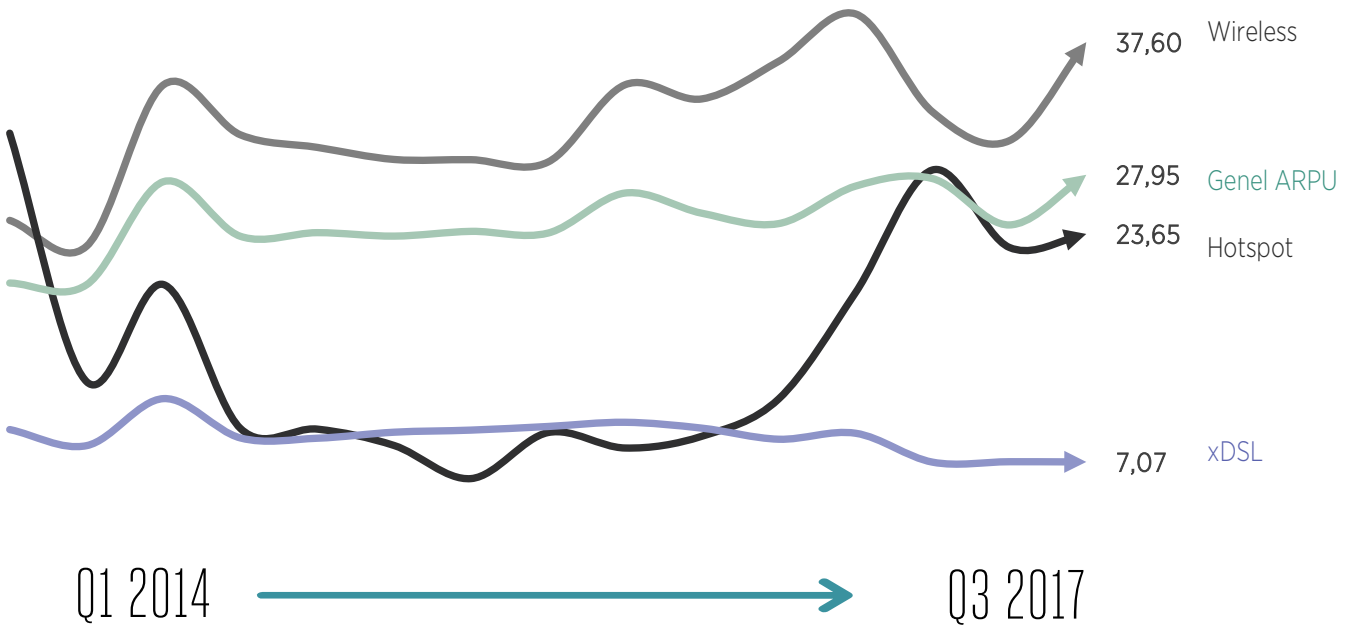
2017 yılı üçüncü çeyrek verilerine göre İSS'lerin abone başına aylık geliri 27,95 ₺³⁷ olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı üçüncü döneminde, internet servis sağlayıcılarının dönemsel ARPU oranı yaklaşık %15 artışla 27.95 ₺'ye yükselmiştir. 2017 ikinci çeyrekte aynı rakam 24.30 ₺ idi.

Kaynak: BTHK

Sabit Genişbant İnternet'te ARPU, (₺/Ay)³⁸

Şekil AÜ

Değişik genişbant hizmet türlerine göre, sektörün ARPU rakamları incelendiğinde 2017 üçüncü çeyrekte ortalama Wireless ARPU'sunun 37.60 ₺, Hotspot ARPU'sunun 23.65 ₺ ve son olarak xDSL ARPU'sunun 7.07 ₺ olduğu görülmektedir.

ARPU AVERAGE REVENUE PER USAGE
ARPU ABONE BAŞINA ORTALAMA GELİR

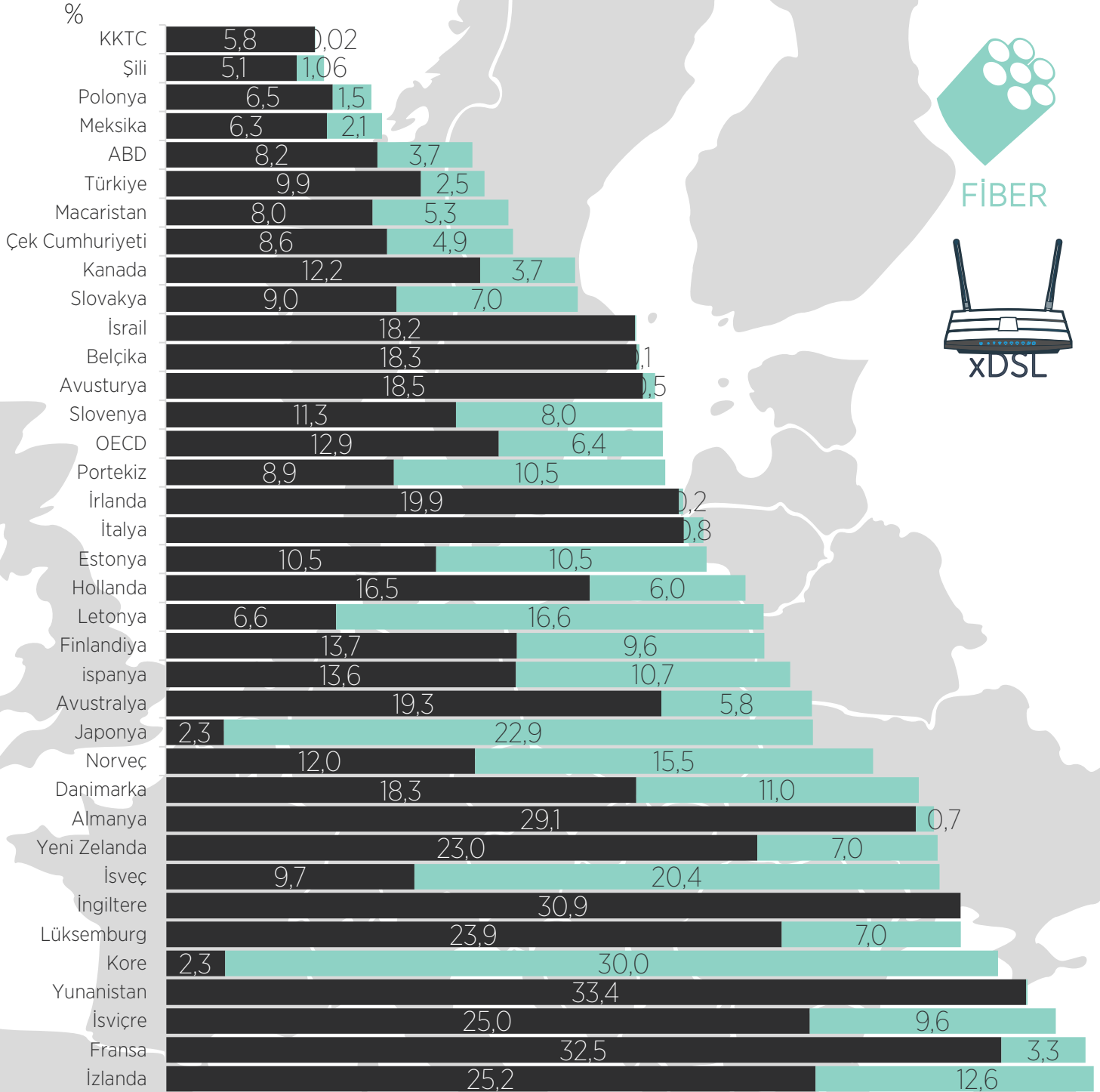
³⁷ ARPU Hesaplama Yöntemi: Toplam Gelir / Kayıtlı Abone Sayısı Dönem Ortalaması

³⁸ Tarihsel verileri gösteren detay tablosu raporun son bölümünde bulunmaktadır.

Şekil AU'de ülkemiz ve OECD ülkelerinde sabit genişbant internet penetrasyon oranları temel bağlantı teknolojilerine göre verilmektedir. OECD ortalama penetrasyon oranları Mart 2017 itibarıyla DSL için %12.9 ve Fiber için %6.4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülkemizde ise Eylül 2017 itibarıyla sabit genişbant internet penetrasyon oranlarının DSL için %5.8 ve Fiber için %0.02 seviyesinde olduğu görülmektedir.³⁹

Kaynak: OECD Genişbant Portalı

OECD Ülkelerinde Sabit Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları,

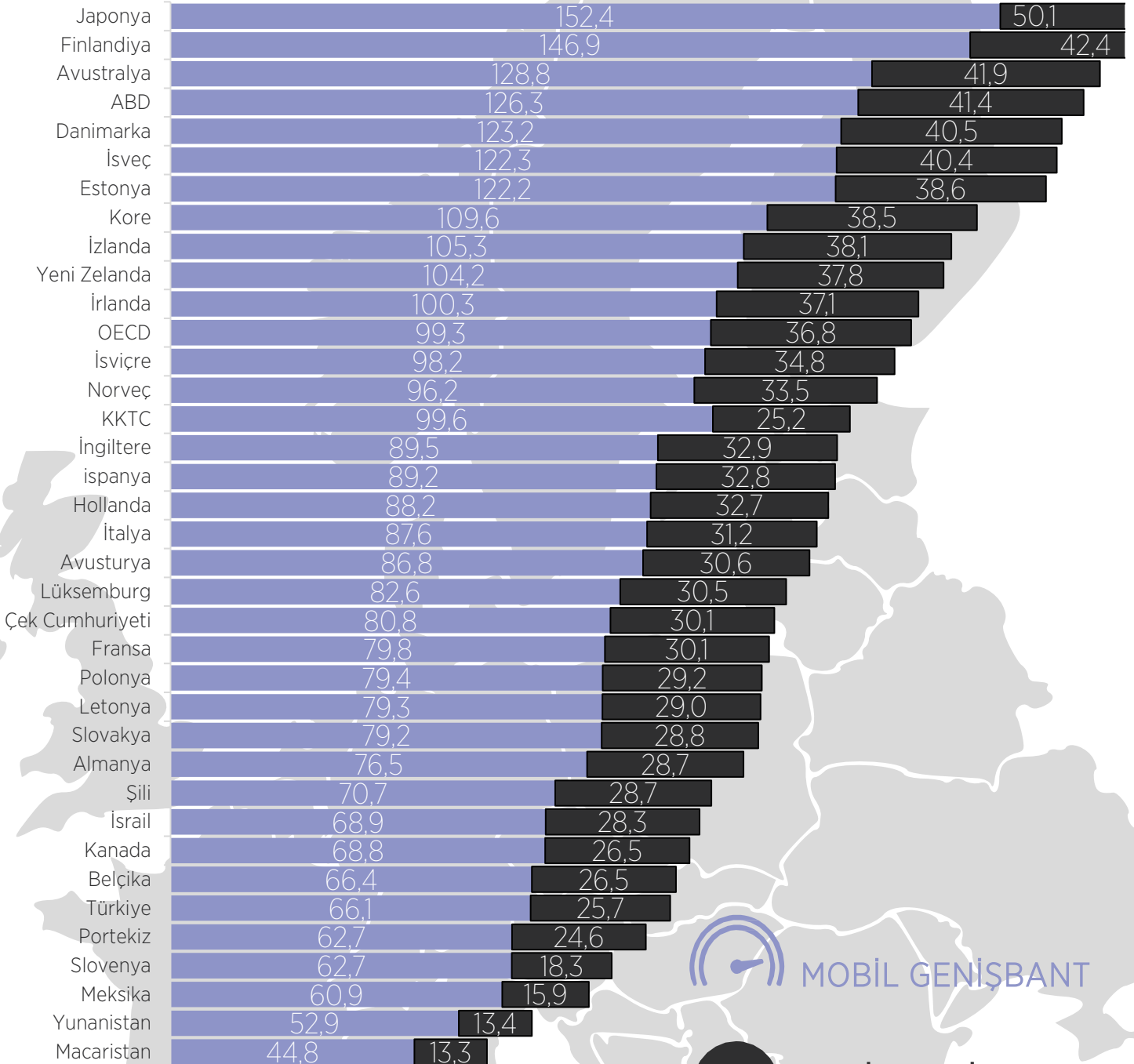

³⁹ OECD ülkelerinin verileri Mart 2017, KKTC verileri ise Eylül 2017 tarihlidir.

Şekil AÜ'de OECD ülkeleri ve ülkemizde nüfusa göre sabit ve mobil genişbant penetrasyon oranlarına yer verilmektedir. Ülkemizde nüfusa göre sabit genişbant penetrasyon oranı %25.2 iken OECD ülkeleri penetrasyon ortalaması %36.8'dir. Mobil genişbant penetrasyon oranı ülkemizde %99.6 iken OECD ortalaması %99.3'dir.⁴⁰

Kaynak: OECD Genişbant Portalı

OECD Ülkelerinde Sabit-Mobil Genişbant İnternet Yaygınlığı, %

MOBİL GENİŞBANT

SABİT GENİŞBANT

Şekil AÜ

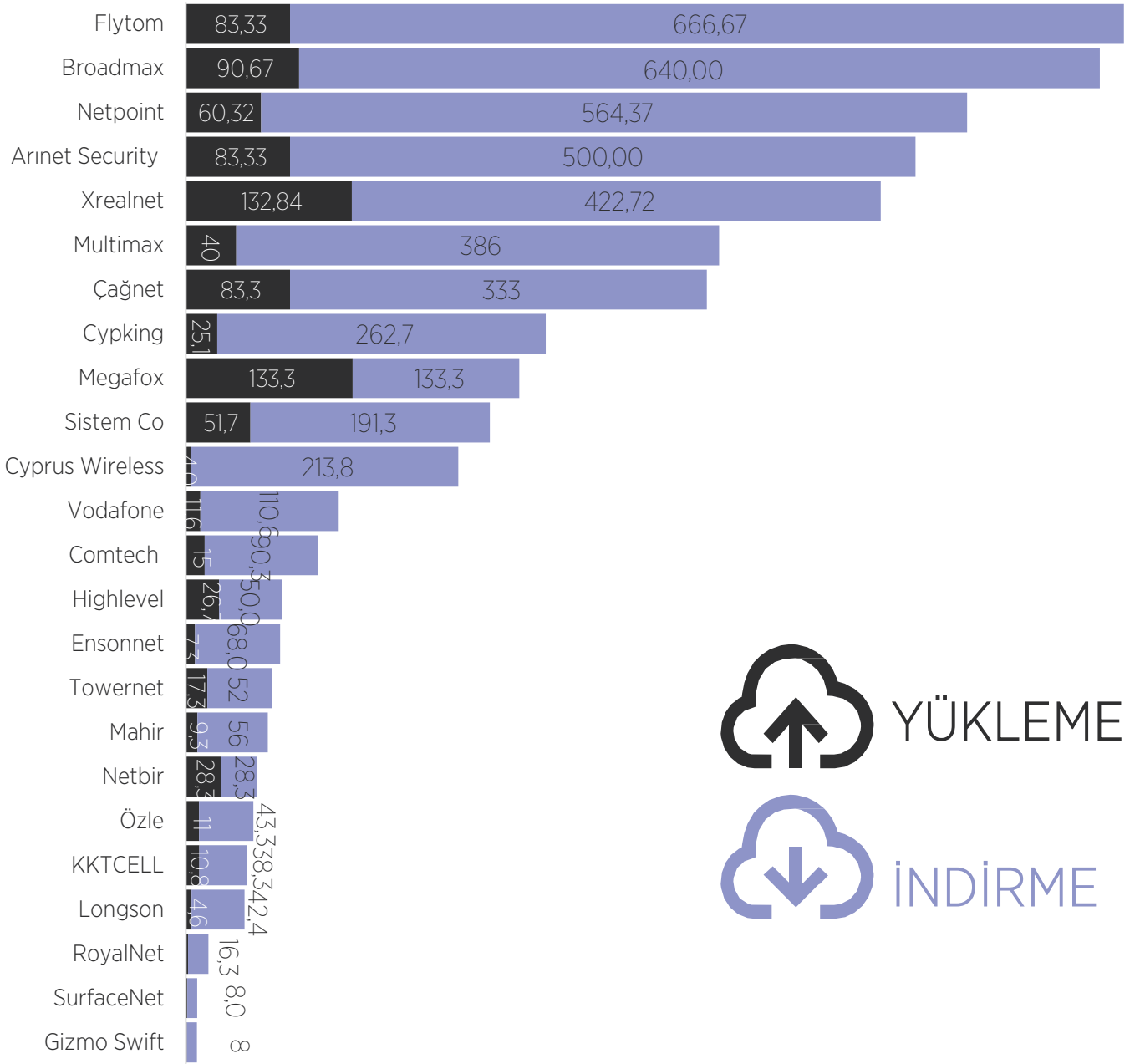
⁴⁰ OECD ülkelerinin verileri Mart 2017, KKTC verileri ise Eylül 2017 tarihli.

2017 yılı üçüncü çeyreğinde toplam sabit genişbant internet kullanım (indirme ve yükleme) miktarı dönemsel olarak yaklaşık 17,887 TB olarak gerçekleşmiştir. Bu kullanımın yaklaşık %83,1'i (15,005 TB) veri indirme, %16,1'i veri yükleme (2,882 TB) şeklinde gerçekleşmiştir. Son bir yılda gerçekleşen toplam indirme ve yükleme miktarı ise yaklaşık olarak 62,325 TB (62.3 Petabyte) olarak hesaplanmıştır.

Buna göre, abone başına düşen indirme 55.1 GB/ay ve yükleme ise 14.73 GB/ay olarak hesaplanmaktadır. Alttaki şekilde (Şekil AV), farklı İSS'lerin aylık toplam indirme ve yükleme hacimleri gösterilmektedir.

Kaynak: BTHK

İSS Bazında Sabit Genişbant İnternet Kullanımı, (TB/Ay)⁴¹

Şekil AV

⁴¹ 2017 3. Çeyrekte veri indirme/yükleme bildirimde bulunan İSS'ler dâhil edilmiştir.

Çağrı Taşıma Sektörü

2017 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla çağrı taşıma hizmeti sunmak amacı ile Kurum tarafından yetkilendirilmiş 4 elektronik haberleşme sağlayıcı bulunmaktadır. Kurum, 2014 yılının ilk çeyreğine dair verilerden başlayarak, 2017'nin üçüncü çeyreğine kadar gerçekleşen çağrı taşıma miktarını kayıt altına almıştır.

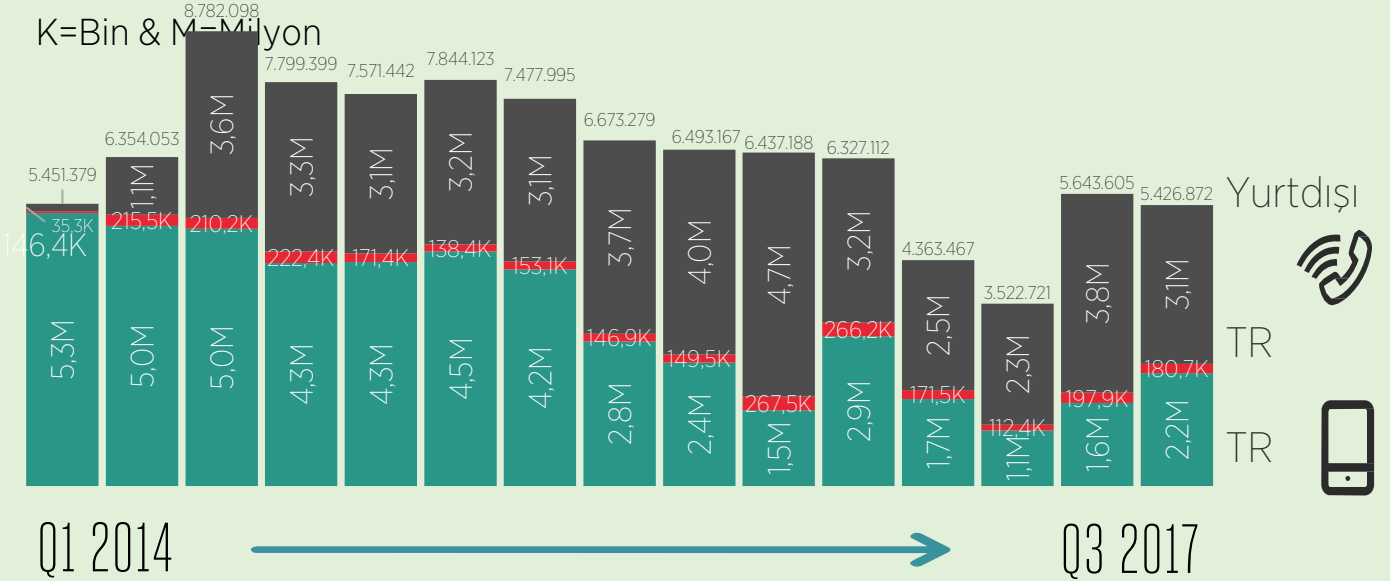
TAŞINAN DAKİKA

Sabit şebekede çağrı taşıma hizmetine genel olarak bakıldığında, 2014 yılında 28,386,929 (28.4 milyon) dakika olarak gerçekleşen toplam transit trafik miktarı, 2015 yılında bir önceki yıla kıyasla %4.2 artarak 29,566,838 (29.6 milyon) dakika, 2016 yılında bir önceki yıla kıyasla %20 azalarak 23,620,934 (23.62 milyon) dakika olmuştur. Çağrı taşıma hizmeti 2017 yılı üçüncü çeyrek verilerine bakıldığında ise toplam transit trafik miktarının 5,426,872 (5.4 milyon) dakika büyüklüğüne ulaştığı, bir önceki döneme göre %3.8 azalma gerçekleştiği (2017 2. Çeyrek – 5,643,605 dakika) görülmektedir. Alttaki şekilde (Şekil AY), haberleşme sağlayıcıların 2014 ilk çeyreğinden günümüze dek gerçekleşen trafik taşıma verilerine yer verilmektedir.

Kaynak: BTHK

Yurtdışından Taşınan Trafik (Geliş Yönüne Göre), Dakika

K=Bin & M=Milyon

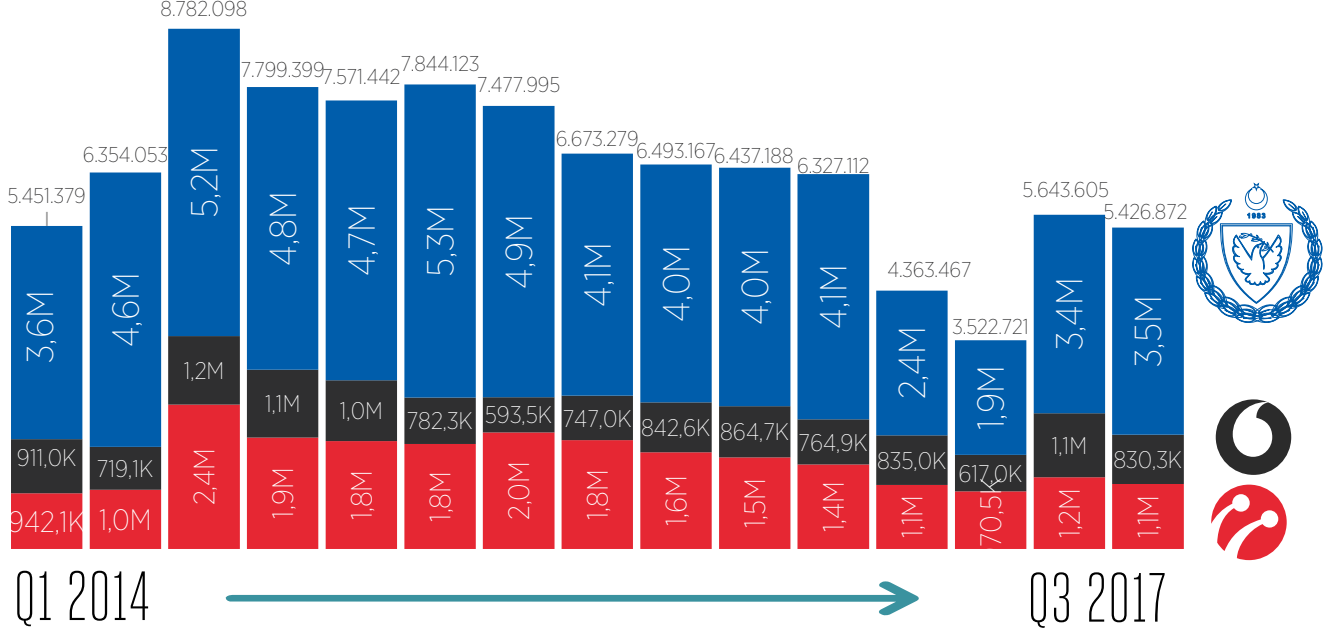
Şekil AY

Altındaki diğer şekilde ise (Şekil AZ), aynı dakika trafiği, taşınan dakikaların sonlandırıldığı haberleşme sağlayıcıya göre belirtilmektedir.

Kaynak: BTHK

Yurtdışından Taşınan Trafik (Sonlanışa Göre), Dakika

K=Bin & M=Milyon

Şekil AZ

ÇAĞI TAŞIMA PAZARINDA GELİRLER

Aşağıdaki şekilde (Şekil BA) 2015 üçüncü çeyreğinden günümüze kadar gerçekleşen çağrı taşıma hizmetlerinden elde edilen gelir bilgilerine çeyrek dönemler bazında yer verilmektedir. Çağrı taşıma gelirleri, 2015 yılında 2.93 Milyon ₺ olarak gerçekleşirken, 2016 yılı için aynı rakam 2.51 Milyon ₺ olmuştur. Haberleşme sağlayıcıların 2017 üçüncü çeyrek gelirleri bir önceki döneme (569,937.49 ₺) göre %15 azalarak 485,131.92 ₺ seviyesine gerilemiştir.

Kaynak: BTHK

Çağrı Taşıma Hizmetinden Elde Edilen Gelir, Bin ₺

Şekil AZ

Detaylı Tablolar

Kaynak: BTHK

Mobil Abone Kayıp Oranları (Churn Rate), %

	2013-2	2013-3	2013-4	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
K.K. Turkcell																		
Ön Ödemeli	%15.9	%15.1	%13.1	%15.4	%15.7	%14.7	%13.1	%13.7	%16.8	%16.9	%16.2	%17.1	%18.7	%20.1	%20.8	%19.1	%19.4	%18.5
Faturalı	%1.9	%9.4	%3.3	%3.9	%4.3	%3.9	%3.5	%2.7	%1.9	%4.3	%2.1	%2.2	%2.2	%2.1	%2.3	%1.8	%1.8	%2
TELSİM																		
Ön Ödemeli	%17.3	%21.7	%20.0	%16.2	%14.6	%12.7	%14.3	%12.6	%11.2	%17.8	%20.4	%22.4	%15.7	%19	%35.9	%22.1	%23.4	%23.1
Faturalı	%5.5	%6.7	%4.8	%4.4	%6.0	%4.7	%4.0	%3.4	%4.6	%3.4	%2.3	%2.6	%4.2	%4	%2.5	%2.6	%2.7	%3

Tablo 3

Kaynak: BTHK

Mobil ARPU, (₺/Ay)

	2013-3	2013-4	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
K.K. Turkcell																	
GENEL ARPU	36,28	34,29	33,76	35,13	34,57	35,20	29,34	28,92	28,20	26,76	25,86	27,40	27,59	25,42	23,55	25,17	24,96
Ön Ödemeli	23,12	23,59	17,71	22,78	21,14	22,93	19,28	20,11	20,50	20,58	20,98	21,34	21,29	22,93	21,96	23,59	21,31
Faturalı	54,81	47,01	49,61	48,89	50,09	49,30	40,06	37,91	33,49	31,71	30,11	31,42	31,72	29,79	27,31	30,49	32,29
Ses	29,64	26,50	26,04	26,52	24,31	24,78	21,23	21,67	20,48	20,36	19,52	21,04	20,31	20,42	18,28	19,11	17,60
Data	8,70	11,36	11,61	12,74	12,58	13,99	12,89	13,55	14,42	15,23	15,84	16,49	16,39	15,20	14,57	14,82	13,99
TELSİM																	
GENEL ARPU	40,15	37,69	38,23	38,06	36,81	41,26	34,24	34,03	32,15	28,99	25,03	26,00	27,78	28,67	27,61	29,45	30,13
Ön Ödemeli	17,90	18,88	16,89	16,86	11,67	20,28	15,71	15,36	15,30	19,35	19,14	17,35	18,62	23,27	21,15	22,18	20,37
Faturalı	55,39	52,88	59,50	60,38	62,90	53,18	45,89	49,12	45,14	33,88	27,47	29,11	30,11	30,13	29,97	31,62	32,57
Ses	34,44	34,19	29,92	29,87	27,03	32,05	25,44	25,46	23,74	24,90	23,64	24,92	25,44	25,36	21,56	22,21	23,20
Data	12,42	12,53	7,87	6,32	6,25	6,55	6,53	7,05	8,17	9,26	10,08	10,47	11,06	14,01	18,32	20,26	19,14

Tablo 4

Kaynak: BTHK

Mobil ARPM, (₺/Ay)

	2013-4	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
K.K. Turkcell																
GENEL ARPM	0.11	0.12	0.11	0.12	0.12	0.10	0.10	0.10	0.09	0.09	0.09	0.10	0.09	0.08	0.08	0.08
Ön Ödemeli	0.10	0.10	0.09	0.09	0.09	0.08	0.07	0.08	0.07	0.07	0.06	0.08	0.07	0.07	0.07	0.07
Faturalı	0.13	0.12	0.13	0.14	0.13	0.12	0.12	0.12	0.11	0.11	0.10	0.11	0.10	0.09	0.08	0.09
TELSİM																
GENEL ARPM	0.14	0.13	0.14	0.13	0.13	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.12	0.13	0.11	0.10	0.09	0.10
Ön Ödemeli	0.10	0.10	0.09	0.06	0.11	0.09	0.09	0.09	0.09	0.13	0.11	0.12	0.10	0.07	0.06	0.07
Faturalı	0.18	0.20	0.16	0.17	0.15	0.14	0.14	0.14	0.13	0.12	0.13	0.13	0.12	0.11	0.11	0.12

Tablo 5

Kaynak: BTHK

Mobil Haberleşme Sağlayıcı Bazında MoU Değerleri, Dk./Ay

	2013-4	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
K.K. Turkcell																
GENEL MoU	230	223	231	201	215	204	227	200	223	215	239	209	239	226	246	239
Ön Ödemeli	-	119	184	155	162	157	181	152	179	196	202	170	203	197	207	189
Faturalı	-	330	301	270	292	270	290	266	283	268	313	281	287	288	292	289
TELSİM																
GENEL MoU	249	225	221	205	237	210	205	192	205	195	210	203	227	216	237	222
Ön Ödemeli	-	163	193	185	193	167	169	128	121	130	119	104	140	130	147	166
Faturalı	-	307	307	283	316	292	278	275	292	278	294	285	303	297	312	309

Tablo 6

Mobil Baz İstasyon Sayıları

	2013-3	2013-4	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
K.K. Turkcell																	
Lefkoşa	82	82	81	81	82	83	83	83	85	87	92	95	96	96	96	99	99
Gazi Mağusa	59	62	60	61	64	64	64	64	67	70	70	70	71	71	72	71	72
Girne	86	85	88	89	89	91	91	93	95	95	96	99	100	101	103	107	107
Güzelyurt	24	27	26	26	26	26	26	27	27	26	26	26	26	26	26	26	26
İskele	35	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36
TELSİM																	
Lefkoşa	77	78	80	81	81	84	84	84	84	86	90	92	95	96	97	98	98
Gazi Mağusa	43	43	43	43	43	43	43	43	43	45	45	46	46	46	47	50	50
Girne	67	67	70	70	70	72	76	78	80	82	88	89	90	90	92	94	94
Güzelyurt	21	21	21	21	22	22	24	24	25	26	26	26	26	26	27	28	28
İskele	32	32	33	33	33	33	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

Tablo 7

Kaynak: BTHK

Sabit Haberleşme Gelirleri, ₺

	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
PSTN Gelirleri (Ses)	4,727,848	4,734,183	4,568,375	4,330,760	4,144,421	4,248,060	5,243,389	4,847,693	4,851,123	4,708,760	4,351,623	4,218,351
Abonelik Gelirleri (Ses)	3,051,510	3,034,483	3,048,130	3,028,873	3,068,465	3,785,007	3,800,054	3,795,777	3,804,961	3,804,404	3,797,268	3,781,843
GSM Arabağlantı Gelirleri	98,378	69,671	57,378	32,608	19,129	18,398	19,249	19,809	4,128	7	8,7489	21,577
Trafik Taşıma	365,176	78,857	100,935	610,299	123,744	104,845	74,015	102,787	570	644	9,571	276,963
Chip Kart Gelirleri	751,570	702,831	544,650	335,398	203,907	120,728	121,350	103,122	56,8597	68,453	33,941	26,647
Rehberlik Hizmetleri Gelirleri	13,849	11,534	243,314	13,311	11,240	9,912	2,938	11,686	-	-	-	-
Altyapı ve Parselasyon Gelirleri	229,827	133,179	202,100	310,995	365,326	194,558	283,219	397,377	320,029	298,027	319,210	268,346
Diğer Gelirler	13,200	6,600	8,600	5,000	11,200	6,400	5,000	7,200	9,400	3,200	8,201	3,800
xDSL Abone	984,810	982,065	980,205	944,220	981,795	934,665	936,165	935,190	929,370	920,715	913,890	907,050
Data Devresi (Özel Devreler)	834,959	838,918	896,491	881,984	837,367	920,662	983,290	1,006,927	1,075,50	1,093,167	1,114,492	1,170,112
Abonelik Gelirleri (Data)	21,426	59,363	24,335	27,937	78,324	102,204	49,251	26,276	50,376	32,364	79,501	59,622
Erişim Gelirleri	1,327,006	1,463,935	1,526,869	1,483,552	1,632,089	1,831,402	1,939,106	1,690,827	1,823,772	1,914,618	2,188,591	2,195,977
TOPLAM	12,419,559	12,115,619	12,201,382	12,004,939	11,477,010	12,276,843	13,457,028	12,944,673	12,926,090	12,844,361	12,825,037	12,930,289

Tablo 8

Kaynak: BTHK

Sabit ARPU, (₺/Ay)

	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
GENEL ARPU	42.32	42.68	43.11	42.59	41.60	41.92	41.11	39.37	43.93	49.98	47.45	47.39	47.13	47.18	47.69
Ses	27.44	28.11	28.63	27.46	27.35	27.60	25.85	25.30	29.56	34.55	32.63	32.57	32.05	30.78	30.33
Data	43.19	44.41	45.29	47.78	50.80	52.25	51.11	53.26	57.45	60.58	56.66	60.25	61.95	67.78	68.95

Tablo 9

Kaynak: BTHK

Sabit Haberleşme Sağlayıcı MoU Değeri, Dk./Ay

	2014-1	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
MoU	273	278	261	254	242	238	242	219	236	251	227	246	189	198	195

Tablo 10

Kaynak: BTHK

Sabit Genişbant İnternet Abone Sayıları

	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
xDSL	21,854	21,261	20,778	21,021	20,954	20,691	21,526	20,481	20,533	20,509	20,382	20,206	20,045	19,893
Dialup	144	47	32	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
Wireless	33,115	32,796	35,045	35,708	37,330	40,562	38,399	38,838	40,576	44,108	47,007	53,938	55,438	60,324
Fiber	53	52	54	54	53	57	56	57	58	119	56	60	59	59
Hotspot	2,689	6,120	6,333	5,896	5,799	5,811	7,333	7,503	7,761	38,085	44,121	73,317	75,301	82,900

Tablo 11

Kaynak: BTHK

Sabit Genişbant ARPU, (₺/Ay)

	2014-2	2014-3	2014-4	2015-1	2015-2	2015-3	2015-4	2016-1	2016-2	2016-3	2016-4	2017-1	2017-2	2017-3
GENEL ARPU	19.96	27.45	23.48	23.74	23.49	23.84	23.70	26.62	25.16	24.40	27.13	27.68	24.30	27.95
xDSL	8.25	11.67	8.81	8.79	9.23	9.38	9.65	9.95	9.53	8.72	9.16	7.05	7.09	7.07
Wireless	22.76	34.50	30.86	29.94	29.07	29.05	28.88	34.49	33.47	36.20	39.65	32.52	30.43	37.60
Hotspot	12.91	19.97	9.51	9.46	8.26	5.86	9.21	8.08	8.94	11.65	19.39	28.30	24.30	27.95

Tablo 12

Elektronik Haberleşme Sağlayıcılar

HABERLEŞME SAĞLAYICI ADI	KISALTMA
MOBİL HABERLEŞME	
Kıbrıs Mobile Telekomünikasyon Ltd.	K.K. Turkcell
Vodafone Mobile Operations Ltd.	TELSİM
SABİT HABERLEŞME	
K.K.T.C. Telekomünikasyon Dairesi	TELEKOMÜNİKASYON DAİRESİ
İNTERNET SERVİS SAĞLAYICILIĞI	
Airmax Communicaton Ltd.	AIRMAX
Analiz Computer (Cesim Ltd.)	ANALİZ
Arinet Security & Internet Consultancy Ltd.	ARINET
Broadmax İletişim Ltd.	BROADMAX
Comtech Ticaret Ltd.	COMTECH
Cypking Network & Communication Ltd.	CYPKING
Cyprus Wireless Solutions Ltd.	CYPRUS WIRELESS SOLUTIONS
Çağnet Communication Ltd.	ÇAĞNET
Enson Net Ltd.	ENSON NET
Fixnet Broadband Ltd.	FIXNET
Flytom Networks Ltd.	FLYTOM NETWORKS
Gizmoswift Internet Ltd.	GIZMOSWIFT
Gold Surf Internet Ltd.	GOLDSURF INTERNET
High Level Software Ltd.	HIGH LEVEL SOFTWARE
Kıbrıs Mobile Telekomünikasyon Ltd.	K.K. Turkcell
Kıbrisonline Ltd.	KIBRIS ONLINE
Longnet İletişim Ltd.	LONGNET
Mahir & Sons Ltd. (Kıbrıs NET Internet)	MAHİR BİLGİSAYAR
Megafox İletişim Ltd.	MEGAFOX
Multimax İletişim Ltd.	MULTIMAX
Netonline Bilişim Şirketi Ltd.	NETONLINE
Netpoint Networks Ltd.	NETPOINT NETWORKS
NCY Plus Exclusive Bilişim ve İletişim Teknolojileri Ltd.	NCYPLUS
Özel Güvenlik Sistemleri Ltd. (Netbir İnternet)	ÖZEL GÜVENLİK
Özle İletişim Ltd.	ÖZLE İLETİŞİM
Royalnet Networks Ltd.	ROYALNET
Sistem Co. Ltd.	SİSTEM CO

Surface Net Ltd.	SURFACE NET
Towernet İletişim Ltd.	TOWERNET
Vodafone Mobile Operations Ltd.	TELSİM
K.K.T.C. Telekomünikasyon Dairesi	TELEKOMÜNİKASYON DAİRESİ
Xrealnet İnternet Ltd.	XREALNET
ÇAĞRI TAŞIMA	
Polyphone Communications Ltd.	POLYPHONE
MMT Telekom Ltd.	MMT
KıbrısOnline Ltd.	KIBRIS ONLINE
Flytom Networks Ltd.	FLYTOM NETWORKS
ALTYAPI İŞLETMECİLİĞİ	
Arinet Security & İnternet Consultancy Ltd.	ARINET
Broadmax İletişim Ltd.	BROADMAX
Comtech Ticaret Ltd.	COMTECH
Kıbrıs Mobile Telekomünikasyon Ltd.	K.K. Turkcell
Kıbrisonline Ltd.	KIBRIS ONLINE
Nethouse Bilgi İşlem Merkezi Ltd.	NETHOUSE
K.K.T.C. Telekomünikasyon Dairesi	TELEKOMÜNİKASYON DAİRESİ
Vodafone Mobile Operations Ltd.	TELSİM

BTHK

Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu

İletişim bilgileri;

Bilgi Teknolojileri ve Haberleşme Kurumu

Adres: Osmanpaşa Caddesi,
Feray Yağcıoğlu Apt. Kat 2 Daire 1
Köşklüçiftlik, Lefkoşa, K.K.T.C.

T +90 392 600 9000

F +90 392 227 9635

W <http://www.bthk.org>

E info@bthk.org

Raporu indirmek için:

